

ÅRSREDOVISNING 2007

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Bilden på framsidan är hämtad från Länsstyrelsens informationsfolder Jämställda Kommuner och illustrerar Länsstyrelsens arbete med jämställdhet och mångfald.

Länsstyrelsen har under året avslutat ett fyraårigt samarbetsprojekt med NUTEK: Lika Villkor – att främja kvinnors entreprenörskap samt utveckla resurscentra som arenor för tillväxt i Södermanlands län. Resultatet redovisas i rapportserien Sörmlandsbilder (nr 8), ”I världen och vardagen – för lika villkor inom entreprenörskap och regional utveckling”.

Den sörmländska modellen för kvinnors entreprenörskap och resurscentra har spridits såväl i Sverige som i omvärlden. Genom utbildning, metodutveckling och gemensamma projekt har de lokala resurscentra för kvinnor i länets kommuner flyttat fram sina positioner. Enskilda kvinnor har stärkts i sitt företagande, nätverk har byggts och utvecklats och strukturer har påverkats och förändrats. Var femte sörmländsk företagare var kvinna för tio år sedan. Under 2006 är mer än var tredje företagare kvinna.

Framgången med kvinnors entreprenörskap medförde att Länsstyrelsen, tillsammans med ESF - rådet Växtkraft mål 3, startade en kompletterande plattform kallad Genväg Sörmland. Denna plattform har bland annat arbetat med attitydpåverkan och jämställdhetsintegrering i såväl statliga organ, kommuner som privata bolag.

Vid det slutseminarium som Genväg Sörmland arrangerade i oktober 2007, deltog mer än 150 företagsledare, politiker och anställda från privat och offentlig sektor i och utanför länet. Av deltagarna var 46 procent män. Nästan hälften av deltagarna kom från privat sektor. Genom sin konsekventa fokusering på kund- och medborgarperspektiv har Genväg Sörmland lyckats nå en bred målgrupp. Södermanlands län har idag en högre andel kvinnor i ledningsgrupper och bolagsstyrelser än genomsnittet i landet. Länsstyrelsen har under året publicerat inspirationsboken ”Människor, Mod, Marknad” om erfarenheterna från Genväg Sörmland.

Bilden på framsidan illustrerar genom sin mångfald också Länsstyrelsens arbete med integrationsfrågor. Under året fördubblade Länsstyrelsen antalet introduktionsplatser i länet och har tecknat treåriga överenskommelser med samtliga länets kommuner under 2007-2009. Den andra delen av Länsstyrelsens integrationsarbete rör sektorsamordning och uppföljning av introduktionsinsatser för nyanlända flyktingar. Som landets fjärde invandrartätaste län, med 12,6 procent av befolkningen födda i ett annat land, står Södermanland inför stora utmaningar. En fungerande introduktion och snabb arbetsmarknadsetablering är viktigt för länets framtida arbetskraftsförsörjning och utveckling. Mot denna bakgrund har Länsstyrelsen under året färdigställt arbetet med en Regional överenskommelse om strategier för effektiv introduktion av nyanlända. Den har förankrats i såväl kommunerna som i det nybildade Partnerskapet för Integration i Sörmland.

Dnr 100-2256-2008

Sammanfattning av verksamhetsåret 2007	2
Övergripande redovisning av verksamhetskostnader 2007	8
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	20
Verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete	20
Verksamhetsgren Regional utveckling	31
Verksamhetsgren Miljömålsarbete	38
VO Tillsyn och vägledning	45
Verksamhetsgren Social tillsyn	47
Verksamhetsgren Miljötillsyn	58
Verksamhetsgren Djur- och Livsmedelskontroll	63
Verksamhetsgren Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar, tillsyn över plan- och byggnadsväsendet samt övrig tillsyn	65
VO Ärendehandläggning	67
Verksamhetsgren Omställning av energisystemet	68
Verksamhetsgren EU-stöd	70
Verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	72
Övriga mål och återrapporteringskrav	77
Organisationsstyrning inom Politikområde Regional samhällsorganisation	77
Personaluppgifter	79
Uppdrag som skall redovisas i årsredovisningen 2007	80
Sammanställning över väsentliga uppgifter	88
Finansiell redovisning	89
Resultaträkning	90
Balansräkning	91
Redovisning mot anslag	93
Redovisning mot inkomstitel	96
Noter	97

Mål: Länen skall utvecklas på ett sådant sätt att de nationella målen får genomslag samtidigt som hänsyn tas till olika regionala förhållanden och förutsättningar.

Sammanfattning av verksamhetsåret 2007

Befolkningen ökar

Utvecklingen för länet är fortfarande positiv. Länet har sedan början på 2000-talet haft en positiv befolkningsutveckling. Även under 2007 har invånarna blivit fler. Vi årsskiftet hade länet 265190 invånare motsvarande en befolkningsökning på 2 091 personer under 2007. Det innebär att länet ligger på en sjundeplats i landet när det gäller befolkningstillväxt.

Södermanland är ett inflyttarlän. Invandrare utgör 76 procent av befolkningsökningen. Det bör noteras att länet under året har haft det största relativa antalet inflyttade skyddsbehövande i landet.

Ökat bostadsbyggande

Ett ökat bostadsbyggande ger goda förutsättningar för fortsatt befolkningstillväxt. Från en mycket låg nivå har länet under senare år kommit upp i en nyproduktion som mer stämmer överens med efterfrågan. Under 2006 och de tre första kvartalen 2007 beräknas att drygt 1 400 nya bostäder blev färdiga.

Arbetsmarknaden: Stor efterfråga och lägre arbetslöshet, men högre än riket

Den sörmländska arbetsmarknaden har varit god de senaste tre åren och behovet av arbetskraft är fortsatt högt, även om det skett en viss utplaning i slutet av 2007. Inom ett flertal branscher råder det brist på arbetskraft. Utmärkande för denna brist är behovet av kvalificerade yrkeskompetens inom t ex byggsektorn och vissa specialisttjänster inom industrin. Även inom den offentliga sektorn är det svårt att få tag i högutbildad arbetskraft, t ex läkare, forskollärare, socialarbetare och personer med kompetens inom planering och arkitektur.

Vid utgången av 2007 var andelen öppet arbetslösa i länet 3,3 procent (5 402) jämfört med riket som helhet 2,8 procent. Fördelningen mellan arbetslösa kvinnor och män i länet var 3,0 respektive 3,5 procent. Under det senaste året har arbetslösheten minskat med 0,6 procentenheter.

Stora industriinvesteringar

De tre investeringar som nu sker vid Pfizer i Strängnäs, Volvo VCE i Eskilstuna och SSAB i Oxelösund ingår i landets för närvarande tio största industriinvesteringar.

Infrastruktur: Planeringsinsatser och betydande investeringar

Järnvägsutredningen rörande Ostlänken har fortgått under året. Länsstyrelsen i Södermanlands län har koordinerat insatserna från de tre berörda länsstyrelserna. Framst har det gällt naturvårds- och kulturmiljöunderlag till Banverkets miljökonsekvensbeskrivning. Investeringar av betydelse för länet sker fortlöpande i Oxelösunds Hamn och vid Skavsta flygplats där verksamheterna har en mycket positiv utveckling.

Eskilstuna kommun och Banverket har genom gemensamma investeringar på cirka 40 miljoner kronor skapat förutsättningar för en effektiv omlastning av gods mellan väg och järnväg ”kombiterminal” i Eskilstuna.

Regionfrågan i den politiska debatten

Ansvarskommitténs förslag har under året varit föremål för en intensiv politisk debatt i länet. Länsstyrelsens remissvar är i allt väsentligt i överensstämmelsen med vad som framförts från länets kommuner, landstinget, Regionförbundet och olika näringslivsorganisationer. I länsstyrelsens remissvar redovisas en analys som redovisar möjliga positiva effekter ur tillväxtpunkt om länet läggs samman med bland annat Stockholms län. Landshövdingen har därför aktivt kunnat delta i debatten och argumenterat för bildandet av en regionkommun Stockholm-Mälaren.

Länsstyrelsens prioriteringar och resultat

Länsstyrelsens prioriteringar under verksamhetsperioden 2007-2009 och fortsatt 2008-2010 är enligt följande.

1. Myndighetsutövningen inklusive egeninitierad tillsyn.
2. Utvecklingsinsatser som stöd till myndighetsutövningen.
3. Övriga verksamheter

Länsstyrelsens ärendehandläggning präglas av ett fortsatt ansträngt läge med en viss ökning av ärendebalansen. Balansen kan i huvudsak förklaras av en ökning av antalet inkommande ärenden. Antalet ärenden inom gruppen körkort har genom ändringar av bestämmelserna t ex ökat med ca 20 %. Trots detta har ärendebalansen för denna grupp endast ökat marginellt till följd av en medveten prioritering.

Inom ärendegruppen övrigt noteras en ökande ärendebalans när det gäller tillstånd till kameraövervakning och bevakningsföretag. När det gäller den förra ärendegruppen är förklaringen att samtliga tillstånd har omprövats. Bland övriga ärendegrupper noteras en ökning av handläggningstider när det gäller naturvårdsärendena, både den nytilkomna ärendegruppen anmälan av vattenföretag och den ökande gruppen ledningsdragningar.

Ökningen av bostadsbyggandet medför en ökad ärendemängd för Länsstyrelsen när det gäller t ex planärenden, arkeologiärenden, ledningsdragningar och vattenverksamheter. Den prioriterade ärendegruppen planbesvär har ökat under året samtidigt som handläggningstiden ändå har kunnat minskas.

Det nya landsbygdsprogrammet 2007-2013 och ökade kontrollfrekvenser har inneburit en betydande ökning av länsstyrelsens arbete med jordbruksadministration. Antalet kontrollgårdar, 181 stycken, var rekordhögt.

Utbetalningar till jordbruksföretagen har haft högst prioritet under året för att minska risken för sena utbetalningar. Länsstyrelsen lyckades få ut 98 % i första utbetalning för gårdsstödet och det är det bästa resultatet som uppnåtts sedan stödet infördes 2005. Likaså kunde den tidigaste kontrollsäsongen sedan 2004 genomföras vilket också bidrog till utbetalningar i tid.

Länsstyrelsen har under 2007 mottagit ca 200 ansökningar om företags- och projektstöd och av dem har investeringar beslutats med ca 9 miljoner kronor i stöd. Ansökningarna är av sådan omfattning att de tilldelade medlen inte räcker till alla ansökningar. Länsstyrelsen beslutar enligt de prioriteringar som redovisats för landsbygdsprogrammet för 2007-2013.

Delar av regelverket som styr hur stöden ska hanteras i det nya landsbygdsprogrammet har kommit på plats successivt under året och det har inneburit att länsstyrelsen inte kunnat börja handläggningen av företags- och projektstöd förrän i augusti-september 2007. Det har också inneburit svårigheter att informera om reglerna för det s.k. LEADER och det nya miljöstödet Utvald miljö. Det medförde också att arbetet med åtagandeplaner kunde påbörjas först under hösten 2007 med full kraft. Dessa förseningar gör att flera ärendebalanser fortfarande är höga inför år 2008.

Under 2008 kommer Länsstyrelsen att pröva en metod för maximering av tiderna för internremisser för att minska handläggningstiderna samt i övrigt följa utvecklingen av ärendebalansen med största uppmärksamhet med ambitionen att vidta åtgärder om de tenderar att stiga.

Miljöprövningsdelegationens ärenden har visat en ökande tendens i samband med en tillfällig minskning av resurserna för handläggningen. Tidigare särskilda insatser för att minska handläggningstiderna för tåktärenden har haft positiva kvardröjande effekter samtidigt som ökande krav på ansökningarna har lett till en viss ökning av handläggningstiderna.

Länsstyrelsens arbete med intern och extern sektorssamordning har i huvudsak präglats av samma framgångsfaktorer och svårigheter som tidigare år. Viktiga framgångsfaktorer är en gemensam syn på syfte och mål, fördelning av ansvar mellan de medverkande och delaktighet tidigt i arbetsprocessen. Landsbygdsprogrammet har visat sig vara stimulerande för den interna samordningen till vilket också har bidragit att ansvaret för miljömålsarbetet har fördelats på enhetscheferna.

Miljömålsarbetet har bedrivits med den angivna inriktningen att i ökad utsträckning integrera vattenförvaltningen och miljöövervakningen. Miljömålsbedömningen har gjorts i bred samverkan med länets aktörer och årets bedömning har fått stort genomslag i massmedia. Förutsättningarna för att nå målet Hav i balans samt Levande kust och skärgård har minskat medan förutsättningarna har ökat för att nå målen. Skyddande ozonskikt och Myllrande våtmarker. Bedömningen av möjligheterna att nå målen Frisk Luft, Bara naturlig försurning, och God bebyggd miljö är mer positiva än för landet som helhet. Inget mål har sämre förutsättningar att uppnås än för landet totalt.

Länsstyrelsens inriktning är att prioritera det fortsatta arbetet inom Klimat och Energi, Hav, Biologisk mångfald samt Landskap och Kulturmiljövärden. De kommande handlingsplanerna kommer i huvudsak att omfatta Länsstyrelsens egen verksamhet. Länsstyrelsens krishanteringsförmåga är i huvudsak god. Noterade brister kommer att åtgärdas.

Under 2007 har Länsstyrelsen beslutat om åtta nya naturreservat, företrädesvis skogsmark, samt det första marina reservatet, Askö, i länet.

Länsstyrelsens insatser för att främja jämställdheten inom de fyra prioriterade områdena har koncentrerats på att fullfölja insatserna inom det regionala utvecklingsområdet via Genväg Sörmland samt aktiviteter inom det sociala området, särskilt när det gäller äldre- och handikappomsorg. En bidragande orsak till utvecklingen i länet av kvinnors företagande är sannolikt att Länsstyrelsen i mer än tio år arbetat med att få till stånd och utveckla resurscentra för kvinnor.

Länsstyrelsens nya ansvar för integrationsfrågorna på regional nivå har fungerat väl. Samtliga kommuner har tecknat avtal för perioden 2007-2009 på en högre nivå än tidigare. Ingen kommun har minskat sitt åtagande. Sammantaget ligger länet på en av de högsta relativa nivåerna i landet när det gäller de framtida ambitionerna för mottagande av skyddsbehövande.

Inom det regionala utvecklingsområdet har insatserna koncentrerats till att slutföra ett betydande antal analysinsatser samt företagsstöd genom ett större engagemang inom partnerskapsfonden Vestra Partnerinvest. Detta illustrerar ansvarsfördelningen mellan Regionförbundet Sörmland och Länsstyrelsen. Ansvaret för företagsinsatser, vissa analyser och sektorssamordningen är Länsstyrelsens ansvarsområden medan Regionförbundet är inriktad mot Innovationer, Entreprenörskap och Tillgänglighet. Samarbetet med Regionförbundet har fungerat väl under året med gemensamma insatser och uppträdande när det gäller regionfrågan, infrastruktur och concernkontakter.

Länsstyrelsen har medverkat till att öka intresset för vindbruk genom samråd med kommunerna. Intresset har ökat under året och ett 30-tal ansökningar om att anlägga vindkraftverk prövas nu av kommunerna. Efterfrågan på de olika stöden för energiomställningen har visat en fortsatt ökning under året.

Länsstyrelsen har kunnat öka tillsynsinsatserna inom det sociala området medan däremot tillsynen inom miljöbalksområdet (miljöskydd och naturvård) av resursskäl är fortsatt eftersatt och i praktiken utgörs av händelsestyrd tillsyn. Det är inte sannolikt att Länsstyrelsen inom överblickbar tid kommer att kunna anvisa resurser så att denna brist kan åtgärdas.

Länsstyrelsens system för regelbundna kontakter med kommunerna fortsätter efter en positiv utvärdering med kommunledningarna. Samverkan med övriga länsstyrelser inom Stockholm-Mälardalen har ökat under året och ambitionen är att den utvecklingen skall fortsätta.

Årets medarbetarenkät har i huvudsak visat en ökad positiv syn på arbetsplatsen, frågor om den psykosociala arbetsmiljön och känslan av ett öppet klimat har fått mycket positiva värden. Medarbetarenkäten har även visat en mer positiv syn på ledarskapet. Däremot var värdet för upplevd stress, tillsammans med upplevelsen av hur det tvärspektoriella arbetet fungerar, sämre än tidigare år. Inga större skillnader kunde ses i resultatet mellan kvinnor och män. Införandet av funktionsansvariga för att avlasta enhetschefen har enligt enkäten, redan efter en mycket kort tid, visat sig vara ett positivt inslag.

Den totala sjukfrånvaron fortsätter att minska, från 4,0 % år 2006 till 3,6 % år 2007. Endast i gruppen kvinnor över 50 år kan ses en ökning och detta på grund av en långtidssjukskrivning.

Länsstyrelsens ekonomi måste i ett långsiktigt perspektiv bedömas som svag. Ett kassamässigt anslagssparande för 2007 på 869 tkr kommer inte att kunna förhindra en negativ utgående balans i storleksordningen 2-3 mkr för perioden 2008-2009. Det negativa förhållandet mellan anslag/inkomster och utgifter väntas upphöra under andra halvåret 2009 och planeringen är inriktad på att anslag/inkomster under treårsperioden 2008-2010 skall täcka utgifterna. Detta innebär att en budget i balans skall vara etablerad vid utgången av 2010.

Planeringen bygger på att Länsstyrelsen inte kommer att säga upp personal samtidigt som den för Länsstyrelsen negativa omfördelningen av förvaltningsanslaget, 2,1 mkr under perioden 2008-2010, i kombination med en otillräcklig kompensation för ökande personalkostnader ställer krav på en minskning av antalet anställda. Planeringsmässigt innebär detta stor restriktivitet för nyanställningar i samband med avgång ur tjänst. Länsledningens inriktning kommer att vara styrande för beslut i varje enskilt fall. I den finansiella redovisningen anges att antalet årsarbetskrafter (förvaltningsanslag och sakanslag) har ökat mellan 2006 och 2007. Detta sammanhänger med att länsstyrelsen under första halvåret 2006 rekryterade ett stort antal medarbetare som först under 2007 motsvarade en helårsanställd. De förändrade förutsättningarna genom minskning av antalet årsarbetare finansierade av förvaltningsanslaget kommer därför att få fullt genomslag först 2008.

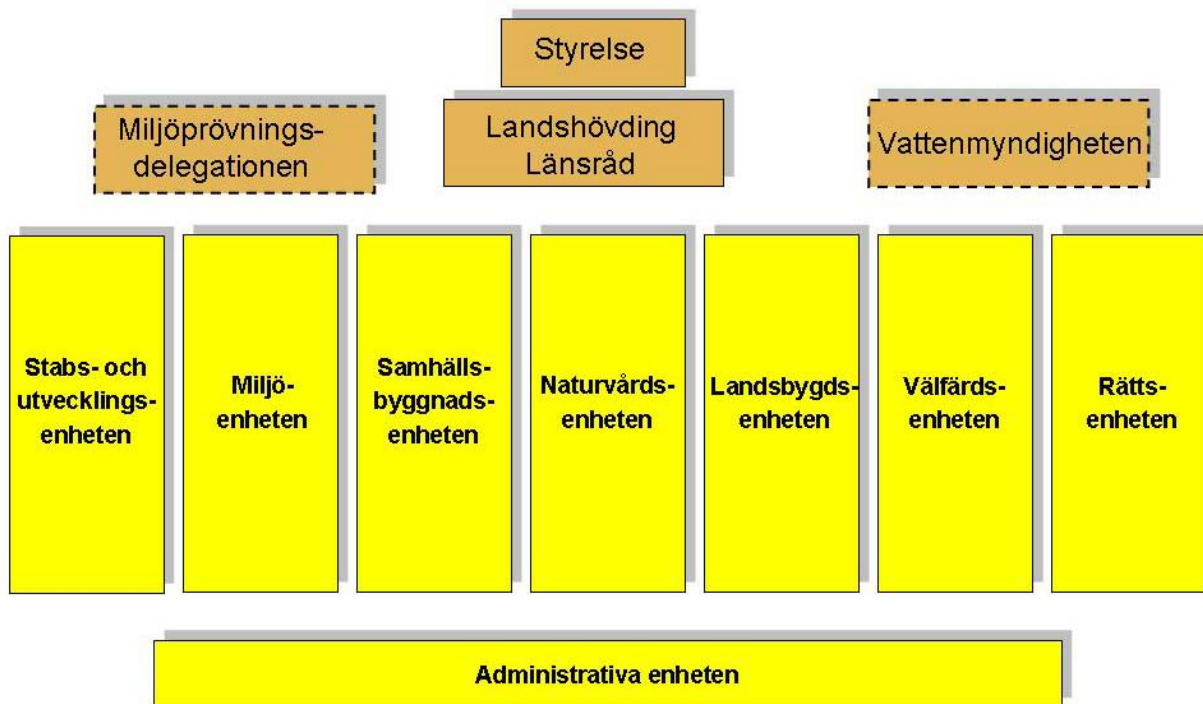
I årsredovisningen för 2006 anmälde Länsstyrelsen att de bristande resurserna inte innebar godtagbara insatser inom (egeninitierad) tillsyn och omprövning av äldre tillstånd enligt miljöbalken, informationsberedskapen, tillsynsvägledning inom alkohol- och tobaksområdet, stiftelsegranskning samt tillsynen över överförmyndarna. Bedömningen var då att det med undantag för den senare verksamheten inte var sannolikt att några väsentliga förändringar i positiv riktning skulle kunna göras under 2007. Nu kan glädjande nog konstateras att detta ändå blivit möjligt när det gäller överförmyndarna, informationsberedskapen och tillsynsvägledningen inom alkohol- och tobaksområdet.

Länsstyrelsens prioriteringar har under året i huvudsak kunnat följas med undantag av att tillsynen inom miljöbalksområdet är eftersatt. Länsledningens bedömning är att Länsstyrelsen under planeringsperioden 2008-2010 trots minskande resurser kommer att kunna uppvisa godtagbara resultat. Detta förutsätter dock att de länsstyrelsegemensamma utvecklingsinsatserna får effekt samtidigt som den totala ärendemängden inte ökar samt dessutom att eventuella nya uppdrag också åtföljs av motsvarande resurser.

En sammanvägd bedömning av verksamheten under 2007, både den del som rapporteras i årsredovisningen och övriga delar av verksamheten, är att Länsstyrelsen uppvisar ett godtagbart resultat och i relation till tilldelade resurser ett gott resultat.

Bo Könberg

Organisation

Övergripande redovisning av verksamhetskostnader 2007

Tabell A - Verksamhetskostnader 2007 Verksamhetsområden och verksamhetsgrenar samt myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		Kostnader inkl OH	
	Tkr	%	Tkr	%
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	58 481	45,1	80 223	61,9
VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete	27 498	21,2	37 728	29,1
VG Regional utveckling	5 683	4,4	7 795	6,0
VG Miljömålsarbete	25 300	19,5	34 700	26,8
VO Tillsyn och vägledning	15 594	12,0	21 388	16,5
VG Social tillsyn	4 080	3,1	5 596	4,3
VG Miljötillsyn	8 204	6,3	11 252	8,7
VG Djur- och livsmedelskontroll	1 692	1,3	2 320	1,8
VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar, tillsyn över plan- och byggväsendet samt övrig tillsyn	1 618	1,2	2 220	1,7
VO Ärendehandläggning	20 404	15,7	27 985	21,6
VG Omställning av energisystemet	1 243	1,0	1 704	1,3
VG EG/EU-stöd	9 102	7,0	12 485	9,6
VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	10 059	7,8	13 796	10,6
SUMMA PRODUKTION	94 479	72,9	129 596	100,0
Myndighetsövergripande verksamhet (10) samt Administration och intern service (11)	35 117	27,1		
SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	129 596	100,0	129 596	100,0
Resurssamverkan ¹⁾	34		34	
Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen ²⁾	129 630		129 630	
<i>Myndighetsövergripande verksamhet, uppdelat på: ³⁾</i>				
Nivå 1 (113-115)	16 760	23,5		
Nivå 2 (110-112, 116-119)	6 412	9,0		
Nivå 3 (100-109)	11 945	16,8		
Personalkostnad, produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	71 253	55,0		

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen, oavsett finansiering. Objekt-koder som ingår i respektive verksamhetsgren framgår av tabellmallar för de olika verksamhetsgrenarna. Kostnader som definitions-mässigt är myndighetsövergripande skall redovisas som sådana, även om kostnaderna finansieras med externa medel (s.k. OH-pålägg).

¹⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

²⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen

³⁾ Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med totalsumman Myndighetsövergripande verksamhet. Den procent-uella fördelningen ska visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vg 2-8 (kkl 4).

Kommentar:

Länsstyrelsens prioritering av tillsyn och vägledning har fått genomslag i fördelningen av verksamhetskostnaderna.

Tabell B - Verksamhetskostnader 2005-2007			
Myndighetsövergripande verksamhet särredovisad			
Kostnader per VO och VG	2007	2006	2005
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	58 481	53 809	46 886
VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete	27 498	24 205	20 928
VG Regional utveckling	5 683	9 018	5 874
VG Miljömålsarbete	25 300	20 586	20 084
VO Tillsyn och vägledning	15 594	11 030	9 145
VG Social tillsyn	4 080	2 626	2 264
VG Miljötillsyn	8 204	5 765	4 436
VG Djur- och livsmedelskontroll	1 692	1 204	1 140
VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar, tillsyn över plan- och byggväsendet samt övrig tillsyn	1 618	1 435	1 305
VO Ärendehandläggning	20 404	18 401	17 155
VG Trafikärenden (avser regleringsbrev 2005)			4 391
VG Övrig ärendehandläggning (avser regleringsbrev 2005)			3 964
VG Omställning av energisystemet	1 243	875	0
VG EG/EU-stöd	9 102	8 672	8 800
VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	10 059	8 854	0
Resurssamverkan¹	34	35	95
Myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	35 117	36 823	30 847
Totala kostnader (inkl. OH)²	129 630	120 098	104 128

¹ Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen ska fördelas på resp. verksamhetsgren.

² Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Kommentar:

Verksamhetskostnaderna för verksamhetsgrenarna Utåtriktat sektorsövergripande arbete, Miljömålsarbete samt Social tillsyn och Miljötillsyn har ökat jämfört med 2006 i enlighet med Länsstyrelsens prioriteringar.

Tabell B.1 Kostnader för representation (tkr)	2007	2006	2005
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	231	98	201
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	165	186	322

Kommentar:

Den interna representationen har ökat i jämförelse med 2006. En delorsak är att en större faktura som avsåg 2006 års verksamhet, har betalats ut 2007. Under 2006 var delar av länsledningen frånvarande men under 2007 har både landshövding och länsråd varit i tjänst. Detta har i sin tur medfört att kostnaderna har ökat på nytt.

Tabell B.2 Lokaler	2007	2006	2005
Lokalkostnader residens (tkr) 103 ¹⁾	790	790	790
Lokalyta residens (m ²)*	751	751	751
Lokalkostnad per m ² i residenset	1 052	1 052	1 052
Lokalkostnad exkl. residenset 113 ²⁾	5 370	5 370	5 290
varav lokalkostnader för kontorslokaler inkl. biytor	5 370	5 370	5 290
Lokalyta exkl. residens (m ²)*	4 099	4 099	4 099
varav lokalyta för kontorslokaler inkl. biytor	4 099	4 099	4 099
Lokalkostnad per m ² exkl. residens	1 313	1 313	1 290
Lokalkostnad per m ² för kontorslokaler inkl. biytor	1 313	1 313	1 290
Lokalkostnad per årsarbetskraft exkl. residenset (tkr) **	26,7	28,6	34
Lokalkostnad per årsarbetskraft för kontorslokaler inkl. biytor	26,7	28,6	34
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²) för kontorslokaler inkl. biytor	21,3	21,8	26

* Uppgifterna om lokalyta avser förhållandena den 31 december respektive år.

** För beräkning av årsarbetskrafter hänvisas till FÅB (2000:605), ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 §.

1) Landshövdingens bostad

2) Residenset

Kommentar:

Redogör även för följande:

- *Kostnader för lokalvård exkl. residens samt i vilken regi lokalvården bedrivs (egen eller entreprenad)*
- *Driftskostnader för larm och bevakning samt säkerhetsåtgärder i länsstyrelsen lokaler*
- *Investeringskostnader under året för förbättring på annans fastighet*
- *Kommentera ev. större avvikelser/förändringar jämfört med tidigare år.*
- *Planerade större lokalförändringar*

Länsstyrelsen bedriver sin verksamhet i residenset. Landshövdingen bor i separat villa. Både i residenset och i villan bedrivs representation. I residenset används ca 313 m² till representation. Villan är på 363 m² ovan mark och 75 m² under mark.

Kostnaderna för lokalvård var, i jämförelse med 2006, oförändrade.

Driftskostnaderna för larm och säkerhet var i stort oförändrade. Smärre tillbehör har dock installerats.

Inga investeringar har gjorts i annan fastighet.

En hyresförändring sker vid kalenderårsskiftet 2007/2008 eftersom Länsstyrelsen tecknat nya avtal.

Tabell C - Årsarbetskrafter¹⁾ per sakområde m.m.	2007	2006	2005
Myndighetsövergripande verksamhet (10)	19,2	18,4	18,9
Administration och intern service (11)	24,3	23,9	23,4
Övrig förvaltning (20)	4,9	6,2	2) 7,4
Övrig förvaltning (21)	3,1	2,8	
Kommunikationer (24) Yrkesmässig trafik	1,2	1,1	2) 13,3
Kommunikationer (25) Körkort och trafikföreskrifter	11,6	11,6	
Kommunikationer (34) Infrastrukturplanering	1,2	0,9	
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	4,7	4,1	3,9
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	6,0	6,9	5,9
Arbetsmarknad (36)	0,0	0,0	0,0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	8,6	7,6	2) 8,5
Stöd till boende (41)	3,5	0,5	
Omställning av energisystemet (42)	0,0	2,2	
Kulturmiljö (43)	7,7	8,2	7,2
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	4,7	4,8	3,2
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	21,1	22,7	20,6
Skydd av områden och arter, förvaltning, skötsel av skyddsområden (51)	20,0	19,5	13,0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	2,4	2,5	2,8
Vattenverksamhet (53)	3,6	1,3	0,6
Mineral och torvfyndigheter (54)	0,0	0,7	1,2
Miljöfarlig verksamhet (55)	4,7	4,1	2,9
Övrigt miljö- och hälsoskydd (56)	0,3	0,5	0,3
Förorenade områden, efterbehandling (57)	4,7	3,9	3,4
Restaurering (58)	0,4	0,2	0,5
Lantbruk (60)	23,8	21,7	22,3
Rennäring (61)	0,0	0,0	0,0
Fiske (62)	1,2	1,2	1,1
Skogsbruk (64)	0,0	0,0	0,0
Social omvårdnad (70)	11,5	9,8	7,6
Jämställdhet (80)	5,8	5,1	2,7
Integration (85)	0,4	0,1	0,3
Resurssamverkan ³⁾	0,0	0,1	0,0
Summa	200,6	192,6	170,9

¹⁾ Uppgifterna avser all anställd personal vid länsstyrelsen, oavsett finansiering och anställningsform.

Se vidare förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 §.

²⁾ Tabellen har ändrats fr.o.m. 2006 därför är 2005 summan av flera koder.

³⁾ Definiera vad som avses i summan resurssamverkan

Kommentar

Uppgifterna baseras på totalt antal redovisade timmar i tidredovisningssystem och visar nedlagd tid omräknat till motsvarande årsarbetskrafter.

Tabell C.1 – Kostnader per sakområde m.m.	2007	2006	2005*
Myndighetsövergripande verksamhet (10)	11 945	12 383	
Administration och intern service (11)	23 172	24 440	
Övrig förvaltning (20)	2 242	2 779	
Övrig förvaltning (21)	1 382	1 360	
Yrkesmässigtrafik (24)	511	536	
Körkort och trafikföreskrifter (25)	5 338	4 784	
Infrastrukturplanering (34)	544	350	
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	2 171	1 683	
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	6 332	9 571	
Arbetsmarknad (36)	0	0	
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	3 919	3 143	
Stöd till boende (41)	1 575	1 062	
Omställning av energisystemet (42)	41	0	
Kulturmiljö (43)	4 494	3 864	
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	3 097	2 481	
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	10 574	11 566	
Skydd av områden och arter, förvaltn, skötsel av skydd omr (51)	20 260	15 946	
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	1 356	947	
Vattenverksamhet (53)	2 533	1 111	
Mineral och torvfyndigheter (54)	0	62	
Miljöfarlig verksamhet (55)	1 493	681	
Övrigt miljö- och hälskydd (56)	89	138	
Förorenade områden, efterbehandling (57)	2 365	1 884	
Restaurering (58)	458	398	
Lantbruk (60)	11 928	10 951	
Rennäring (61)	0	0	
Fiske (62)	569	493	
Skogsbruk (64)	0	0	
Social omvårdnad (70)	5 617	4 184	
Jämställdhet (80)	5 416	3 219	
Integration (85)	175	47	
Resurssamverkan	34	35	
Summa	129 630	120 098	

¹ Tabellen är ny för 2007 och behöver inte fyllas i för verksamhetsåret 2005.

Kommentar

De ökade kostnaderna under 2007 beror till stor del på mer köp av konsultinsatser inom sakområden (51) och (80).

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans²	varav antal ändrade³	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar)⁴	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	168	713	6	685	202	63	106	14	40	30
Stöd till boende (41)	296	946	1	957	286	34	11	2	73	3
Omställning av energisystemet (42)	2	7	0	9	0	0	0	0		0
Kulturmiljö (43)	631	534	81	568	678	1	3	0		201
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	81	102	35	116	102	0	0	0		0
varav tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	0	10	0	10	0	1	1	0	0	0
Naturvård och miljöskydd (50)	137	140	14	98	193	14	24	7		47
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	401	119	89	74	683	0	0	0		122
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	243	487	22	427	325	7	4	2		78
Vattenverksamhet (53)	28	59	13	41	59	0	3	3		2
varav tillsyn av vattenverksamheten (535)	14	37	6	24	33	0	3	3	94,91	0
Mineral- och torvfyndigheter (54)	0	3	1	0	0	0	0	0		0
Miljöfarlig verksamhet (55)	236	221	21	156	322	6	7	2		68
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	132	134	19	96	189	1	3	2	382	31
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	45	19	1	13	52	0	0	0		2
Förorenadeområden, efterbehandling (57)	49	8	10	4	62	0	1	0		22
varav tillsyn av förorenadeområden och miljöriskområden (575)	27	3	2	0	32	0	1	0	110	16

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans²	varav antal ändrade³	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar)⁴	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Restaurering (58)	9	1	2	3	9	0	0	0		1
Lantbruk (60)⁶	379	385	42	216	590	7	4	0		136
varav stöd till jordbruket enligt EG's förordningar (601)	1 435	9 905	0	8 827	1 078	6	0	0	18,6	0
Rennäring mm (61)	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Fiske (62)	27	151	7	155	30	0	0			0
Skogsbruk (64)	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Social omvårdnad (70)	224	302	219	386	359	6	2	0		21
varav tillsyn och rådgivning (701)	123	167	200	270	220	0	0	0	166,69	0
Jämställdhet mellan kvinnor och män (80)	16	13	5	0	34	0	0	0		9
Integration (85)	38	23	1	3	59	0	0	0		0
Summa	3734	6 488	1 012	6 358	5 019	169	191	36		902
Varav Vattenmyndighetens ärenden										
Varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	57	11	0	27	41	4	1	0	1 019	26

¹ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och överklagade till högre instans.

² Redovisa de ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2007.

³ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. skall ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till länsstyrelsens beslut.

⁴ Med genomsnittlig genomströmningstid avses tid från inkommen/initierat till beslutat ärende. Exkludera lantbruksärenden registrerade i IAKS och Ararat, LB.

⁵ De länsstyrelser som diareför samtliga handledarskap redovisar denna grupp i sin helhet under 251.

⁶ Lantbruksärenden inkl. jordbrukarstödsärenden registrerade i IAKS och Ararat.

Kommentar:

Övrig förvaltning

Antalet nya ärenden under året motsvarar i stort antalet nyregistrerade ärenden under förra året. Antalet avgjorda ärenden har däremot varit något lägre än förra året vilket resulterat i att den utgående balansen ökat med cirka 200 ärenden. Av redovisade siffror kan utläsas att ärendegrupperna kameraövervakning och bevakningsföretag står för 75 procent av denna ökning.

Yrkesmässig trafik

Totalt sett har ärendemängden inom denna verksamhet varit densamma som tidigare. Detta gäller såväl ansökningsärenden som tillsynsärenden.

Körkort och trafikföreskrifter mm inkl s.k gröna ärenden

Beträffande den totala mängden ärenden inom denna verksamhet kan noteras att antalet inkomna ärenden har ökat med drygt 4 000 jämfört med förra året. Antalet avgjorda ärenden har ökat med

motsvarande siffra. Den utgående balansen har ökat med cirka 350 ärenden jämfört med föregående år.

Diarieförda ärenden i gruppen 251 har ökat med närmare 6 500 ärenden jämfört med förra året. Den största mängden av dessa utgör ansökningar om handledarskap. Med hänsyn till de omfattande handläggningmomenten har det inte bedömts vara s.k. gröna ärenden. Som gröna ärenden har alltså sådana ansökningar om körkortstillstånd, liksom förlängning av högre behörighet, bedömts vara. En rejäl ökning kan noteras även bland dessa ärenden, drygt 4 000 ärenden.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)

Antalet inkomna ärenden under 2007 har ökat något i jämförelse med föregående år. Den största ökningen gäller djurskyddsärenden (10 procent ökning av antal beslutade ärenden) medan antalet smittskyddsärenden minskat. Antalet initiativärenden har däremot ökat betydligt vilket huvudsakligen beror på att personalsituationen förbättrats med tillskott av en biträdande länsveterinär. Införandet av ny livsmedelslagstiftning har medfört att antalet livsmedelsärenden varit fler än tidigare år. De flesta av dessa har varit överklaganden av kommunbeslut. Eftersom de handläggs även på Länsstyrelsens rättsenhet har den genomsnittliga genomloppstiden blivit relativt lång (122 dagar). Även inkomna smittskyddsärenden har haft en lång genomströmningstid (134 dagar). Detta beror huvudsakligen på att salmonellakontrollärenden för fjäderfä hålls öppna under ett kalenderår och avslutas först vid årets slut.

Av de 249 inkomna ärenden under område djurskydd (282) var 165 förprövningsärenden. Av 252 beslutade var 162 förprövningsärenden.

För området smittskydd (283) har en stor andel ärenden avslutats. De 14 som hamnar i utgående balans är salmonellakontrollärenden som inte hunnit avslutas innan årets slut.

Samtliga inkomna ärenden och initiativärenden under området Allmänna veterinära frågor (284) har avslutats under året.

Regional utvecklingspolitik

Länsstyrelsens processinriktade arbetssätt med ett fåtal tematiska inriktningar gör att ärendemängden har hållit sig på en relativt rimlig nivå de senaste åren. Under slutet av 2007 startade arbetet med programmet "Främja kvinnors företagande" och besluten för första året har inte registrerats på 2007 utan kommer att registreras 2008.

Naturvård och miljöskydd (50)

Bland tyngre avgjorda ärenden kan nämnas Länsstyrelsens yttranden över Skogsstyrelsens fördjupade utvärdering av miljömålet Levande skogar respektive deras förslag till allmänna råd för skogsgödsling samt Länsstyrelsens arbete med framtagning av planeringsunderlag för att återskapa våtmarker i odlingslandskapet (jfr uppdrag 18 i regleringsbrevet 2007).

Prövning och tillsyn för skydd av naturen(52)

Kraftigt ökad ärendetillströmning framförallt avseende samråd kring elsäkerhetsåtgärder som ledningsschakt och breddning av ledningsgator. Ökningen har lett till en ökad utgående ärendebalans och att Länsstyrelsen inte klarat kravet på maximalt sex veckors handläggningstid i samrådsärenden.

Vattenverksamhet(53)

Ökad ärendetillströmning kan delvis förklaras av den under året införda anmälningsplikten för mindre vattenverksamheter. Den ökade ärendemängden i kombination med att resurser tagits i anspråk för flera tunga ärenden, t.ex. två utbyggnadsprojekt i Oxelösunds hamn och projekt Slussen- ny reglering av Mälaren, har kraftigt ökat genomströmningstiden inom tillsynen av vattenverksamheter. Utgående ärendebalans har ökat. Inga ärenden har överklagats under året.

Tillsyn av miljöfarliga verksamheter samt tillsyn av förorenade områden (55 och 57)

När det gäller tillsynen enligt MB av dessa områden kan det konstateras att den utgående balansen ökat sedan förra året. Tillsynen har fått stå tillbaka för ärendehantering samt en satsning på område 57 dvs tillsyn av förorenade områden.

Lantbruk (60)

I antalet redovisade ärenden ingår ansökan om stöd, ansökan om utbetalning, ansökan om åtagande, ansökan om brukarskifte samt tvärvillkorsbeslut. Samtliga avser JBR-stöd och LB-stöd.

Social omvårdnad

Antalet ärenden inom området har ökat, såväl inkomna, initiativ som beslutade ärenden. Skälen därtill är ökning av tillsynsresurserna under året. Antalet överklagade ärenden har ökat markant från två föregående år, till sex ärenden under året. Två ärenden har avgjorts i högre instans. Länsstyrelsens beslut ändrades inte.

Integration

Ärenden inom integrationsområdet kan i huvudsak delas in i två delar. Den första utgörs av såväl inkomna som utgående initiativärenden, främst projektansökningar, samt beslut om stöd för insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck. Den andra delen gäller ärenden kopplade till Länsstyrelsens uppdrag inom integrationsområdet – att verka för beredskap samt att överlägga med länets kommuner om flyktingmottagande – och ärenden som är opplade till sektorsamordning och uppföljning av introduktionsinsatser för nyanlända invandrare.

Miljöprövningsdelegationens ärenden

Under 2006 prioriterades prövningar av ansökningar om tillstånd till täktverksamhet. Under 2007 har handläggningstiderna för täkter stabiliserats.

Genomströmningstiden för prövningsärendena har i vissa fall varit längre än ambitionsnivån. Det senare kan hänföras dels till bristande handläggaresurser, dels till att handläggare har tagits i anspråk för andra arbetsuppgifter. Dessutom har det i vissa fall varit svårt att få in fullgoda ansökningar. Mycket tid har gått åt till kompletteringsarbete. Vidare har Miljöprövningsdelegationen (MPD) sedan oktober endast haft en miljösakskunnig. Det senare får antas ha påverkat genomströmningstiderna negativt.

(MPD) har under året noterat att Miljödomstolen återförvisat några äldre överklagade beslut med motiveringen att det förelåg brister i ansökan t.ex. vad gäller ”produktionsekonomiska konsekvenser”. I ett fall har Miljödomstolen efterfrågat syn på plats. MPD har därför vinnlagt sig extra om att se till att ansökan/beslutsunderlaget varit robust. Detta har i vissa fall föranlett mycket kompletteringsarbete.

Året har delvis präglats av osäkerhet över vad ändringarna i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd får för konsekvenser. Vissa ansökningar har i praktiken förklarats vilande då det varit sannolikt att de efter årsskiftet 2007/2008 inte längre skulle vara tillståndspliktiga. MPD har även, på samma grund, avvaktat med att initiera vissa prövningsprocesser. Berörda verksamhetsutövare och sökanden har informerats om detta. De har därför fått möjlighet att återkalla tillståndet eller, om de haft en ansökan inne, att återta ansökan.

MPD har genom kontakter och information sökt åstadkomma frivilliga ansökningar framför egeninitierade processer (äldre tillstånd som bör omprövas). Strategin har visat vissa tecken på framgång eftersom ett antal berörda verksamhetsutövare har uppgivit att de har för avsikt att inkomma med ansökningar. Vissa har meddelat att de avser att lägga ned och/eller flytta. Utfallet får bedömas efter månadsskiftet juni/juli 2008.

Tabell D.1 – Redovisning av vissa ärenden uppdelat på kvinnor, män och juridiska personer									
Det är avsändare/mottagare som avgör till vilken kategori i tabellen som ett ärende registreras.									
A	B			C			D		
Sakområde och del av sakområde	Antal inkomna ärenden under 2007			Antal beslutade ärenden under 2007			Antal överklagade ärenden under 2007		
	Kvinnor	Män	Jur. pers.	Kvinnor	Män	Jur. pers.	Kvinnor	Män	Jur. pers.
Kommunikationer (24-25, 34), exklusive s.k. gröna ärenden	3016	8194	322	2663	6881	277	25	151	5
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	3	3	0	0	2	0	0	0	0

Kommentar: Kommunikationer (24-25, 34), exklusive s.k. gröna ärenden

Ärenden avseende juridisk person förekommer uteslutande inom ärendegruppen Yrkesmässig trafik. I övrigt framgår att männen är kraftigt överrepresenterade i ärenden om kommunikationer. Särskilt påtagligt är detta ifråga om ärenden om högre körkortsbehörighet och körkortsingripanden.

Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)

Uppdelningen av kvinnor, män och juridiska personer har ett begränsat förklaringsvärde eftersom Länsstyrelsens arbete fokuseras på större insatsområden där ett fåtal aktörer i sin tur driver projekt. Detta har också varit ett sätt att begränsa ärendehantering.

LÄNSSTYRELSENS VERKSAMHETSOMRÅDEN SAMT VERKSAMHETSGRENAR

VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete

Mål: Ett långsiktigt hållbart förverkligande av den nationella politiken genom samordning och hänsynstagande till olika sakintressen.

Verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete

Tabell 1.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter¹
Totala kostnader VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete (exkl. OH)	27 498	50,5
<i>varav</i> Övrig förvaltning (200, 201)	1 416	3,12
<i>varav</i> Trafik (240, 250)	609	1,27
<i>varav</i> Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor. (280, 289)	479	1,01
<i>varav</i> Regional utvecklingspolitik och konkurrens (300)	631	1,43
<i>varav</i> Infrastruktur (34)	544	1,24
<i>varav</i> Hållbar samhällsplanering och boende (400-402)	2 435	5,24
<i>varav</i> Energiomställning (420, 421, 422)	41	0,05
<i>varav</i> Kulturmiljö (430)	1 195	2,31
<i>varav</i> Krishantering, skydd mot olyckor och civilförsvar (450, 451-455, 459)	3 028	4,51
<i>varav</i> Naturvård och miljöskydd (500)	7 399	15,2
<i>varav</i> Lantbruk (600)	2 510	5,51
<i>varav</i> Rennäring (610)	0	0
<i>varav</i> Fiske (620)	83	0,14
<i>varav</i> Social omvårdnad (700)	1 537	3,27
<i>varav</i> Jämställdhet (80)	5 416	5,84
<i>varav</i> Integration (85)	175	0,38
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	10 230	14
Totala kostnader VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete (inkl. OH)	37 728	64,5

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall redovisas endast för 2007.

¹ Uppgifterna avser all anställd personal vid länsstyrelsen, oavsett finansiering och anställningsform. Se vidare ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 § förordningen(2000:605) om budgetunderlag och årsredovisning. En årsarbetskraft motsvarar 220 arbetsdagar per år.

Kommentar:

Jämställdhet omfattar även två större tidsbegränsade projekt, Lika Villkor och Genväg Sörmland. Energiomställning har redovisats inom området hållbar samhällsplanering och boende.

Tabell 1.1.2 – För sakområdet jämställdhet			
Kostnader/intäkter för sakområde Jämställdhet	2007	2006	2005
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	7 427	4 584	1 828
<i>varav ramanslag 32:1, netto (tkr)</i>	<i>3 083</i>	<i>2 130</i>	<i>673</i>
<i>varav övrig finansiering (tkr)</i>	<i>4 344</i>	<i>2 454</i>	<i>1 155</i>
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	5,7	4,0	1,8
Verksamhetsintäkter	4 199	519	0

1 Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10)

Kommentar:

Länsstyrelsen ökade kostnader och verksamhetsintäkter är kopplade till projekten Lika villkor och Genväg Sörmland. Båda projekten avslutades under 2007.

Mål 1: Länsstyrelserna skall stärka det sektorsövergripande arbetet och samordningen av de olika sakområdena för att uppnå effektiva lösningar och bidra till en hållbar utveckling i länen

Återrapportering 1

Länsstyrelserna skall för sakområdena kulturmiljö, naturvård och miljöskydd, integration samt för hållbar utveckling redovisa,

- *länsstyrelsens framgångsfaktorer som bidragit till att stärka det sektorsövergripande arbetet för en hållbar utveckling och en kortfattad bedömning av varför det varit framgångsrikt,*
- *eventuella svårigheter och hinder för att arbeta sektorsövergripande på ett effektivt sätt, samt*

Länsstyrelsens erfarenheter av framgångsfaktorer i det sektorsövergripande arbetet kan sammanfattas med arbete för en gemensam syn på syfte och mål, fördelning av ansvar mellan medverkande och delaktighet från alla berörda tidigt i arbetsprocessen.

Några svårigheter och hinder har varit bristande samsyn, ojämnlik fördelning av ansvar och stora olikheter i arbetsvillkor.

Kulturmiljö

Framgångsfaktorer som bidragit till att stärka det sektorsövergripande arbetet för hållbar utveckling handlar dels om *samordning*, dels *proaktiva insatser* och *förberedelser för reaktiva insatser* och kan beskrivas med följande exempel:

- Genom de nya stödformer som blir tillgängliga inom det nya landsbygdsprogrammet utvecklar kulturmiljövården nya samarbetsrutiner med EU-gruppen i landsbygdsenheten och Sörmlands museum. Under det kommande året har medel avsatts för vård- och underhållsåtgärder av ekonomibyggnader, alléer och insatser för att göra landskapet tillgängligt. Kulturmiljövården och landsbygdsenheten samordnar urval, genomförande och finansiering.
- I samband med planer på bostadsbyggande i centrala Nyköping har Länsstyrelsen samordnat provborring för kontroll av kulturlager med provtagning av stabilitetsförhållanden inför grundläggning av bostadshus samt provtagning för miljöföroreningar med syfte att begränsa markingreppen och så långt möjligt bevara kulturlager från stadens äldsta historia.
- Länsstyrelsen har bidragit med råd och underlag till Banverkets miljökonsekvensbeskrivning i järnvägsutredningen för Ostlänken bland annat genom att ta fram en modell för natur- och kulturmiljöanalys. Med goda och samlade underlag tidigt i processen kan konsekvenser av olika lösningar kartläggas och det finns tid att föreslå justerande åtgärder.

- Kulturmiljö har medverkat i Länsstyrelsens tillsynsgrupp, som bildats för att belysa de olika verksamhetsområdenas gemensamma nämnare och föreslå gemensamma arbetsmetoder för Länsstyrelsens tillsyn. Genom tvärsektoriell beredning av verksamheternas olika förutsättningar tidigt i projektet har tillsynsgruppen kunnat tydliggöra skillnader när det gäller befintliga arbetsuppgifter och satsningar på reaktiva insatser. Gruppen har därmed fått en starkare grund att arbeta vidare från och hitta effektiva framtida arbetsformer för myndighetens tillsyn.

Ett hinder för att effektivt arbeta sektorsövergripande är att sektorerna inte arbetar på lika villkor. En orsak kan vara bristande kunskapsutbyte. Samverkan på lika villkor kräver också en likartad resursfördelning mellan kulturmiljö och t.ex. naturmiljö. Ett annat hinder är att ansvarsfördelningen mellan förvaltningsnivåerna är olika, till exempel när det gäller områdena natur, kulturmiljö och plan. Inom natur och plan finns en större spridning av kompetens och ansvar mellan central, regional och kommunal nivå än vad som gäller inom kulturmiljö. I regel saknas exempelvis antikvarisk kompetens på kommunal nivå, vilket innebär större belastning på regional nivå.

Naturvård

Länsstyrelsen har under året fortsatt samrådet med Skogsstyrelsen i syfte att effektivisera myndigheternas rutiner för samråd och för att klarlägga myndigheternas ansvarsområden. En gemensam syn på mål och syfte med olika insatser är en framgångsfaktor i arbetet. Behovet av samsyn i länet har under året aktualiserats i samband med att skogsnäringen efter 20 år återupptagit skogsgödsling.

Svårigheten har varit att myndigheterna har haft delvis olika arbetssätt. Det finns behov av ett för Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen gemensamt informationsmaterial om samråd i skogen, riktat till allmänheten och där frågor om bland annat ansvarsfördelning mellan myndigheterna klargörs. Vidare behöver de två myndigheternas GIS-information samordnas ytterligare.

De interna rutinerna för anmälan av samråd enligt Miljöbalken och Lagen om kulturminnen har utvecklats under året. Därmed har handläggningen effektiviserats, vilket i sin tur kortar handläggningstiderna och förenklar för allmänheten.

Miljöskydd

Miljöprövning:

Miljöprövningsdelegationens ärenden har, liksom föregående år, hanterats tvärsektoriellt i en särskild gruppering.

Tillsyn:

Under året har miljöskydd även deltagit i en tvärsektoriell grupp för utveckling av tillsynen. Detta arbete har en potential att utvecklas, men resursbrist har utgjort ett hinder.

Under året har Länsstyrelsen och länets kommuner beslutat inleda en samverkan kring tillsyn enligt miljöbalken. (Miljösamverkan Sörmland). Denna samverkan kommer att stärka tillsynsarbetet i länet och bidra till kunskapsuppbyggnad inom detta verksamhetsområde.

Miljömålen:

Miljömålsarbetet har drivits vidare i samma form som tidigare år, med samtliga sakområden involverade. I viss mån har miljömålen tjänat som verktyg för att prioritera tillsynen. En framgångsfaktor i arbetet är att det konkreta ansvaret för olika miljömål har fördelats på fler verksamheter. Detta har under året ytterligare förstärkts eftersom ansvaret för målen har fördelats direkt till respektive enhetschef.

Länsstyrelsen i Södermanland har tidigare år påpekat brister i det statliga styrsystemet.

Länsstyrelsen kan konstatera att vissa av dessa brister kvarstår. Systemet är fortfarande inte tillräckligt synkroniserat och departementen brister alltför ofta när det gäller ett tvärsektorielt synsätt på den nationella nivån. Länsstyrelsen kan dock konstatera att ett nationellt arbete påbörjats för att förbättra dessa brister.

Behovet av en nationell informationsstrategi framstår allt tydligare när det gäller miljömålsarbetet samt arbetet med den så kallade vattenförvaltningen. Mycket av den information som behöver spridas är likartad, såväl på regional som på nationell nivå. Tydliga direktiv till de nationellt ansvariga myndigheterna om att ta fram ett nationellt informationsmaterial är därför önskvärt. Länsstyrelsen har med tillfredsställe noterat Naturvårdsverkets uppdrag i regleringsbrevet för 2008 där det framgår att Naturvårdsverket ska ha ett väl fungerande och brett samråd med berörda myndigheter och aktörer i arbetet med en gemensam genomförandestrategi för ramdirektivet för vatten

Integration

Länsstyrelsens sektorsamordnande roll inom integrationsområdet har stärkts under 2007. Som processledare i Partnerskapet för integration - där sektorsmyndigheterna, länets kommuner samt andra aktörer och organisationer verksamma inom introduktionen av nyanlända återfinns - har Länsstyrelsen haft goda möjligheter till sektorsamordning. Det faktum att integrationsfrågan hanteras och drivs som en viktig regional utvecklingsfråga med tydlig koppling till länets tillväxt har givit tyngd och legitimitet i arbetet. En tydlig framgångsfaktor för en effektiv sektorssamordning, som också involverar näringsliv och privata aktörer, har varit att Länsstyrelsen ser integration som ett medel och en drivkraft för regional utveckling.

Perspektivet har möjliggjort ett bra samarbete med exempelvis länets småföretagare genom Företagarna Region Sörmland, ALMI/IFS samt andra parter viktiga i det regionala tillväxtarbetet. Ett hinder i arbetet är att integration fortfarande ses som en social fråga i flera andra myndigheter och kommuner medan Länsstyrelsen ser integration som ett medel och en drivkraft i den regionala utvecklingen. Bristande samsyn skapar otydliga roller och sämre förutsättningar till god samordning och – därmed - sämre resultat.

Hållbar utveckling

Länsstyrelsens arbete med hållbar utveckling har till stor del byggt på Länsstyrelsens uppdrag med samordning och sektorsövergripande arbete. Genom att i olika projekt och arbetsmoment verka för helhetssyn med tvärsektorieell belysning, säkerställs den hållbara utvecklingen. Utvecklingen av Länsstyrelsens organisation, mot en mer processororienterad styrning av projekt och tvärsektorieella uppdrag, har lett till ett arbets- och förhållningssätt där sektorsintressen tydligare vägts samman.

Arbetet med miljömålen, landsbygdsprogrammet och ett landskapsforum kan även under detta år redovisas som goda exempel där Länsstyrelsen haft goda förutsättningar att i länet enas om gemensamma mål, prioriteringar och åtgärder för en hållbar utveckling.

En tydlig framgångsfaktor har varit att Länsstyrelsens uppdrag är väl kända och att de varit stabila över tiden. Detta skulle kunna göras ännu tydligare genom att i andra myndigheters uppdrag peka på Länsstyrelsens uppdrag som samordnare av statliga insatser i länet. Det geografiska områdesansvaret för uppföljning och analys av insatser i länet skulle på detta sätt bli tydligare.

Flera myndigheter har till uppgift att verka inom området för regional utveckling. En betydande del av Länsstyrelsens verksamhet genomförs i praktiskt samarbete med berörda statliga verk. De mest betydande i detta avseende är Vägverket, Jordbruksverket, Boverket och Naturvårdsverket som i realiteten direkt eller indirekt utövar styrning av länsstyrelsens verksamhet via sina sakanslag. Sambandet mellan dessa myndigheters och länsstyrelsernas regleringsbrev är delvis svagt utvecklat

- *vilka behov det finns av kunskapsstöd eller annat stöd för att vidareutveckla integrations- och hållbarhetsperspektivet i länsstyrelsernas verksamhet.*

Efter avvecklingen av Integrationsverket saknas delar av det samlade analys- och forskningsarbete som verket bedrev. Länsstyrelsen ser därför ett ökat behov av kunskapsuppbyggnad inom integrationsområdet på nationell nivå och efterlyser, som stöd i utvecklingen av det egna arbetet, ett tydligt uppdrag till annan myndighet eller aktör.

I övrigt anser Länsstyrelsen att samma verktyg som används i arbetet med att utveckla t ex jämställdhetsperspektivet i länsstyrelsernas arbete, är tillämpbara även vid arbete med andra horisontella perspektiv.

Länsstyrelsen har, tillsammans med tre andra pilotlän, bidragit till Naturvårdsverkets skrift "Sju råd för regional hållbarhet" som har publicerats under året. Skriften är ett resultat av ett projekt som genomfördes av NUTEK och Naturvårdsverket under 2006 och som syftade till att stärka och utveckla det regionala hållbarhetsarbetet.

Mål 2: Länsstyrelsen skall ha förmåga att vid räddningstjänst eller vid en kris som berör länet snabbt kunna upprätta en ledningsfunktion avseende bl.a. samordning och information. Funktionen skall vara utbildad och övad för sådana händelser.

Återrapportering 2

Länsstyrelsen skall redovisa genomförd utbildnings- och övningsverksamhet samt erfarenheter av inträffade händelser där hela eller delar av ledningsfunktionen har tagits i anspråk.

Länsstyrelsen har deltagit i Samverkansövningen SAMÖ 07.

Krisledningsgruppen har genomgått en startövning. Delar av krisledningsgruppen har genomgått Regional Samverkanskurs (RSK) samt Vakthavande beslutsfattare VB- utbildning i ÖSAM:s regi.

Länsstyrelsens VB-funktion och krisledningsgruppen har genomgått utbildning i WIS (webbaserat informationssystem) och använder numera systemet regelmässigt.

Länsstyrelsens VB-funktion har träffats kvartalsvis med seminarier om:

- Erfarenheter från VB-larm
- Instruktion för skogsbrandbevakning
- Möte med SOS Alarm och landstingets tjänstemän i beredskap (TiB)
- Radioaktiv olycka på Studsvik.

Länsstyrelsen bedömer att myndighetens krishanteringsförmåga, enligt Krisberedskapsmyndighetens bedömningskriterier, i huvudsak är god, men har vissa brister som nu håller på att åtgärdas. Vid övningar har det visat sig att det finns en god kompetens och förmåga inom myndigheten att lösa de uppkomna situationerna.

Inom ramen för Sörmlands Krisledningsråd (SKR) har parter träffat särskild överenskommelse om en effektivare och snabbare samverkan i en akut krissituation i länet. I gruppen ingår Länsstyrelsen, försvarsmakten, polismyndigheten, landstinget, kommunerna, SOS Alarm och Radio Sörmland. Gruppen leds av Länsstyrelsen och benämns D-SAM.

Informationsförmågan är i huvudsak god, men de samlade informationsresurserna som finns att tillgå vid längre påfrestningar bedöms hittills som bristfälliga. Länsstyrelsen fastställde under året en "Krisinformationsplan" vilken innefattar en förstärkt informationsgrupp, upplysningscentral samt presscenter. Dessa förstärkta funktioner kommer att bemannas under 2008 och vara operativa i slutet av året.

Tidigare fanns begränsade möjligheter till skiftgång inom lägesfunktionen. Länsstyrelsen fastställde under året en ”Plan för Lägesgrupp i Länsstyrelsens krisledningsorganisation” vilken innefattar en förstärkt lägesfunktion under kris för att klara skiftgång under längre perioder. Denna förstärkta lägesfunktion kommer att bemannas under 2008 och vara operativ i slutet av året.

Mål 3: Verksamheten skall bedrivas så att samhällets grundläggande behov av samordning, samverkan och information på regional nivå säkerställs vid olyckor och kriser i samhället. Länsstyrelserna skall såväl före som under och efter en kris stödja inblandade parter, såsom kommuner, myndigheter och organisationer, i syfte att få till stånd samordning och en gemensam inriktning för de åtgärder som behöver vidtas. I händelse av ett krisläge skall länsstyrelserna på en sektorsövergripande nivå kunna informera samhällsaktörer och allmänhet om förlopp, konsekvenser och de åtgärder som planeras av ansvariga aktörer

Återrapportering 3

Inom ramen för uppgiften som områdesansvarig myndighet skall länsstyrelsen redovisa en bedömning av sin förmåga vid svåra påfrestningar på samhället i fred.

- *Länsstyrelsen skall också redovisa de förhållanden och gränssättande faktorer i myndighetens verksamhet och inom myndighetens ansvarsområde som allvarligt utgör en begränsning av samhällets förmåga vid svåra påfrestningar på samhället i fred.*

Länsstyrelsen saknar reservkraft för att klara verksamhet i ordinarie lokaler under elavbrott. Det finns reservkraft för att driva ledningsplatsen men denna innehåller så få arbetsplatser att det innebär en begränsning av krisledningsförmågan i händelse av elavbrott.

Länsstyrelsens förmåga att samordna en fredstida krissituation bedöms sammantaget som godtagbar. Sörmlands krisledningsråd (SKR) har träffats regelbundet en – två gånger under året. Länsstyrelsens årliga utbildnings- och övningsplan har förankrats i rådet, liksom övriga delar i verksamhetsplanen.

- *Länsstyrelsen skall översiktligt redovisa de åtgärder som vidtagits för att verka stödjande med avseende på kommuner, landsting och organisationer inom området skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar.*

Länsstyrelsen har under 2007 skapat DSAM, en organisation bestående av en mindre del av Sörmlands Krisledningsråd. Syftet är att skapa en effektivare samverkan och samordning av aktiviteterna bland länets aktörer i ett skarpt krisläge. Länsstyrelsen avser att öva DSAM-organisationen årligen.

Varannan månad har Länsstyrelsen haft möte med kommunernas och landstingets beredskapsansvariga. Löpande gemensamma krishanteringsfrågor har diskuterats, bland annat:

- GIS i krishanteringen
- Risk- och Sårbarhetsanalys inom Banverkets och Vägverkets områden
- Robust elförsörjning
- Beredskap för fågelinfluensa

Länsstyrelsen har under året genomfört följande utbildningar och övningar för aktörerna i länet:

- Regional Samverkanskurs
- WIS – utbildningar för kommunerna i länet
- Scenarioteknikutbildning
- Saneringsledarseminarium i samverkan med andra län
- Oljeskyddsseminarium
- Iberoutbildning
- Workshop teknisk infrastruktur
- Rakelträffar

Länsstyrelsen har under 2007 medverkat i ledningsmetodikutbildning i Gnesta kommun (den sista kommunen i länet som genomfört utbildningen).

Mål 4: Länsstyrelsen skall bidra till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen i länet. Särskilt fokus skall under året läggas på Regional utveckling, Landsbygdsutveckling, Social tillsyn, Kommunikationer. Samverkan skall ske med strategiska statliga myndigheter och andra viktiga aktörer i länet.

Åtterrapporering 4

Länsstyrelserna skall redovisa

- *hur arbetet med jämställdhetsintegrering har bidragit till en utveckling av verksamheten inom ovanstående områden, särskilt med avseende på resultat av det utåtriktade arbetet,*

Regional utveckling

Inom området Regional utveckling har Länsstyrelsen haft huvudansvar för jämställdhetsperspektivet i det regionala tillväxtprogrammet (RTP) och har, för andra året, drivit plattformen *Genväg Sörmland*. Den har drivits på uppdrag av länets jämställdhetskommitté, partnerskapen för Växtkraft Mål 3 och RTP. Länsstyrelsen har varit huvudfinansiär, tillsammans med partnerskapet för Växtkraft mål 3.

Plattformen *Genväg Sörmland* har avslutats under hösten. Erfarenheterna från arbetet har publicerats i boken "Människor Mod Marknad – tillväxt med jämställdhet och mångfald som drivkraft". Erfarenheterna handlar bl.a. om att en plattformsmo- dell ger goda förutsättningar för att hantera komplexa frågor, om vikten av kommunikation och dialog om sambandet mellan jämställdhet och tillväxt, om att ledningens vilja, engagemang och mandat är grundförutsättningar för att lyckas med förändringsarbete och om att strukturella förändringar byggs långsamt.

Länsstyrelsen har under hösten 2007 också avslutat ett fyraårigt samarbetsprojekt med NUTEK; *Lika Villkor* – att främja kvinnors entreprenörskap samt utveckla resurscentra som arenor för tillväxt i Södermanlands län. För tio år sedan var knappt var femte nyföretagare i länet kvinna. 2007 var drygt var tredje nyföretagare en kvinna. Ett av målen i RTP var att 37 procent av nyföretagarna skulle vara kvinna 2007. Målet nåddes redan 2006 med 38,5 procent. Framstegen antas kunna tillskrivas Länsstyrelsens långsiktiga arbete med resurscentra i länet och senaste årens satsning i projektet *Lika Villkor*. Projektet har bidragit till att skapa nya arbetssätt, har samlat nya fakta och ny kunskap, har påverkat den regionala planeringen och har skapat nya nätverk. Projektet har också integrerats med länets klusterutveckling och har bidragit till att identifiera tillväxtbranscher i länet som tidigare inte har varit synliga. Arbetet har dokumenterats och utvärderats med hjälp av externa forskare och konsulter. Resultatet redovisas i antologin "I världen och vardagen – för lika villkor inom entreprenörskap och regional utveckling" som ingår i Länsstyrelsens rapportserie Sörmlandsbilder (nr. 8).

I det nationella programmet *Främja kvinnors företagande 2007 – 2009* är Södermanlands län ett av de tre län som har fått flest ansökningar. Det stora intresset bedöms vara en effekt av framgången med resurscentra och kvinnors entreprenörskap.

Erfarenheter från Samverkansprojektet *Verka Jämställt*, som syftat till att integrera jämställdhet i fyra regionala statliga myndigheter, presenterades vid en nationell konferens i början av 2007. Arbetet med jämställdhetsintegrering har inom de berörda myndigheterna, AMS, Försäkringskassan, Polismyndigheten och Mälardalens Högskola, medfört har en rad förändringar i arbetssätt och arbetsformer. Länsstyrelsen avslutade projektet under året.

Dessutom har Länsstyrelsen drivit projektet *Jämställda kommuner*, tillsammans med Eskilstuna och Katrineholms kommuner. I projektet har kommunerna arbetat metodiskt med att uppnå en jämställd medborgarservice. Projektet har finansierats av ESF- rådet, har pågått i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län och har också avslutats under hösten 2007.

Landsbygdsutveckling

Arbetet med jämställdhetsintegrering har fortsatt enligt fastlagd treårsplan som bl.a. innebär att kvinnliga sökande prioriteras vid lika övriga meriter inom vissa stöd för landsbygdsutveckling. Det försenade genomförandet för landsbygdsprogrammet har inneburit att planen inte kunnat användas i beslutsfattande förrän i slutet av året. En kartläggning av hur kompetensutvecklingsmedlen inom det gamla programmet K2 fördelat sig mellan könen har genomförts och utgör en bra referenspunkt för framtida arbete.

Social tillsyn

Länsstyrelsen har under året förstärkt insatserna inom den sociala tillsynen i projektet *Jämställd äldre- och handikappomsorg*. Ett antal medarbetare, chefer och politiker inom deltagande kommuners äldre- och handikappomsorg har fått utbildning i genuskunskap, svensk jämställdhetspolitik samt metoder för jämställdhetsintegrering. Metoderna har sedan använts för att kartlägga och analysera verksamheterna. Genomförda kartläggningar visade att kvinnor och män behandlas olika – de beviljas olika insatser och behandlas olika beroende på vilket kön de har. I flera kommuner har arbetet medfört att alla statistikuppgifter som hädanefter lämnas till de politiska nämnderna, ska vara könsuppdelad. Utvecklingsarbetet med jämställdhetsintegrering har också bidragit till ökad kunskap hos socialkonsulenter som i sin tur resulterat i bättre utformade checklistor och diskussioner med chefer, politiker samt övrig personal. Den ökade kunskapen om jämställdhet inom området har bidragit till att sätta jämställdhetsfrågorna i fokus inom social tillsyn.

Kommunikationer

Regionförbundet Sörmland har ansvar för infrastrukturplaneringen sedan år 2004. Något arbete med jämställdhetsintegrering har Länsstyrelsen därför inte bedrivit inom detta område.

- *vilka insatser som gjorts för att övergripande stödja viktiga aktörer i länet när det gäller jämställdhetsintegrering, omfattningen och resultatet av dessa insatser, samt*

I projektet *Verka Jämställt* bidrog Länsstyrelsen under 2006 till att Länsarbetsnämnden, Försäkringskassan och Mälardalens Högskola fick ökade kunskaper om hur verksamheterna borde ledas, styras och organiseras för att uppnå jämställdhet. Ett antal brister i respektive myndighets verksamheter definierades och det framkom att män och kvinnor behandlades olika. Berörda statliga myndigheter har nu arbetat fram handlingsplaner med åtgärder för att förändra strukturer och värderingar. Med dessa resultat och erfarenheter har Länsstyrelsen under 2007 gått vidare och genomfört grundläggande utbildningar i jämställdhetsintegrering i fler myndigheter i länet; Polismyndigheten, Vägverket, Energimyndigheten, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) samt Länsstyrelsens ledning. Länsstyrelsen har bidragit till att skapa möjligheter för

representanter för de berörda myndigheterna att träffas och utbyta kunskaper och erfarenheter om att arbeta med jämställdhetsintegrering.

Som en utveckling av Verka Jämställt har Länsstyrelsen initierat och drivit ett projekt tillsammans med Eskilstuna och Katrineholms kommuner, *Jämställda kommuner*. Syftet var att förbättra kommunernas service till medborgarna så att den utgår från både kvinnors och mäns behov och önskemål. Ett motsvarande projekt har parallellt pågått i Stockholms län. Länsstyrelserna i Södermanland och Stockholm har tillsammans arrangerat metodutbildning för kommunerna i båda länen. Den vände sig till medarbetare, chefer och politiker i kommunerna. Resultatet av denna satsning är det för tidigt att bedöma, men en ökad medvetenhet om skillnader i bemötande av kvinnor och män har noterats liksom att detta har betydelse för servicens kvalitet och kommunernas image.

Kartläggningar och analyser har genomförts i kommunernas olika verksamhetsområden under året och arbete har pågått för att upprätta handlingsplaner för det fortsatta arbetet. Projektet har avslutats under hösten och spridning av erfarenheterna har skett genom möten och seminarier med andra kommuner i länet. Länsstyrelsen har också här bidragit till att skapa möjligheter för personer som arbetar med jämställdhetsintegrering i kommunerna att träffas och utbyta kunskaper, resultat och erfarenheter.

Länsstyrelsen har också arbetat med jämställdhetsintegrering med olika målgrupper i näringslivet. Arbetet har dels pågått i öppna seminarier med sammanlagt 500 deltagare från olika företag, dels genom riktade utbildningsinsatser i metodutveckling för 3 - 4 medverkande från vardera fem utvalda företag. Syftet har varit att vidareutveckla metoder för jämställdhetsintegrering och anpassa insatser, initiativ och program som handlar om att främja entreprenörskap, företagande och näringslivsutveckling och att sprida dessa kunskaper och metoder, både till regionala och lokala beslutsfattare och till aktörer inom tillväxt- och näringslivsutvecklingsområdet. Länsstyrelsens har också arbetat med fortbildning i genuskunskap för lokala resurscentra och utveckling av indikatorer för affärsrådgivning.

Under 2006 startade Länsstyrelsen, i samarbete med NUTEK, ett nationellt metodutvecklingsprojekt - *Gender Focus*. Det är ett kvalitetssäkringssystem för genusmedveten affärsrådgivning. Med stöd av NUTEK fick Länsstyrelsen under året möjlighet att utveckla ett systematiskt metodverktyg som också har använts i andra regioner i Sverige.

Länsstyrelsen har vidare arbetat med att utveckla metoder för att analysera näringslivet och definiera potentiella tillväxtområden, ur ett kluster- och innovationsmiljöperspektiv, och med instrument för att *analysera genusperspektiv*. Analyser har genomförts och kluster har startats inom områdena för hälsa (Hälsosam) och upplevelse (Sörmlands matkluster).

Projektet *Mix för maxad framgång* har vänt sig till de större företagen i länet. Syftet har varit att kartlägga styrelser och ledningar i ett genus- och mångfaldsperspektiv för att därefter erbjuda utbildning om hur företag och organisationer på ett medvetet sätt utveckla sin organisation och nå nya marknader. Ett 10-tal företag har deltagit under året. Länsstyrelsen har också utsett länets mest jämställda företag.

Under rubriken *Tänk nytt – Tänk lönsamt* har Länsstyrelsen, genom seminarier och en inspirationsbok, visat på hur jämställdhet och mångfald fungerar som drivkrafter för framgång och ökad lönsamhet i företag när det gäller image, design, produktutveckling, rekrytering och kundservice. Ca 100 företagare har deltagit i detta arbete.

Länets jämställdhetskommitté har fortsatt vara ett forum för erfarenhetsutbyte om jämställdhetsfrågor i länet, med Länsstyrelsens jämställdhetssakkunnige som motor.

- *hur länsstyrelserna samverkat med Boverket i verkets arbete med att utveckla jämställdhetsperspektivet i den fysiska planeringen.*

Länsstyrelsen har vid plansamråd med kommunerna och vid den åliga plandagen med kommunernas planerare, (50 deltagare från länets 9 kommuner) tagit upp jämställdhetsfrågan och delat ut Boverkets skrift "Jämna steg".

Mål 5: Aktuellt och samordnat underlag om hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt skall finnas tillgängligt och på ett samlat sätt användas i länsstyrelsernas verksamhet inom olika sakområden. Länsstyrelserna skall genom tidiga kontakter och samråd verka för att de nationella och regionala perspektiven får genomslag i kommunernas fysiska planering enligt plan- och bygglagen (1987:10, PBL) och att planeringen samordnas så att den främjar en hållbar utveckling i länet och regionen.

Återrapportering 5

Redovisas separat till Boverket med kopia till regeringen (Miljödepartementet). **2007-11-30**

Rapport: Redovisning 2007-11-30

Dnr: 400-7833-2007

Mål 6: Länsstyrelserna skall tillsammans med andra aktörer verka för att samhället blir tillgängligare för alla.

Återrapportering 6

Redovisas separat till Regeringen (Socialdepartementet) senast **2007-10-15**

Rapport: Redovisning 2007-10-15

Dnr: 100-15448-07

Mål 7: Länsstyrelserna skall verka för att främjande av energiomställning integreras i relevanta sektorer. Länsstyrelserna skall därvidlag verka för att andelen förnybar energi ökar och bidra med insatser för att uppnå det nationella planeringsmålet för vindkraft samt främja energihushållning (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17, rskr. 2001/02:317).

Återrapportering 7

Länsstyrelserna skall redovisa sitt arbete med att främja energihushållning och utbyggnaden av förnybara energikällor särskilt med avseende på vindkraft. Länsstyrelserna skall även redovisa arbetet med att stödja Statens energimyndighets arbete med att uppdatera de områden som energimyndigheten anser vara av riksintresse för vindkraft, regionala planeringsmål och planering för vindkraftsetablering. Länsstyrelserna skall särskilt redovisa sina insatser för organisering och kompetensuppbyggnad inom området energiomställning.

Främja energihushållning och utbyggnaden av förnybara energikällor

Länsstyrelsen har deltagit i arbete med att få igång Biogas Öst i samverkan mellan olika län och Stockholm Stad. Det pågår ett projekt som kallas Biogas Väst. Tanken är att få igång ett liknande projekt på Sveriges östsida. Detta arbete har resulterat i att Mälardalens Energikontor arbetar vidare med projektet och har gått ut med en enkät till olika intressenter för att undersöka intresset för vidare samarbete.

Möten har hållits med några kommuner om energiplanering och klimatstrategi, KLIMP-ansökningar mm. Synpunkter/goda råd beträffande energiförsörjningen i nya bostadsområden har lämnats i några planärenden.

Arbetet med områden av riksintresse för vindkraft m.m.

Länsstyrelsen har –med underlag och synpunkter från berörda kommuner– utrett vilka områden i länet som kan motsvara Energimyndighetens kriterier för etablering av storskalig vindkraft (remissvar till Energimyndigheten 2007-05-15).

Länsstyrelsen har tidigare föreslagit ett område som riksintresse i havet utanför Oxelösund. Energimyndigheten har fastställt området. Området som delvis ligger även i Östergötlands län har en yta på c:a 100 km². Det rymmer möjligheter att producera ca 2 TWh. Energimyndighetens planeringsmål för vindkraft år 2020 är 30 TWh för hela Sverige.

Länsstyrelsen har under 2007 anordnat en konferens om vindkraftplanering för områdena kring Hjälmaran, Mälaren och Östersjökusten. Deltog gjorde politiska företrädare och berörda tjänstemän i länets nio kommuner, regeringens vindkraftsamordnare samt företrädare för Boverket och Svensk Vindkraft.

Två kommuner i länet har ansökt om planeringsbidrag (Vingåkers kommun, 80 000 kr, och Strängnäs kommun, 463 200 kr). Nyköpings och Oxelösunds kommuner planerar att söka för gemensamma planeringsinsatser. Beslut om bidrag har ej tagits.

Kunskapsuppbyggnad

Internt: En tvärssektoriell energigrupp som har bestått av tre personer från olika enheter (miljö, samhällsbyggnad och landsbygd) har arbetat internt med kunskapsuppbyggnad. Alla åtta enheter har genom gruppens försorg fått information om energieffektivisering, bidrag för energiomställning samt bidrag/stöd inom lantbruket.

Representanter för Länsstyrelsen har deltagit i nätverk om energifrågor, på Energitinget, i en energiutbildning anordnad av Miljösamverkan Sverige, i en Energisession i Borås, i en utbildning om biobränsle, i Envisions- konferensen i Västerås samt i träffar anordnade av Mälardalens Energikontor.

Externt: Länsstyrelsen har anordnat en tvådagars utbildning i Flen med 25 deltagare:

Energianalys inom industri och användning av energisystemanalysmodell Ensam.

Utbildningen vände sig till alla miljöinspektörer i länet samt miljöhandläggare på Länsstyrelsen.

Externa informations-/samverkansmöten har hållits med kommuner, landstinget och olika intresseföreningar.

Energifrågorna har aktualiserats i TV genom olika inslag om vindkraft, vindkraftsplanering, aktuella energiplaner, solceller och energieffektivisering där Länsstyrelsen medverkat.

Verksamhetsgren Regional utveckling
--

Tabell 1.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Regional utveckling	Kostnader	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Regional utveckling (exkl. OH)	5 683	4,6
<i>varav</i> Tillväxtprogram m.m. (301, 309)	5 105	3,4
<i>varav</i> Företagsstöd (302)	74	0,12
<i>varav</i> Regional projektverksamhet (303)	319	0,66
<i>varav</i> Uppföljning och utvärdering av regionala stöd (305)	158	0,37
<i>varav</i> Gränsregionalt samarbete (306)	17	0,03
<i>varav</i> Konkurrensfrågor (307)	0	0
<i>varav</i> Utveckling av jordbruksnäringen och landsbygden (604)	10	0,02
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	2 112	1,3
Totala kostnader VG Regional utveckling (inkl. OH)	7 795	5,9

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall redovisas för 2007.

Kommentar:

Länsstyrelsens ansvar inom tillväxtprogram har fokuserats på företagsnära stöd, jämställdhet och uppföljning.

Tabell 1.2.1 Åtgärder inom regional utvecklingspolitik	2007	2006	2007		
			Kvinnor	Män	Juridiska personer
Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande (tkr)					
1. Regionalt investeringsstöd	3 000	2 000	600	2 400	3 000
2. Regionalt bidrag till företagsutveckling (exkl. stöd till kommersiell service)	163	0	50	113	163
<i>varav</i> Regionalt bidrag till företagsutveckling (exkl. konsultcheckar)	0	0	0	0	0
<i>varav</i> konsultcheckar	0	0	0	0	0
3. Stöd till kommersiell service	137	316	45	92	137
4. Sysselsättningsbidrag	0	0	0	0	0
5. Såddfinansiering	0	0	0	0	0
6. Regional projektverksamhet	8 990	11 119	5 134	3 856	8 990
Totalt	12 290	13 974	5 829	6 461	12 290
7. Företagsstöd 2007 mot bemyndigande (ändamål 1-5 ovan) som avser medfinansiera EG:s strukturfondsprogram (tkr)	0		0	0	0
8. Regional projektverksamhet 2007 mot bemyndigande som medfinansierar EG:s strukturfondsprogram (tkr)	1 044	2 320	967	77	1 044
9. Beslut år 2007 mot bemyndigande som avser medfinansiering av regionala tillväxtprogram (tkr) exklusive ändamål 7	11 790	13 200	5 634	6 156	11 790
<i>varav</i> medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram	850		850	0	850

Redovisade belopp under ändamålen 1-6 skall inkludera ev. medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram (se 20 § Anslagsförordningen (1996:1189))

Kommentar:

Av de regionala projektmedelsbesluten mot bemyndigande avsåg 47,4 procent av medlen kvinnor. Den totala andelen av besluten som avsåg insatser inom RTP uppgick till 95,9 procent.

Fördelning av medlen har skett i samråd och nära samarbete med Regionförbundet Sörmland.

Tabell 1.2.2 Åtgärder inom regional utvecklingspolitik		
Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till ekonomiska föreningar (t.ex. kooperativ verksamhet) (tkr)	2007	2006
Företagsstöd	0	0
Regional projektverksamhet	200	300
Totalt	200	300

Redovisade belopp skall inkludera ev. medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram

Tabell 1.2.3 Åtgärder inom regional utvecklingspolitik	
Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till lokala och regionala resurscentra för kvinnor (tkr)	2007
Lokala och regionala resurscentra för kvinnor	1 153

Kommentar:

Beslut fattade mot bemyndigande för regionala och lokala resurscentra inkluderar insatser inom programmet Kvinnors Företagande.

Mål 1a: (län utan regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan)

Länsstyrelsernas samordning av det regionala utvecklingsarbetet skall bidra till en hållbar regional utveckling genom effektiv samverkan och lokal och regional förankring.

Återrapportering 1a

Gäller inte Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Mål 1b: (län med regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan)

Länsstyrelserna skall medverka till en samordning av det regionala utvecklingsarbetet som bidrar till en hållbar regional utveckling genom effektiv samverkan och lokal och regional förankring.

Återrapporterig mål 1b

Länsstyrelserna skall senast den 2 juli 2007 till regeringen (Näringsdepartementet) samt i årsredovisningen redovisa

- länsstyrelsens medverkan till genomförandet av den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007—2013, vilka av den nationella strategins prioriteringar som länsstyrelsen utgått från samt vilka av länsstyrelsens verksamheter som berörts eller kommer att beröras, samt
- hur gemensamma insatser med andra myndigheter har prioriterats med strategin som grund, vilka myndigheter som har medverkat, hur statliga myndigheters insatser har samordnats, samt vilka nationella myndigheters medverkan som har efterfrågats.

Vidare skall länsstyrelserna i årsredovisningen redovisa

- hur länsstyrelsen främjat statlig finansiering av de regionala tillväxtprogrammen,

År 2007 har varit ett mellanår där RTP 2004 - 2007 avslutats och EU: s strukturfonder startats. Den statliga medfinansieringen till RTP har nästan fördubblats under året, till drygt en halv miljard kronor. Trots detta har den endast utgjort 13 procent av de samlade ekonomiska resurserna. Den

privata sektorn har finansierat RTP med drygt 80 procent. Den kommunala finansieringen har utgjort knappa 1,5 procent.

Länsstyrelsen har på olika sätt arbetat med statlig medfinansiering. Två gånger under året har samtliga statliga aktörer i länet träffats för att diskutera samverkan i utvecklingsprojekt. Inom områdena Entreprenörskap och kluster samt Innovationssystem har NUTEK, Vinnova och/eller ESF- rådet deltagit i olika programinsatser: i pilotprojekt för att främja kvinnors entreprenörskap genom att utveckla regionala resurscentra (NUTEK), utveckling av jämställdhet som drivkraft för ekonomisk tillväxt (ESF), metodutveckling inom ramen för det regionala klusterprogrammet Cluster Change management (NUTEK) och utveckling av affärsplaner som nu har blivit standardmodell för andra kluster. Flera kluster i länet har fått finansiering inom ramen för verksamheter som drivs i Vinnova och NUTEK.

- *hur länsstyrelsen aktivt har bidragit till att lokal och regional förankring har säkrats,*

Under året har Länsstyrelsen medverkat till att bygga upp ett väl fungerande samarbete och erfarenhetsutbyte inom integrationsområdet mellan statliga aktörer som Migrationsverket, dåvarande Integrationsverket och Arbetsmarknadsstyrelsen samt kommuner, landsting, fackliga organisationer och företag. Syftet har varit att arbeta fram en regional överenskommelse och att snabbt och systematiskt hjälpa invandrade komma ut på arbetsmarknaden. Länsstyrelsen har fungerat som koordinator i arbetet.

Inom Länsstyrelsens arbete med jämställdhet har det under året pågått ett systematiskt utvecklingsarbete med såväl statliga regionala organ som kommuner i länet. Länsstyrelsen har stöttat bl.a. kommunerna i deras arbete med jämställdhetsintegrering. Under året har ca 200 möten och seminarier genomförts med sammanlagt 7 000 deltagare. På motsvarande sätt har Länsstyrelsen arbetat med såväl små och medelstora företag som stora företag. Syftet har varit att se jämställdhet som drivkraft för utveckling av organisationerna och för att nå nya marknader.

Inom ramen för RTP har Länsstyrelsen varit ansvarig för utvecklingen av Kluster och innovationssystem. I länets regionala innovationssystem ingår drygt 600 företag som aktivt deltar i olika former av klusterutveckling tillsammans med offentliga aktörer samt en sammanslutning av kompetensmiljöer från högskolor, universitet, forskningsinstitut, KY -anordnare och teknikcollage.

Länsstyrelsen har också producerat ett antal böcker och rapporter som verktyg för en lokal och regional förankring av en hållbar regional utveckling. 16 böcker och rapporter har producerats under året med analyser, utvärderingar och framtidsbilder om olika företeeser och förhållanden i länet. De har spridits genom föredrag och anpassade insatser till olika målgrupper. Ett exempel är en Värderingsstudie som Länsstyrelsen genomfört under året, för tredje gången på 10 år. Den handlar om unga människor, mellan 16 – 29 år, och deras syn på sin tillvaro i Södermanland, jämfört med drygt 22 000 unga och deras syn på sin tillvaro i andra delar av världen.

Under året har Länsstyrelsen startat ett mer omfattande arbete som kallas Länsbilder. Inom ramen för det har en bok producerats; *Hur många bostäder behöver vi? Om bostadsutvecklingen i Södermanland*. Den innehåller uppdaterade befolkningsprognoser -/scenarier med en bedömning av behovet av bostäder i olika scenarier. Materialet har använts i flera av kommuner i arbetet nya översiktsplaner eller som underlag till fördjupade översiktsplaner.

Länsstyrelsen i Södermanland och Länsstyrelsen i Västmanland har representerat samtliga länsstyrelser i Mälardalenregionen i arbetet med en ny regional utvecklingsplan i Stockholmsregionen (RUF). Ambitionen är att göra en utvecklingsplan för Mälardalenregionen.

- *hur det regionala utvecklingsarbetet samordnas med miljömålsarbetet och hur kommunernas översiktliga planering har beaktats, samt*

Under 2006 var Södermanland ett av fyra pilotlän i ett utvecklingsprojekt som drevs av Naturvårdsverket och NUTEK om hållbar regional utveckling. Projektet sammanfattades i en rapport som publicerades 2007. I projektet behandlades miljömålsarbetet som en del av den hållbara utvecklingen. Det bidrog bl.a. till att ytterligare öka medvetenheten om behovet av konsekvensanalyser för såväl miljö som hälsa i arbetet med regional utveckling.

Arbetet med att samordna det regionala utvecklingsarbetet med miljömålsarbetet har inte varit enkelt. Först under hösten 2007 har uppmärksamheten om klimatförändringarna medfört ett större intresse och engagemang. Regionförbundet Sörmland har, tillsammans med Länsstyrelsen och länets kommuner, initierat en gemensam arbetsgrupp - Sörmlands Analys- och Strategigrupp. En av de viktigaste frågorna är att analysera och visualisera möjliga scenarier för länets utveckling med hänsyn tagen till pågående klimatförändringar.

- *hur stöd till lokala och regionala resurscentra för kvinnor har uppmärksammats, en bedömning av hur verksamheten har bidragit till att förbättra kvinnors förutsättningar inom de regionala utvecklingsprogrammen, de regionala tillväxtprogrammen samt de regionala strukturfondsprogrammen.*

I projektet *Lika Villkor* (nationellt pilotprojekt i samverkan mellan Länsstyrelsen, NUTEK och lokala resurscentra i länet) har en modell för regionala och lokala resurscentra utvecklats. *Lika Villkor* har bidragit till att skapa nya nätverk och nya arbets sätt, har samlat nya fakta och ny kunskap samt påverkat den regionala planeringen. Projektet har också integrerats med länets klusterutveckling och har bidragit till att identifiera tillväxtbranscher i länet som tidigare inte har varit synliga. I boken *I världen och vardagen. För lika villkor inom entreprenörskap och regional utveckling* (Sörmlandsbilder nr 8) har erfarenheterna samlats och publicerats under året.

I det nationella programmet *Främja kvinnors företagande 2007 – 2009* är Södermanlands län ett av de tre län som har fått flest ansökningar. Det stora intresset bedöms vara en effekt av framgången med resurscentra och kvinnors entreprenörskap.

I det regionala strukturfondsarbetet ingår resurscentra som en strategisk part.

Mål 2: En tillväxt i stödföretagen som bidrar till en hållbar regional utveckling. (Målet gäller ej Länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län.)

Återrapportering 2

Länsstyrelserna skall redovisa

- *hur beslutsprocessen med och användandet av de regionala företagsstöden har integrerats med de regionala tillväxtprogramsprocesserna, samt*
- *hur arbetet med att utveckla kvalitetssäkringssystemet för de regionala företagsstöden har bidragit till att uppfylla målet, med fokus på jämställdhets-, integrations- och miljöperspektiven. Arbetet skall ske i samverkan med Verket för näringslivsutveckling (Nutek).*

Länsstyrelsen har använt företagsstöd i mycket begränsad omfattning. Det har i första hand använts för företag i nätverk där inte landsbygdsprogrammet kan tillämpas. I andra hand har medel inom axel 3 i landsbygdsprogrammet använts.

På grund av stödformens ringa betydelse för den regionala utvecklingen, har inga särskilda åtgärder vidtagits för kvalitetssäkring.

Mål 3: En god tillgång till kommersiell service för kvinnor respektive män. (Målet gäller inte Länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län).

Återrapportering 3

Redovisa:

- *hur lokala utvecklingsprogram för kommersiell service genomförs och i vilken utsträckning kvinnor och män som representanter för olika aktörer i länet under året haft inflytande över genomförandet,*

Länsstyrelsen har under året inte haft något länsomfattande arbete med det lokala utvecklingsprogrammet för kommersiell service. Under 2006 avslutades kompetensutvecklingsarbetet "Affär på landet". Under 2007 har individuell kompetensutveckling och serviceutbildning upphandlats för någon enstaka butik. Några representanter eller andra aktörer utöver kommunerna har under året inte varit involverade i den verksamheten.

- *vilket finansiellt stöd, inklusive regionala projektmedel, uppdelat på kvinnor respektive män som företagare, som beviljats till stöd för kommersiell service, samt*

Regionala projektmedel har använts till en butik för kompetensutveckling av personalen. Företagaren är en man med kvinnor anställda. Stöd har beviljats med ca 20 000 kronor. Hemsändningsbidraget för kommersiell service i länet har handlagts av Regionförbundet Sörmland.

- *utvecklingen av tillgången till kommersiell service för kvinnor respektive män.*

Lönsamheten har fortsatt att försämrats för de minsta butikerna i länet. En butik har avvecklats under året. Servicen på den berörda orten har därigenom väsentligt försämrats. En möjlig lösning kan bli att en kiosk med drivmedelsanläggning bygger om och övertar övriga servicefunktioner. Tillgången till kommersiell service bedöms förändras lika för kvinnor respektive män.

Mål 4: Resultat från såväl interna som externa uppföljningar, utvärderingar och analyser av det regionala utvecklingsarbetet skall tas till vara och integreras i länsstyrelsernas arbete för en hållbar regional utveckling.

Återrapportering 4

Länsstyrelserna skall redovisa hur uppföljningar, utvärderingar och analyser har tagits till vara och påverkat inriktningen av arbetet för en hållbar regional utveckling

Länsstyrelsen har successivt utvecklat metoder och verktyg för att följa upp, utvärdera och analysera arbetet inom hållbar regional utveckling. Utgångspunkt har tagits i det regionala tillväxtprogrammet (RTP). Arbetet återstår med att analysera hur resultaten har påverkat inriktningen av arbetet för en hållbar regional utveckling.

Länsstyrelsen har, tillsammans med Regionförbundet Sörmland, haft ansvar för att följa upp de uppsatta effektmålen i RTP. Uppföljningarna har legat till grund för årliga justeringar av respektive handlingsprogram. Under 2007, som är sista året för innevarande RTP, har uppföljningen kommit att omfatta hela RTP-perioden. Resultatet av uppföljningen visade att samtliga effektmål har uppnåtts. Resultatet av RTP:s övergripande mål "Jobba mer, jobba smartare" har däremot inte uppnåtts. Länetets befolkning jobbar mer 2007 än 2004, men inte smartare genom egen ekonomisk förnyelseförmåga, nytänkande och innovativt arbete. Utvecklingen i länet har haft sin tyngdpunkt på den lokala marknaden, vilket bl.a. givit en lägre sysselsättnings- och löneutveckling jämfört med

riket. Den exportorienterade sysselsättningen sjunker snabbare i Södermanland än i övriga landet. Uppföljningen visade vidare att mångfald och kompetens är nyckelfaktorer som inte tagits på tillräckligt stort allvar i länet. Ett par slutsatser som kan dras är att länet bör vårda det som varit framgångsrikt, d.v.s. kvinnors entreprenörskap, innovationssystem och kluster. Länet bör också klargöra sina styrkor och möjligheter, inte nöja sig med att vara en del av Stockholmsregionen.

Ett av de verktyg som har vuxit fram under RTP-perioden, i samverkan med det nationella programmet VISANU, är "Mälardalen innovation index". Verktuget har presenterats under året i Länsstyrelsens rapportserie Sörmlandsbilder (nr 7, "Mälardalens innovation index". Det har använts av flera regioner i landet och utgjort ett av analysunderlagen i den nationella strategin för konkurrenskraft och tillväxt. Verktuget har genom OECD: s försorg också spridits utanför Sverige.

Utöver övergripande arbete kopplat till RTP, har Länsstyrelsen genomfört studier och analyser inom tre av insatsområdena i RTP: *bostadsmarknad, kluster och innovationssystem samt entreprenörskap*.

Inom området för *bostadsmarknad* har Länsstyrelsen under året publicerat rapporten "Hur många bostäder behöver vi? - Om bostadsutvecklingen i Södermanland som drivkraft för den regionala utvecklingen", i serien Sörmlandsbilder (nr 5). I rapporten analyseras effekterna av bostadsmarknadsutvecklingen de senaste 10 åren och där görs en bedömning av befolkning och bostadsbehov fram till år 2040. Studien har använts som instrument för utvärdering och som underlag i kommunernas arbete med strategiska planer och översiktsplaner.

Inom området för *kluster och innovationssystem* har Länsstyrelsen under året publicerat flera studier om kluster på engelska. Det har skett inom ramen för internationellt samarbete i EU och OECD. Resultaten från dessa studier visar att Södermanlands län och Sverige har kommit långt i ett systematiskt arbete med innovationssystem och kluster. Genom globaliseringen förändras dock förutsättningarna allt snabbare för näringslivet såväl i länet som i landet.

I boken "Hur fångar man en flygande häst - Erfarenheter från hur Sverige lyckades få världens största läkemedelsbolag att investera i Strängnäs" – i serien Sörmlandsbilder (nr 9), har Länsstyrelsen utvärderat arbetet med en av landets största utländska industriinvesteringar. Utvärderingen visar på vikten av nationell och regional samverkan i omvärldsanalyser. En kritisk faktor är att skaffa kunskap om hur inblandade företag resonerar och vad de ser som prioriterade områden. Det kan bidra till att ge inblandade aktörer en gemensam målbild.

Under året har Länsstyrelsen, med hjälp av tre externa konsultgrupper, utvärderat de senaste årens arbete med regional utveckling i Södermanland län. I en första rapport redovisas att Södermanlands län har kommit långt i arbetet med att bygga ledningsnätverk mellan olika klusterinitiativ och att det finns ett starkt engagemang i näringslivet.

Inom det tredje insatsområdet i RTP, *entreprenörskap*, har Länsstyrelsen framför allt arbetat med *jämställdhet som drivkraft för hållbar tillväxt*.

Länsstyrelsen har under året avslutat ett fyraårigt samarbetsprojekt med NUTEK, *Lika Villkor* – att främja kvinnors entreprenörskap samt utveckla resurscentra som arenor för tillväxt i Södermanlands län. Projektet har dokumenterats och utvärderats med hjälp av externa forskare och konsulter. Resultatet redovisas i rapportserien Sörmlandsbilder (nr 8), "I världen och vardagen – för lika villkor inom entreprenörskap och regional utveckling".

Den sörmländska modellen för kvinnors entreprenörskap och resurscentra för kvinnor har spridits såväl i Sverige som i omvärlden. Genom utbildning, metodutveckling och gemensamma projekt, ofta i samarbete med andra aktörer, har de lokala resurscentra för kvinnor i länets kommuner flyttat

fram sina positioner. Enskilda kvinnor har stärkts i sitt företagande, nätverk har byggts och utvecklats och strukturer har påverkats och förändrats.

Framgången med kvinnors entreprenörskap medförde att Länsstyrelsen, tillsammans med ESF - rådet Växtkraft mål 3, startade en kompletterande plattform kallad – *Genväg Sörmland*. Denna plattform har arbetat med attitydpåverkan, jämställdhetsintegrering (systematisk metodutveckling) i såväl statliga organ och kommuner som privata bolag.

Länsstyrelsen har under året publicerat en inspirationsbok om erfarenheterna från Genväg Sörmland, "Människor, Mod, Marknad". De handlar bl.a. om att en plattformmodell ger goda förutsättningar för att hantera komplexa frågor, om vikten av kommunikation och dialog om sambandet mellan jämställdhet och tillväxt, om att ledningens vilja, engagemang och mandat är grundförutsättningar för att lyckas med förändringsarbete och om att strukturella förändringar byggs långsamt.

Under året har Länsstyrelsen slutfört en longitudinell studie av programmet för informationsdesign vid Mälardalens högskola (MdH) och de studenter som studerat där. En jämförelse är gjord med andra liknande högskolesatsningar. Den visar bl.a. att studenterna från informationsdesignutbildningen står sig mycket väl i jämförelse med andra motsvarande designutbildningar när det gäller arbetsinkomst och förankring på arbetsmarknaden. I synnerhet gäller det för kvinnor som tagit examen vid MdH. Utbildningarna står nu inför stora utmaningar, bl.a. med flera konkurrerande utbildningar och ny kunskapskrävande teknik. Studien visar på behovet av omvärldsanalys och är ett bidrag till MdH: s fortsatta utvecklingsarbete. Studien redovisas i rapporten "En utbildnings resa" i Sörmlandsbilder (nr 6).

Mål 5: Länsstyrelsernas arbete med fiske- samt jordbruks- och landsbygdsåtgärder skall bidra till fastställda mål och strategier för fiskeåtgärder i de EU-finansierade programmen för fiskerinäringen samt landsbygdsprogrammet. Vidare skall länsstyrelsernas arbete bidra till målet för den regionala utvecklingspolitiken. Länsstyrelserna skall även aktivt medverka till en positiv utveckling av fisketurismnäringen.

Återrapportering 5

Länsstyrelserna skall redovisa

- *översiktligt väsentliga insatser inom området fiske- samt jordbruks och landsbygdsåtgärder, samt*

Länsstyrelsen har påbörjat genomförandet av landsbygdsprogrammet 2007-2013. I det arbetet har vissa problem funnits med att genomföra de nya stödformerna. Genomförandet har fungerat bäst för de stödformer som haft en motsvarighet i det gamla programmet - t ex miljöersättningarna. Det har gått trögare för de stödformer där rutiner och regelverk inte kommit på plats förrän sent under 2007. Exempel på sådana är företagsstöden, projektstöden samt regionala miljöstödet "Utvald miljö". På fiskeområdet kan länsstyrelsernas uppdrag att redovisa fisketurism samt starten av den nya programperioden för EU: s fiskefond nämnas.

- *hur länsstyrelserna verkat för att uppnå synergieffekter mellan åtgärder inom landsbygdsprogrammet, de EU-finansierade programmen inom fiskerinäringen, strukturfondsprogrammen i berörda län, de regionala tillväxtprogrammen och övriga åtgärder för utveckling av landsbygden*

Länsstyrelsen har samordnat samtliga insatser inom landsbygdsprogram, fiskefond och strukturfonder inom ramen för länsberedningen - ett regelbundet återkommande forum för Länsstyrelsen och Regionförbundet Sörmland. Där samordnas även verksamheten med RTP och regionala utvecklingsprogram (RUP).

Verksamhetsgren Miljömålsarbete

Tabell 1.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren miljömålsarbete	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
	25 300	28,76
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (exkl. OH)		
varav Övergripande miljömålsarbete och miljöövervakning (501, 502)	2 888	4,65
varav Skydd av områden och arter (511)	6 598	10,11
varav Förvaltning och skydd... (512)	13 623	9,8
varav Vattenskyddsområden (513)	8	0,02
varav Övriga ärenden...(519)	0	0
varav Efterbehandling av förorenade områden (577)	1 553	3,36
varav Kalkning (58)	458	0,42
varav Miljöarbete inom rennäring (611, 614, 619)	0	0
varav Miljöarbete inom fiske (621, 629)	172	0,4
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	9 400	7,9
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (inkl. OH)	34 700	36,7

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall redovisas för 2007.

Kommentar:

Arbetet med förvaltning och skydd av områden har ökat med drygt 1 å jämfört med 2006 (8,64 å). På grund av ändrade konteringsrutiner kan skillnaden mellan åren inte härledas.

Allt fler av Länsstyrelsen olika arbetsområden får en tydligare koppling till miljömålsarbetet varefter ordinarie verksamhet kan kopplas mot ett eller flera mål. Ett sådant område är exempelvis arbetet med förorenade områden.

Nedanstående tabeller svarar mot de krav på återrapportering som avser verksamhetsgren Miljömålsarbete

Tabell 1.3.1 Länsfakta inom fiskeområdet	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
Antal fiskevårdsområden	16	16	16
Antal yrkesfiskelicenser	35	38	42
Antal fartygstillstånd	8	10	14
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	1	7	5

Kommentar:

Siffrorna speglar en fallande trend för kustfisket i Södermanland

Tabell 1.3.2 Länsfakta kulturmiljö	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	Ca 14 000	Ca 14 000	13 392
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	54	51	51
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	102	102	102
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>antal</i>	59	5	59
<i>yta (ha)</i>	840	840	840
Kulturresevat, <i>antal</i>	-	-	-
<i>yta (ha)</i>	-	-	-
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	33,3%	33,3%	33,3%

Kommentar:

Under året fortsatte efterbesiktning i fält och kvalitetssäkring av skogliga lämningar samt inskrivning i FMIS.

Under 2007 har tre byggnadsminnen överförts till länet från att tidigare ha varit i statlig ägo.

Tabell 1.3.3 Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2007	2006	2005
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	8 936	9 275	8 960

Kommentar:

Inga nämnvärda förändringar har skett sedan 2006.

Politikområde Miljöpolitik

Mål: Att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

Verksamhetsområde **Pådrivande och förebyggande arbete**

Mål: Att nationellt och internationellt utveckla och tillämpa styrmedel i enlighet med de fem grundläggande miljövärdena samt påverka attityder och beteenden hos individer och organisationer så att de agerar i enlighet med sitt miljöansvar.

Verksamhetsområde **Bevara och restaurera natur och miljö**

Mål: Att effektivt genomföra insatser för att bevara, skydda och vårda miljö samt restaurera och återställa skadad miljö för att nå miljökvalitetsmålen.

Verksamhetsområde **Kunskap och underlag för miljöarbete**

Mål: Att genom forskning, uppföljning och analys ta fram den kunskap som behövs för att genomföra och förnya insatser för att nå miljökvalitetsmålen.

Återrapportering 1

Redovisa översiktligt viktigare insatser uppdelade efter Miljöpolitikens verksamhetsområden.

Pådrivande och förebyggande arbete

Arbetet med att revidera de regionala miljömålen från 2002 har slutförts under 2007. Målen har fastställts av Länsstyrelsens styrelse. Arbetet med att ta fram regionala miljömål för Södermanlands län har genomförts i bred samverkan i länet. De reviderade målen har utformats med utgångspunkt från de regionala mål som beslutades 2002, de nationella miljökvalitetsmålen och de nationella delmålen som presenterades i miljömålspropositionen 2004/05:150 samt de regionala förutsättningarna i länet.

Ambitionen har varit att Södermanlands miljömål ska vara väl förankrade i länet och utgå från de nationella målsättningarna. Förslaget till reviderade miljömål för Södermanlands län 2007-2010 remitterades under perioden 1 april till 30 september 2007. Förslaget skickades ut till 170 instanser. Ett 30-tal svarade på remissen. I remissvaren efterfrågades bl.a. en prioritering i miljömålsarbetet. Planering, hav, övergödning, klimat, energi, biologisk mångfald, kemikalier, friluftsliv, kultur och information/kommunikation var områden som framhölls som viktiga att satsa på. Många remissinstanser efterfrågade också information om hur Länsstyrelsen avser att arbeta med åtgärder och eventuella handlingsplaner. Remissvaren har bearbetats under hösten och har resulterat i vissa justeringar och förtydliganden när det gäller några regionala miljömål, prioriteringar och åtgärdsarbete.

Länsstyrelsen har i sin verksamhet flera verktyg och styrmedel som på olika sätt har bidragit till möjligheterna att nå målen t.ex. tillstånd och tillsyn enligt miljöbalken, inventering och tillsyn av förorenad mark, skydd av värdefulla områden och hotade arter, skötsel av natur- och kulturområden, arbete inom det s.k. ramdirektivet för vatten samt åtgärdsprogrammen för att klara miljö kvalitetsnormerna för kvävedioxid och partiklar. Information och utbildning har varit två av de viktigaste styrmedlen för att uppnå miljö kvalitetsmålen. Länsstyrelsen har arbetat med utbildning och information bl.a. genom verksamheten i Stendörrens naturum och rådgivning inom programmet "Greppa näringen" som riktar sig till större lantbruksföretag. Arbetet med det nya landsbygdsprogrammet för perioden 2007-2013 har också bidragit till att uppnå flera av miljömålen. Där kan särskilt målen Ingen övergödning och Levande landsbygd nämnas.

Länsstyrelsen har under året planerat för att från 2008 prioritera arbetet med miljömålen utifrån fyra åtgärdsområden: *Klimat och Energi, Hav, Biologisk mångfald* samt *Landskap och kulturmiljövården*. Länsstyrelsen ser stora värden och utmaningar inom dessa områden och därför ett stort behov av att kraftsamla resurserna för att uppnå största möjliga miljönytta. Inom de här områdena finns möjligheter att bidra till att lösa flera av de problem som behöver åtgärdas för att vi ska uppnå miljömålen. Utgångspunkten är att nyttja kostnadseffektiva åtgärder och resurser så att flera miljö kvalitetsmål och delmål kan uppnås på samma gång. Nästa steg i arbetet är att Länsstyrelsen utarbetar åtgärdsprogram som kopplar till den egna verksamheten. Åtgärdsarbetet förutsätter i regel samverkan med andra aktörer i länet och innebär förhoppningsvis också att andra aktörer utarbetar egna åtgärdsprogram, anpassade efter sina behov och möjligheter.

Länsstyrelsen har under 2007 anordnat ett seminarium om miljö kommunikation som vände sig till personer som arbetar med miljö strategiska frågor bl.a. i länets kommuner, landstinget, Skogsstyrelsen, och Regionförbundet. Länsstyrelsen har även bjudit i länets 9 kommundirektörer för att bl.a. diskutera förutsättningarna för det regionala miljö målsarbetet, informera om pågående arbete och informera om arbetet inom vattenförvaltningen. Under 2008 kommer länsstyrelsen att fortsätta anordna seminarier och möten med företrädare för nyckelaktörer i länet för att diskutera hur åtgärdsarbetet för att nå miljömålen kan utvecklas.

Länsstyrelsen har under året tagit initiativ till att informera kommunala beslutsfattare och verksamheter om den integrerade vattenförvaltningen, gällande lagstiftning samt hur och vilka kommunala verksamheter som kan komma att påverkas av de beslut som delegationen i distriktet kommer att fatta.

Ett av Länsstyrelsens viktigaste redskap i miljö målsarbetet har varit miljö ersättningarna inom landsbygdsprogrammet. Genom en kombination av direkta utbetalningar för specificerade miljö tjänster och riktad miljö rådgivning har programmet ett verksamt styrmedel. Arbetet har följts upp med stickprovskontroller i fält. Under 2007 genomfördes ca 180 kontroller för att säkerställa en god målpuppfyllelse.

Attitydpåverkan har skett genom utbildningar och rådgivningsbesök hos lantbrukare i länet. Av länets ca 2500 lantbrukare har ca 2000 varit anslutna till någon form av miljö ersättning. Under 2007 har ca 300 lantbrukare nåtts av den riktade rådgivning som kopplats till upprättandet av nya åtagandeplaner för femåriga åtaganden om skötsel av betesmarker och slåtterängar. För lantbrukare som använder kemiska bekämpningsmedel har Länsstyrelsen anordnat utbildningar som också leder till behörighet och tillstånd att använda sådana medel. Närmare 50 lantbrukare har fått grundutbildning och 150 har gått fortbildningskurs. Tre kvällsmöten har också hållits med information om ekologisk odling och ekologisk djurhållning.

Via Länsstyrelsens hemsida och nyhetsbrevet Aktiv Landsbygd (tre nummer har producerats under året) har Länsstyrelsen informerat bl.a. markägare och lantbrukare om miljö arbetet i länet, både om miljömålen och om konkreta åtgärder i miljön.

Bevara och restaurera natur och miljö

Inom ramen för Landsbygdsprogrammet har det under året påbörjats restaureringar av 15 hektar naturbetesmarker. Arbetet planeras bli klart senast 2011. Under 2007 har även 15,5 hektar nya våtmarker anlagts för biologisk mångfald och minskad övergödning.

Kunskap och underlag för miljöarbete

Ett omfattande kartläggningsarbete har genomförts under året med syfte att kartlägga typ och omfattning av mänsklig påverkan samt för att få ett bättre underlag för bedömning av vattenförekomsternas biologiska och kemiska status. På ett stort antal platser har inventeringar genomförts av påväxtalger, växtplankton, bottenfauna och vattenkemi. Bekämpningsmedel har undersökts på några platser. Detta har resulterat i en första statusbedömning som levererats till Vattenmyndigheten och som lagrats i den nationella vattendatabasen VISS (Vatteninformationssystem Sverige).

Det enda område i länet som inte omfattas av ett vattenvårdsförbund är Trosaån. Arbetet med att bilda ett förbund i Trosaån har fortsatt under året och kommer sannolikt att kunna slutföras under 2008.

Den måluppfyllelsebedömning som Länsstyrelsen gjort under 2007 och som presenterades på miljömålportalen den 30 november, utgör ett viktigt kunskapsunderlag för det miljöarbete som bedrivs lokalt, regionalt och nationellt. Bedömningen är ett sätt att översiktligt visa tillstånd och trender i miljön samt att peka på vilka åtgärder som är mest angelägna att genomföra. Måluppfyllelsebedömning har dels gjorts för de nationellt beslutade miljö kvalitetsmålen på regional nivå, dels för de *reviderade* regionala miljömålen.

Det finns 73 regionala miljömål för Södermanlands län. Av dessa bedöms 21 mål nås inom utsatt tid och 35 mål uppnås om ytterligare åtgärder beslutas och genomförs. Påverkan på klimatet, övergödningen, bristande kunskap om kemikalier och spridning av gifter i miljön, bristande skydd av skogsmarkens biologiska värden och hoten mot den biologiska mångfalden bedöms fortfarande som de största problemen i länet. I bedömning 2007 har även hoten mot havsmiljön lagts till den listan. Däremot ser situationen bättre ut för våtmarkerna.

Bedömningen av totalt tre miljö kvalitetsmål har förändrats sedan 2006. Skyddande ozonskikt bedöms nu kunna nås inom utsatt tidsram. Myllrande våtmarker bedöms kunna nås med ytterligare åtgärder men Hav i balans samt levande kust och skärgård bedöms bli mycket svåra att nå trots ytterligare åtgärder. Orsaken till den förändrade bedömningen av Hav i balans är framförallt att den delen av målet som handlar om att "havet skall ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga" inte bedöms kunna nås. Orsaken till den förändrade bedömningen av Myllrande våtmarker är framförallt bättre kunskapsunderlag.

Bedömningen för Södermanlands län skiljer sig från bedömningen i landet som helhet för Frisk luft, Bara naturlig försurning och God bebyggd miljö. Samtliga bedöms som möjliga att nå i länet med ytterligare åtgärder, vilket är en mer positiv bedömning än nationellt.

Mål 1

Länsstyrelserna skall verka för att nå de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen med tillhörande delmål och sektorsmål som har beslutats inom särskilda politikområden såsom landsbygdspolitiken, livsmedelspolitiken, kulturpolitiken, skogspolitiken och transportpolitiken. Härvid skall länsstyrelserna särskilt verka för

- att andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden ökar,
- att genomföra den nationella strategin för formellt skydd av skog,
- att arbetet med skydd och skötsel av värdefulla områden och hotade arter prioriteras och bedrivs så att biologisk mångfald bevaras och friluftslivet främjas och att fragmentering av naturmiljön motverkas
- att arbetet med vattenmiljön drivs framåt genom en integrerad vattenförvaltning
- att miljömålsarbetet, inklusive arbetet med naturvård, fiskevård, kulturmiljövård, friluftsliv samt natur- och kulturturism, samordnas med det regionala utvecklingsarbetet och med arbetet för energiomställning, samt
- att samordningen mellan miljömålsarbete, tillsynsarbete och miljöövervakning utvecklas

Åtterrapporering 1

En översiktlig redovisning av viktigare insatser uppdelade efter Miljöpolitikens verksamhetsområden. (Se bilaga 2). Länsstyrelserna skall redovisa

- *länsstyrelsernas insatser för att genomföra EG:s ramdirektiv för vatten, däribland arbetet med samverkan och samråd,*

Länsstyrelsens beredningssekretariat har under året arbetat med fördjupad kartläggning och analys av vattenförekomster, inlett en översyn av vattenmiljöövervakningen (SRK och RMÖ), genomfört informationsinsatser samt inlett arbete för ökad delaktighet och samverkan mellan berörda parter. Internt i Länsstyrelsen har en utveckling av samordning mellan Länsstyrelsens berörda funktioner påbörjats. De verksamheter som berörs är miljömålsarbetet, regional miljöövervakning och arbetet med art- och habitatdirektivet.

Stora resurser har lagts på att fördjupa kunskapsunderlaget för sjöar, vattendrag, grundvatten, kust och hav. En stor mängd inventeringar och kartläggningar har genomförts inför en kommande statusklassning av vattenförekomster. Samtliga vattenvårdsförbund har varit engagerade i översynen av miljöövervakningen och har fått möjlighet att utgöra vattenråd. Flertalet av länets kommuner har informerats om vattendirektivet och den svenska lagstiftningen samtidigt som samtliga kommuner, via kommuncheferna, fått en förfrågan om att aktivt delta i arbetet med samverkan och samråd. Kontakter har också inletts med Lantmännens Riksförbund (LRF), Svenska Naturskyddsföreningen (SNF), skogsägare m.fl. för att bilda arbetsgrupper inom mindre geografiska områden. De ska komplettera det arbete som vattenråden genomför i större geografiska områden. Det interna arbetet i Länsstyrelsen har i huvudsak varit inriktat på att integrera vattenförvaltningen med det regionala miljömålsarbetet och den regionala miljöövervakningen. Länsstyrelsens hemsida har uppdaterats kontinuerligt.

- *en sammanställning av vattenmyndigheternas insatser i hela vattendistriktet,*

Länsstyrelsen hänvisar till rapportering från Vattenmyndigheten i Västerås.

- *arbetet med restaurering av vattendrag,*

Inom miljöövervakningen har några vattendrag biotopkarterats under året för att utgöra underlag till bland annat restaureringar av vattendrag i framtiden.

Under året har ett projekt för biotopförbättrande åtgärder för flodnejonöga och havsöring genomförts i Näveån. Efter genomförd projektering och planering har åtgärder genomförts för att röja bort olämpligt material och ersätta det med sten och grusmaterial för att skapa lek- och uppväxtområde för havsöring och flodnejonöga. Den totala kostnaden för projektet har uppgått till 46 000 kronor och har till största delen finansierats med hjälp av fiskevårdsmedel och medel för hotade arter.

Tillsammans med Nyköpings kommun har förarbete pågått för att anlägga en fiskväg (omlöp förbi dämme) vid Båvens utlopp – Sibro dämme. Vid Kilaån har ett försök pågått med plantera klibbal längs vattendraget. Träd längs vattendrag har många fördelar, bl.a. att dess beskuggning minskar igenväxningen och därmed framtida rensningsbehov i ån. Under året har Länsstyrelsen även börjat sammanställa vilka övriga restaureringsbehov som finns i länet.

- *hur arbetet fortlöper med fastställande av länsvisa strategier med utgångspunkt i den nationella strategin för formellt skydd av skog,*

Länsstyrelsen har under året arbetat enligt den Strategi för formellt skydd av skog som fastställdes av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen 2006. Detta innebär bl.a. att Länsstyrelsen har arbetat enligt den prioriteringsmodell som presenterades i strategin. Under 2007 har Länsstyrelsen bildat åtta nya naturreservat med totalareal = 433 hektar och areal produktiv skogsmark = 344 hektar. Under året har fyra personer deltagit från Länsstyrelsen på en kalibreringsutbildning i Eskilstuna i syfte ensa metodik och urval av skogsområden för formellt skydd. Övriga deltagare var Länsstyrelsen i Västmanland, Skogsstyrelsen från båda deltagande län samt Naturvårdsverket

- *insatser för att utveckla arbetsformerna i naturvården när det gäller att stärka dialogen med medborgarna och uppnå lokal delaktighet i bevarandearbetet,*

Länsstyrelsen har inte utvecklat arbetsformerna ytterligare i detta avseende under året. Initiativ till Länsstyrelsens olika bevarandeinsatser kommer oftast från enskilda intresserade, markägare, ideella organisationer m fl. Dessa intressenter har regelmässigt varit remissmottagare av Länsstyrelsens förslag till beslut. Omfattningen av dialogen, muntlig och skriftlig, med direkt berörda och ideella organisationer har även under 2007 varit omfattande inför Länsstyrelsens fastställande av bevarandeplanerna i länets 198 st Natura 2000-områden. Natura 2000 har på detta sätt bidragit till att stärka dialogen och den lokala delaktigheten. Ett årligen återkommande endagsseminarium har genomförts med ideella naturvårdorganisationer i syfte att stärka dialogen. Av samma skäl har Länsstyrelsen genomfört särskilda kommunträffar. Ett av syftena med den tidigare LONA-satsningen (Lokal naturvårdssatsning) var ju att uppnå ökad lokal delaktighet. Länsstyrelsen beklagar att detta statliga initiativ inte har fortsatt och efterlyser en fortsättning.

- *insatser och resultat när det gäller att samordna miljömålsarbetet, inklusive arbetet med naturvård, fiskevård, kulturmiljövård, friluftsliv och natur- och kulturturism, det regionala utvecklingsarbetet och med arbetet för energiomställning,*

De antagna nationella och regionala miljömålen har utgjort Länsstyrelsens riktlinjer för hur miljöarbetet ska bedrivas för att uppnå en hållbar regional utveckling. Länsstyrelsen har strävat efter att arbetet med miljömålen ska ske i bred förankring med länets invånare och att underlag i form av t.ex. inventeringar och analyser ska finnas digitalt och kunna användas som underlag i Länsstyrelsens myndighetsutövning.

Ansvar för samordningen av länsstyrelsens insatser inom de olika miljömålen har fördelats på Länsstyrelsens delverksamheter.

Under 2007 har Länsstyrelsen färdigställt en rapport som beskriver hur arbetet med de regionala miljömålen som berör kulturmiljö bedrivs och medvetandegörs i länet. Rapporten bygger på en enkätundersökning som gjorts i syfte att kartlägga miljömålsarbetet kopplat till kulturmiljöfrågor. Studien visar att både kunskap och resurser om kulturmiljöfrågorna skiljer sig mellan länets kommuner. Det finns endast en kommunantikvarie i länet. Sörmlands museum och Länsstyrelsen har olika roller och arbetar på skilda uppdrag, men får ofta bistå med antikvarisk kompetens.

Diskrepansen mellan handläggare och beslutsfattare uppfattas som stor. Fler handläggare anser att de behöver förstärkning i form av en antikvarisk kompetens, medan många chefer och politiska ordföranden anser att kompetensen i kommunen är tillräcklig. Majoriteten av de anställda inom kulturmiljösektorn, både på regional och kommunal nivå, efterfrågar fler och bättre kunskapsunderlag och analyser, främst rörande vatten och i skog.

De tillfrågade har olika syn på hur miljömålsarbetet och kulturmiljöarbetet påverkar varandra. Flera respondenter var ovetande om att kulturmiljöfrågorna är integrerade i miljömålsarbetet. Arbetet med kulturmiljövärdena inom miljömålsarbetet går därför över gränserna mellan miljö kvalitetsmålen. Mål med störst direkt betydelse för miljöns kulturvärden är de som berör olika typer av landskap, hav, sjöar och vattendrag, bebyggelsemiljöer samt luft och försurning.

- *insatser för att utveckla arbetsformerna för samordning av miljömålsarbete med miljötillsynsarbete och miljöövervakning, samt*

Inom ramen för miljömålsarbetet har en ny miljömålsorganisation beslutats under 2007 där miljömålsansvaret för enhetscheferna har blivit tydligare. Styrgruppen för Länsstyrelsens miljömålsarbete har givit enhetscheferna i uppdrag att utifrån utpekade målansvar, definiera verksamhetens koppling till mål, åtgärder och uppföljning samt att tydligare arbeta in miljömålen i linjearbetet.

Miljöenheten har under 2007 fått en förtydligad organisation. Det har inneburit att miljögruppens arbete har renodlats till att omfatta prövning, tillsyn och tillsynsvägledning. Tillsynen har utvecklats till att tydligare utgå från miljömålen. Miljöanalysgruppen har arbetat med att ta fram kunskapsunderlag och analyser. Inom miljöövervakningen har underlag tagits fram för bl.a. Oxelösunds hamn och yttranden har lämnats i flera ärenden. Inom ramen för framtagande av nytt regionalt miljöövervakningsprogram har en behovsinventering av kunskapsunderlag genomförts. Syfte har varit att samordna miljöövervakningen för att tydligare kunna svara mot miljömålsuppföljningens och miljötillsynens krav. Inom miljöövervakningen har åtta egna indikatorer lämnats för länet till miljömålsuppföljningen under 2007.

Under 2006 och 2007 har giftscreeningar och sedimentundersökningar genomförts för att få fram kunskapsunderlag om förorenade sediment. Arbetet med förorenade områden har utgått från de nationella och regionala miljömålen under Giftfri miljö.

- *väsentliga insatser rörande de särskilda handlingsprogrammen för jordbrukets miljöeffekter.*

Länsstyrelsen insatser rörande de särskilda handlingsplanerna för jordbrukets miljöeffekter har integrerats i arbetet med att genomföra landsbygdsprogrammet, framför allt med miljöersättningarna inom landsbygdsprogrammet. Utbetalning och kontroll av ersättningarna samt kompletterande rådgivning har varit de centrala åtgärderna. Dessutom har Länsstyrelsen genomfört en årlig behörighetsutbildning för bekämpningsmedel. Den anses vara en väsentlig insats inom det handlingsprogrammet.

VO Tillsyn och vägledning

Mål 1: Ett ökat skydd för enskilda och värnande om samhället i övrigt genom såväl tillsyn som vägledande arbete.

Återrapportering 1

Länsstyrelserna skall redovisa

- inom vilka områden länsstyrelsen saknar tillsynsplaner och skälen därtill.*

För naturvårdsområdet saknar Länsstyrelsen en aktualiserad tillsynsplan. Under hösten 2007 har en ny tillsynsutredning arbetats fram för det femtontal tillsynsområden som är aktuella. Denna ska ersätta den utredning som genomfördes 2003. Ambitionen har denna gång varit att utveckla styrningen av tillsynsverksamheten utifrån miljömålen och riskbedömningar. Det, i kombination med en hög ärendebelastning och brist på uppdaterat underlagsmaterial, har gjort att arbetet dragit ut på tiden.

- vilka strategiska överväganden länsstyrelsen har gjort i tillsynen i förhållande till andra typer av ärenden, t.ex. tillstånd där så är aktuellt, och vilka konsekvenser dessa överväganden har fått för tillsynsverksamheten.*

Egeninitierad tillsyn har under året helt fått stå tillbaka för ordinarie ärendehantering varav en del är av karaktären händelsestyrd tillsyn (anmälningar, samråd). Prioriteringen under året har varit att hålla handläggningstiderna för dominerande ärendegrupper bl.a. den lagreglerade sexveckorsregeln för samrådsärenden.

Inom området Övrig förvaltning har tillståndsgivning generellt sett prioriterats framför planerad tillsyn.

- Större avvikelser skall redovisas/kommenteras i förhållande till föregående år.*

I miljömålsarbetet har en målsättning varit att uppdatera tillsynsutredning och tillsynsplan enligt den så kallade TIM –modellen (tillsyn och miljömål). Syftet med modellen är dels att nå de nationella miljö kvalitetsmålen med hjälp av tillsyn enligt miljöbalken, dels att effektivisera tillsynen i sig. Detta har dock inte kunnat genomföras p.g.a. resursbrist (motsvarande en vakant tjänst under hela året samt en pensionsavgång som inträffade tidigare än väntat). Ambitionerna inom den planerade, egeninitierade tillsynen har prioriterats ner till förmån för tillståndsprövning och regel- och utifrånstyrd tillsyn (t ex två omfattande miljödomstolsprövningar). Under året har även arbetet i en tvärssektoriell tillsynsgrupp prioriterats för att om möjligt, i ett längre perspektiv, kunna dra nytta av andra enheters erfarenheter inom tillsynsområdet.

Inom rättsenhetens tillsynsverksamhet finns en treårig tillsynsplan, vilken årligen revideras. Bevakningsföretag, allmän kameraövervakning och överförmyndartillsyn fordrar inspektioner och platsbesök. Tillsynen av länets bevakningsföretag har gjorts i samband med omprövning av ansökan. Numera finns endast fyra bevakningsföretag med säte i Södermanlands län.

Tillsynen över yrkesmässig trafik har utförts enligt plan bortsett från att sammankalla någon samverkansgrupp för länet. Föreskrivna omprövningar av tillstånden vart femte år har kunnat utföras.

Inspektion av länets enda pantbank har inte heller under 2007 kunnat genomföras med hänsyn till bristande resurser.

Tillsynen över zooaffärer, företag med förevisningstillstånd (djurparker) och konservatorer liksom för tillstånd enligt lotterilagen och övervakningskameror har följt plan. Detsamma gäller för stiftelsetillsynen där även den nationella tillsynsplanen följs. För begravningsombudsverksamheten utförs, i likhet med yrkesmässig trafik, zooaffärer m.fl. bingospel och stiftelser, endast skrivbordstillsyn. En prioriterad uppgift under 2007 har varit tillsynen av länets överförmyndare/överförmyndarnämnder. Förskrivna inspektioner har genomförts hos samtliga kommuner. Några allvarliga brister har inte noterats i dessa verksamheter.

Tillsyn och tillsynsvägledning blir framdeles en viktig del i Länsstyrelsens arbete med att nå ett ökat skydd för enskilda samt ett allmänt värnande om samhället. För att detta skall lyckas krävs resurser och metodutveckling samt tillsynsvägledning från centrala verk. Det krävs även en ökad samverkan inom och mellan länsstyrelserna.

Verksamhetsgren Social tillsyn

Tabell 2.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Social tillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Social tillsyn (exkl. OH)	4 080	8,2
varav Tillsyn och rådgivning m.m. (701, 709)	2 668	5,82
varav Enskild vårdverksamhet (702)	152	0,35
varav Individärenden (703)	18	0,04
varav Fördelning av statsbidrag (704)	1 021	1,51
varav Alkoholärenden (705)	221	0,48
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 516	2,3
Totala kostnader VG Social tillsyn (inkl. OH)	5 596	10,5

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall redovisas för 2007.

Kommentar:

Social tillsyn har resursmässigt förstärkts från föregående år. Årsarbetskrafterna har ökat från 6,4 till 8,2. En socialkonsulent har anställts på halvtid under andra halvåret 2007 för förstärkt tillsyn av våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. En handläggare arbetar fr om augusti med alkohol- och tobaksärenden på halvtid. Fördelning av statsbidrag tar mer av de befintliga resurserna i anspråk, från 0,65 till 1,51 åa.

Tabell 2.1.1 Social tillsyn – fördelning av tillsynsinsatser	Äldreomsorg	Stöd och service till funktionshindrade	Individ- och familjeomsorg ⁴
Granskning ¹	88	70	80
Rådgivning, information ²	10	25	18
Kartläggningar m.m. ³	2	5	2
Summa	100 %	100 %	100 %

Definition till tab 2.1.1

¹ Med granskning avses inspektioner, kontroller och liknande som genomförs i syfte att se till att verksamheter bedrivs målinriktat, lagenligt, med god kvalitet och framförhållning i planeringen där granskningen resulterar i ett beslut eller en rapport där verksamheten bedöms. Återföringen av resultatet är en del av denna tillsyn liksom uppföljningar av brister.

² Med rådgivning och information avses insatser som genomförs i syfte att främja socialtjänstens arbete och som inte är en del av någon granskning, t.ex. nätverksarbete, informationsinsatser, seminarier, konferenser där inte granskningsresultat redovisas etc.

³ Kartläggningar och liknande som inte är en del av en granskning samt annan tillsynsverksamhet som inte är granskning eller rådgivning och information.

⁴ Med IFO avses barn- och familj, missbruk, ekonomiskt bistånd samt familjerätt

Åtterrapporering - Frågor att besvara

- Uppskatta hur social tillsyn fördelar sig i procent mellan granskning, rådgivning och information samt kartläggningar och andra uppgifter som inte hör till någon av de andra två kategorierna.

-

Se tabell 2.2.1 ovan.

- Redovisa och kommentera de viktigaste rådgivande tillsynsinsatserna under året.

Projektet ”Jämställd äldre- och handikappomsorg”

En viktig rådgivande tillsynsinsats under året har varit projektet ”Jämställd äldre- och handikappomsorgen” där representanter från åtta av länets nio kommuner har deltagit. Deltagarna har fått kunskaper om jämställdhet och metoder för jämställdhetsintegrering. Projektet har varit framgångsrikt och i flera kommuner har jämställdhet för brukarna på olika sätt aktualiserats i mål och styrdokument. Några kommuner har startat utvecklingsarbeten som ett resultat av projektet. Avsikten är att projektdeltagarna ska fortsätta träffas i nätverk.

Kommunal boendeplanering

En annan viktig rådgivande tillsynsinsats har varit de kommunbesök som Länsstyrelsen genomfört i länets nio kommuner för att diskutera tillgång och planering framåt när det gäller boende, speciellt med inriktning på gruppen äldre- och funktionshindrade. Erfarenheten från denna kommunrunda har visat på behovet av en bättre samverkan mellan alla inblandade förvaltningar i planeringen. De rådgivande tillsynsinsatserna om boendeplaneringen avslutades med ett seminarium i slutet av året. Syftet var att få så många berörda som möjligt i länets kommuner att uppmärksamma frågan om de funktionshindrade och äldres framtida boende.

Tabell 2.1.2 – Social tillsyn – antal tillsynsobjekt	Antal tillsynsobjekt i länet ¹⁾	Antal tillsynsobjekt av dessa som varit föremål för någon form av verksamhetstillsyn	Antal tillsynsobjekt där lst lämnat kritik i verksamhetstillsynen	Antal ggr när lst beslutat om en tidsplan för när påtalade brister ska vara åtgärdade
Sakområde och del av sakområde				
Äldreomsorg	223	22	18	0
Handikappomsorg	374	32	5	9
Individ och familjeomsorg				
<i>varav – barn och familj</i>	72	27	17	16
– missbruk	15	0	0	0
– ekonomiskt bistånd	10	1	0	0
– familjerätt	9	9	0	0
Summa:	703	91	40	25

Definition till tabell 2.1.2

¹⁾ Med tillsynsobjekt avses t.ex. en institution (HVB), en särskild boendeform, en daglig verksamhet eller en öppenvårdsverksamhet i offentlig eller privat regi som länsstyrelsen har tillsyn över, oavsett om verksamheten står under löpande tillsyn av socialnämnden i den kommun där verksamheten bedrivs. Med ett tillsynsobjekt avses även myndighetsutövningen inom ekonomiskt bistånd, missbruk, familjer och barn samt familjerätt inom området individ- och familjeomsorg inom en kommun, en kommundel eller en stadsdel. Dessutom avses myndighetsutövningen inom handikappomsorg eller äldreomsorg i en kommun, en kommundel eller en stadsdel som ett objekt. Men inom de olika omsorgsgrenarna räknas verksamheter som egna objekt. Varje äldreboende är ett objekt, varje gruppboende ett objekt, hemtjänsten i en kommun eller en kommundel ett objekt, ekonomiskt bistånd i en kommun ett objekt o.s.v. Med tillsynsobjekt avses däremot inte ett individärende.

Kommentar:

Antalet tillsynsobjekt har ökat även under 2007 i länet. Ökningen gäller områdena handikapp- och äldreomsorg. Inom handikappomsorgen har en kommun omdefinierat dagverksamhet till att omfatta flera tillsynsobjekt istället för ett. Gnesta och Eskilstuna har under året inrättat ytterligare gruppboenden. Inom äldreomsorgen har ett antal entreprenader som t.ex. levererar städning, distribuerar mat och inköp omdefinierats som egna tillsynsobjekt. Antalet tillsynsobjekt som varit föremål för verksamhetstillsyn inom äldreomsorgen har minskat från 57 föregående år till 47 under 2007. Beslut i 25 av dessa verksamhetstillsyner fattas först i början av 2008 och kommer av det skälet att finnas med i 2008 års statistik. Antalet verksamhetstillsyner inom barn och familj har kraftigt ökat under året. Det beror på att Länsstyrelsen omprioriterat resurser från ekonomiskt

bistånd och handikappområdet till att fullgöra de båda nationella tillsynsuppgifterna ”Barnuppdraget” samt ”HVB-tillsynen” (tillsyn av hem för vård eller boende inom barn och ungdomsområdet i offentlig och enskild regi).

Tabell 2.1.3 Social tillsyn – antal inspektioner / kontroller		Med inriktning på barn och unga	Med inriktning på missbruk	Med inriktning på psykosociala problem	
Genomförd tillsyn	Antal Hem för vård eller boende (HVB)	Privat	20	0	1
		Offentliga	0	0	
		Oanmälda besök	0	0	
		Äldre	Funktionshindrade	varav psykiskt funktionshindrade	
Antal särskilda boendeformer		Privat	0	8	1
		Offentliga	11	9	
		Oanmälda besök	0	0	
Antal granskningar av hemtjänstenheter		Privat	0	0	
		Offentliga	4	1	
		Oanmälda besök	0	0	
	Missbruk	Barn och unga	Äldreomsorg	Handikappomsorg	
Antal granskade kommuner/kommundelar	0	10	7	10	

Tabell 2.1.3 svarar mot de krav på återrapportering avseende verksamhetsgren Social tillsyn. Observera att det är antal **inspektioner** som skall anges - inte antalet tillsynsobjekt. Kommuner avser kommuner där länsstyrelsen mer ingående granskat ett eller flera områden

Kommentar:

Inspektioner/kontroller har genomförts i alla kommuner/kommundelar i länet inom området barn och unga samt handikappomsorgen. Däremot har antalet kommuner/kommundelar som granskats inom äldreomsorgen minskat från tio föregående år till sju under 2007. Antalet inspektioner/kontroller inom hem för vård eller boende (HVB) med inriktning på barn och unga har ökat kraftigt från tre föregående år till 20 under 2007. Anledningen till detta är de riktade nationella uppdragen ”Barn-” samt ”HVB - uppdraget” i regleringsbrevet 2006-07. Länsstyrelsens tillsynsresurser har omfördelats från missbruksområdet och handikappomsorgen för att nå detta resultat.

Tabell 2.1.4 - Social tillsyn – ej verkställda beslut och domar m.m.					
Datum	Antal ej verkställda beslut enligt SoL		Antal ej verkställda domar enligt SoL		Avslagsbeslut trots bedömt behov enligt SoL (avser hela året)
	Särskilda boenden	Andra insatser	Särskilda boenden	Andra insatser	
31 december 2003	75	27	1	0	16
31 december 2004	82	18	1	0	13
31 december 2005	84	34	0	0	14
31 december 2006	168	52	0	0	0
Datum	Antal ej verkställda beslut enligt LSS		Antal ej verkställda domar enligt LSS		Avslagsbeslut trots bedömt behov enligt LSS (avser hela året)
	Särskilda boenden	Andra insatser	Särskilda boenden	Andra insatser	
31 december 2003	27	52	2	0	0
31 december 2004	27	63	2	3	0
31 december 2005	28	51	0	1	0
31 december 2006	20	60	0	1	0

Kommentar:

Antalet ej verkställda beslut enligt Socialtjänstlagen om särskilda boenden har fördubblats från föregående år. Även ej verkställda beslut som omfattar andra insatser har ökat. Inom lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) har besluten minskat något när det gäller särskilda boenden men samtidigt ökat när det gäller andra insatser.

Tabell 2.1.5 - Ärenden enligt 16 kapitlet 1 § SoL	varav barn upp till 18 år	Antal ansökningar som beviljas	Antal ansökningar som avslås
Antal ärenden 2007			
4	2	2	2

Kommentar:

Antalet s k överflyttningsärenden har under åren varit relativt konstant. Tre av årets ärenden har överklagats till högre instans. Länsstyrelsens beslut har inte ändrats i de två ärenden som hittills är avgjorda..

Tabell 2.1.6 Antal rapporterade beslut till länsstyrelserna enligt 16 kap. 6 f § SoL	Kvartal 1		Kvartal 2		Kvartal 3		Kvartal 4	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Antal rapporterade beslut 2007	70	52	70	52	65	52	93	85
varav antal som återkom från kvartalet innan	40	36	31	36	12	18	18	9
varav antal som är 1 år eller äldre	12	17	11	23	4	8	5	15

Kommentar:

Antalet inrapporterade ej verkställda beslut har varit relativt konstant under året fränsett en ökning för kvartal 4. Besluten som inrapporteras avser fler kvinnor än män. Antalet beslut som återkommer från kvartalet innan minskar. Antalet beslut som är ett år och äldre har också minskat något under året.

Tabell 2.1.7 - Särskild avgift, s.k. sanktionsavgift	Sanktionsavgift enligt SoL, domar		Sanktionsavgift enligt SoL, beslut		Sanktionsavgift enligt LSS, domar		Utdömt belopp	Inbetalt belopp
	Antal ansökning gar	Antal domar med bifall	Antal ansökning gar	Antal domar med bifall	Antal ansökning gar	Antal domar med bifall		
Totalt under hela året								
2005	0	0			0	0		
2006	0	0	0	0	0	0	0	0
2007	0	0	9	0	0	0	0	0
2007 varav kvinnor	0	0	5	0	0	0	0	0
2007 varav män	0	0	4	0	0	0	0	0

Kommentar:

Länsstyrelsen har inte i något ärende ansökt om sanktionsavgifter för ej verkställda domar enligt SOL eller LSS under året. Däremot har ansökningar gått in till länsrätten för prövning av sanktionsavgifter i nio ärenden gällande ej verkställda beslut, fem ärenden gäller kontaktfamilj/-person och fyra ärenden gäller särskilda boenden.

Mål 1: Länsstyrelserna skall tillse att socialtjänstens arbete bedrivs målinriktat, lagenligt samt med god kvalitet och framförhållning i planeringen. Påtalade brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet skall åtgärdas enligt en av länsstyrelsen beslutad tidsplan som följs upp.

Återrapportering 1

Länsstyrelserna skall inom verksamhetstillsynen (ej individtillsynen) redovisa

- *i vilken omfattning länsstyrelsen beslutar om en tidsplan när länsstyrelsen riktat kritik i tillsynen, i vilken omfattning länsstyrelsen följt upp tidsplanen samt vilka effekter arbetet med tidsplaner lett till,*

När Länsstyrelsen riktat kritik i tillsynen begärs vanligtvis handlingsplaner in som beskriver de åtgärder som kommunen avser att vidta med anledning av beslutet. En uppföljning sker alltid när kritik lämnas. När och hur uppföljningen genomförs är beroende på ärendets art. De positiva effekter som kan ses av den kritik Länsstyrelsen riktat är godtagbar dokumentation och förbättrad boendestandard i några kommuner.

- *en sammanfattning av de tre tillsynsinsatser inom den sociala tillsynen som under året bedömts givit bäst effekt, dvs. lett till att brister eller missförhållanden åtgärdats,*
- *vilka konkreta effekter dessa tillsynsinsatser lett till samt vilka åtgärder som vidtagits för att förhindra att bristerna uppstår på nytt,*

Tillsyn inom handikappomsorg

Efter genomförd tillsyn av en boendeenhet för personer med handikapp under sommaren 2006 har Länsstyrelsen genomfört en uppföljande tillsyn under våren 2007. Under 2006 arbetade personalgruppen med brukarna som kollektiv, d.v.s. där brukarna som grupp fick hjälp av personalen med olika vardagssysslor vid bestämda tidpunkter såsom inköp, måltider, tandborstning, medicinhantering etc.

Uppföljningen under 2007 visade att individuella planer har arbetats fram för de brukare som bor i enheten, inklusive mål för var och en. Individuella kommunikationshjälpmedel har utvecklats, exempelvis ett system med bilder som brukaren kan använda för att be om hjälp i butiken och färgkoder i klädesplagg som gör det möjligt för brukaren att tvätta själv. Kalendrar har börjat användas som ett hjälpmedel för att få struktur på veckan.

Brukarna förvarar nu sina mediciner och pengar i säkerhetsskåp i den egna lägenheten.

För att förhindra att bristerna uppstår på nytt har enheten anställt en kvalitetssamordnare.

Tillsyn inom äldreomsorg

En dagverksamhet för äldre fick under 2006 kritik av Länsstyrelsen för att inte ha upprättat genomförandeplaner för sina deltagare.

Länsstyrelsen följde upp tillsynen med ett besök under hösten 2007. Uppföljningen visade att all personal har fått utbildning i dokumentation, de diskuterar vad som ska dokumenteras och de avsätter varje eftermiddag tid för uppgiften. Det finns nu genomförandeplaner för alla deltagare. Länsstyrelsen kan konstatera att en betydande förbättring skett av dokumentationen. För att förhindra att bristerna uppstår på nytt har riktlinjer tagits fram som tillämpas av varje anställd personal.

Tillsyn inom individ- och familjeomsorg

Under 2005 genomförde Länsstyrelsens en tillsyn av individ- och familjeomsorgen i en kommun. Vid Länsstyrelsens uppföljning under 2007 framkom att rutinerna har ändrats efter de påpekanden som gjorts. Tidigare mottogs alla nyinkomna ärenden av mottagningsenheten. Detta gällde även om familjen redan hade ett pågående ärende i en annan enhet. Nu är huvudregeln att familjens ärende hålls ihop. Exempelvis genomför ungdomsgruppen en utredning som gäller ett barn under 13 år, om det finns äldre syskon som redan är aktuella inom socialtjänsten. För att förhindra att bristerna uppstår på nytt har riktlinjer tagits fram som chefer och personal tillämpar.

- *insatser som länsstyrelsen genomfört för att påverka kommunerna att planera för behovstäckning,*

Länsstyrelsen har besökt sex kommuner och fört diskussioner om planering av boende för äldre och funktionshindrade. Ett seminarium har genomförts för politiker och chefer i kommunerna samt för bostadsföretagen för att ge inspiration till att utveckla bostadsplaneringen.

Ett klagomål på utformningen av en gruppboende har lett till en utvidgad tillsyn kring hur en kommun planerat för övriga lägenheter som inte är fullvärdiga. Vid Länsstyrelsens verksamhetstillsyn av korttidsboende inom LSS-området diskuteras alltid planeringen för behovstäckning. Länsstyrelsen har riktat kritik mot för låg boendestandard vid tillsynsbesök inom äldreomsorgen.

Vid tillsyn av enskild verksamhet med låg boendestandard och långa placeringstider, har Länsstyrelsen skickat tillsynsrapporten till placeringskommunerna för att aktualisera behovet av planering i hemkommunen.

- *insatser som länsstyrelsen genomfört för att aktivt påverka kommunerna och andra att samordna insatser, att upprätta och använda individuella planer (inte enbart enligt lagen [1993:387] om stöd och service till vissa funktionshindrade) och att samverka kring dessa, särskilt när det gäller barnfamiljer,*

Länsstyrelsen har ett uppdrag i regleringsbrevet, "Barnuppdraget". Där ingår att granska barnavårdsutredningar samt mottagningar av anmälningar i samtliga kommuner i länet. I uppdraget ingår även att:

- påverka kommuner att aktivt planera för att säkerställa att det finns resurser för barn och unga som är i behov av socialtjänstens stöd på övergripande, verksamhets- och individnivå
- se till att barn och unga inte hamnar mellan stolarna
- granska familjehemsvården
- granska öppenvården
- granska samtliga tillståndspliktiga HVB för barn och familj

Uppdraget ska pågå mellan 2006 och mars 2008. Länsstyrelsen planerar en konferens i början av 2008 för samtliga kommuner i länet om kommunernas planering för socialtjänstens verksamhet samt uppdraget att förhindra att barn faller mellan stolarna. Länsstyrelsen har identifierat stora brister i de kommuner som granskats under 2007. Exempel på brister är kommunernas hantering av förhandsbedömningar och barnavårdsutredningar.

Vid verksamhetstillsyn förs alltid diskussioner om individuella planer. Genomförandedokumentation har granskats och kritik har lämnats om det saknats planer eller om planerna varit bristfälliga.

- *hur barnperspektivet har integrerats i tillsynen, samt vilka insatser som genomförts för att stödja arbetet med att integrera ett barnperspektiv i socialtjänstens arbete, samt*

Barnperspektivet finns alltid med som ett frågeområde vid tillsyn inom områdena individ- och familjeomsorg och funktionshinder.

Vid tillsyn av handläggning av barnavårdsärenden, öppenvård, hem för vård eller boende (HVB), samt familjehemsvården utgår Länsstyrelsen från samma teorigrund som verksamhetssystemet BBIC, (Barns behov i centrum). Det innebär bl.a. att Länsstyrelsen granskar:

- om barn kommit till tals i utredning och vårdinsats
- om socialnämndens vårdinsats utgår från en beskrivning av barnets behov

Resultatet av granskningen visar att det finns skillnader mellan länets kommuner. De som använder verksamhetssystemet BBIC (Barns behov i centrum) har bättre kvalitet på barnavårdsutredningarna. Barn med egen missbruksproblematik får inte tillräckligt stöd inom socialtjänsten. En av orsakerna är bristande kompetens hos personal om barns och ungdomars missbruk.

- *hur jämställdhetsperspektivet har integrerats i tillsynen samt vilka insatser som genomförts för att stödja arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i socialtjänstens arbete.*

Frågor om jämställdhet finns med som ett område när Länsstyrelsen gör verksamhetstillsyn.

Länsstyrelsen har bedrivit ett länsövergripande utvecklingsarbete om jämställdhet inom äldre- och handikappomsorgen där representanter från åtta av länets nio kommuner har deltagit. Deltagarna har fått kunskaper om jämställdhet och metoder för jämställdhetsintegrering. Projektet har varit framgångsrikt och i flera kommuner har jämställdhet för brukarna på olika sätt aktualiserats i mål och styrdokument. Några kommuner har startat utvecklingsarbeten som ett resultat av projektet. Avsikten är att projektdeltagarna ska fortsätta träffas i nätverk.

Länsstyrelsen har deltagit i framtagandet av checklistor för tillsyn inom äldreomsorg tillsammans med sju andra länsstyrelser. Checklistorna har testats bl.a. i Södermanland under hösten. En utvärdering kommer att ske vid årsskiftet. Avsikten är att materialet ska användas av övriga länsstyrelser och inom övrig social tillsyn. En nationell enkät har under november månad skickats till alla nämndordföranden och förvaltningschefer med frågor om ansvar för jämställdhetsintegrering och kunskap om jämställdhet.

Mål 2: Samverkan mellan länsstyrelserna och Socialstyrelsen skall vidareutvecklas i syfte att uppnå:

- ökad samordning såväl mellan länsstyrelserna som mellan den regionala och nationella tillsynen inom socialtjänstområdet,
- ökad samordning vad gäller tillsynen över socialtjänsten och hälso- och sjukvården, samt
- minskade brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet.

Återrapportering 2

Länsstyrelserna skall redovisa samverkan enligt målet och effekterna av denna samverkan.

Redovisningen skall göras i samråd med Socialstyrelsen, som har motsvarande mål och återrapportering.

Under året har inga gemensamma tillsynsinsatser genomförts i länets kommuner tillsammans med Socialstyrelsens regionala tillsynsenhet i Örebro. Skälet därtill är resursbrist.

Länsstyrelserna i Örebroregionen och Socialstyrelsen i samverkan har under året anordnat tre seminarier till anställda inom kommunernas socialtjänster om de nya handböcker och riktlinjer som Socialstyrelsen under året publicerat.

Mål 3: Den operativa tillsynen inom äldreomsorgen skall bedrivas strukturerat och samordnat med tydliga och enhetliga bedömningskriterier för hela riket. Kvalitetsutvecklingen skall kunna bedömas genom att resultatet av tillsynen kan jämföras över tid

Återrapportering 3

Redovisas separat till Socialstyrelsen

Rapport:

Rapporten är ännu inte redovisad

Socialstyrelsen har tagit initiativ till att ta fram bedömningskriterier för äldreomsorgen. En arbetsgrupp utsågs 2007 med representanter från både länsstyrelser och Socialstyrelsen. Detta arbete pågår och någon delrapport eller förfrågningar till länsstyrelserna har ännu inte kommit. Nationella bedömningskriterier finns antagna när det gäller jämställdhetsintegrering för brukarna inom äldreomsorgen

Mål 4: (tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen)

Länsstyrelserna skall se till att den kommunala tillsynen enligt såväl alkohollagen (1994:1738) som tobakslagen (1993:581) skärps och därigenom bidrar till en ökad samordning i tillsynen enligt dessa två lagar. Samarbetet med Statens folkhälsoinstitut (FHI) skall utvecklas.

Återrapportering 4

Länsstyrelserna skall redovisa hur de har arbetat med att utveckla metoder för samordning av tillsynen enligt alkohollagen (1994:1738) och tobakslagen (1993:581).

Samordnad tillsyn är etablerad i länet sedan 2004. I en arbetsgrupp benämnd ”initieringsgruppen” planeras tillsynsinsatser enligt alkohollagen, vilka genomförs i samtliga kommuner vid samma tidpunkt. Under 2007 har två gemensamma tillsynsinsatser genomförts.

Den senaste tillsynen, i september 2007, visade sammanfattningsvis en märkbar förbättring gällande ordningsstörningar, överservering och ordning både inom- och utomhus sett i ett

länsperspektiv. Anmärkningar lämnades vid två av 24 kontrollerade restauranger och avsåg uteblivna kassakvitton till gäster och grava missförhållanden. Dessa anmärkningar kommer att följas upp från ansvarig myndighets sida. Återkoppling kommer att ske till initieringsgruppen. I initieringsgruppen ingår företrädare för polismyndigheten, några kommunala alkoholhandläggare och Länsstyrelsen.

Länsstyrelsens tillsyn enligt tobakslagen har under året begränsats till en enkätundersökning till kommunerna. Denna undersökning genomförs gemensamt i ett antal mellansvenska län. Slutrapporten kommer i början av 2008.

En indikation på att frågan är lågt prioriterad i länet är att ingen kommun har meddelat något föreläggande och ingen kommun har heller vidtagit någon åtgärd enligt bestämmelser i tobakslagen under 2007.

För att kunna genomföra meningsfulla samordnade tillsynsinsatser krävs en kunskapsuppbyggnad i kommunerna, inklusive metodkunskap.

Såväl i arbetet med alkohollag som med tobakslag har samarbetet med Statens folkhälsoinstitut (FHI) fungerat utmärkt. Under 2008 planeras en konferens med syfte att förbättra kunskaperna om svensk alkohol- och tobakspolitik i ett folkhälsooperspektiv bl.a. med företrädare från FHI som föreläsare. Målgruppen utgörs av kommunala socialpolitiker, handläggare i kommuner och landsting, företrädare för ideella föreningar m fl.

Vidare skall länsstyrelserna redovisa

- *hur tillsynen avseende tobakslagens bestämmelser om rökförbud på serveringsställen har genomförts,*

Rökförbudet på serveringsställen anses fungera väl vilket gör att tillsynsinstrumentet bedöms mindre väsentligt att använda. Tillsynen har också varit i det närmaste försumbar i länet kommuner, med undantag av Eskilstuna kommun.

- *hur tillsynen avseende tobakslagens bestämmelser om handel m.m. och särskilt dess regler om 18 års åldersgräns för inköp av tobaksvaror har genomförts,*

En preliminär sammanställning visar att kommunernas tillsyn av detaljhandel med tobak har varit obefintlig i några kommuner, begränsad i andra men har omfattat samtliga försäljningsställen i Gnesta kommun. Länsstyrelsen har ingen uppgift om huruvida kontrollåtgärder av 18 års åldersgräns efterlevs i den kommunala tillsynen.

- *hur länsstyrelserna har utövat tillsyn avseende tobakslagens bestämmelser i övrigt, hur länsstyrelserna följt kommunernas verksamhet och biträtt med information och stöd,*

Ovan nämnda enkät har inte klarlagt hur tillsynen av rökförbudet i skolor/förskolor och offentliga miljöer fungerar. I övrigt har Länsstyrelsen inte varit aktiv på området och inte heller efterfrågats för vägledning etc.

- *hur länsstyrelserna har utövat tillsyn avseende alkohollagens bestämmelser, hur länsstyrelserna bistått kommunerna med råd om hur de kan höja medvetenheten om och uppmärksamma tillståndshavare på att överträdelse av gällande lagar mot diskriminering kan leda till indragning av serveringstillståndet samt om och i vilken utsträckning kommunerna beaktar lagar mot diskriminering vid såväl lämplighetsprövning som tillsyn av serveringstillstånd, samt*

Projektet Alknet-D, där målgruppen är Södermanlands läns kommunala alkoholhandläggare, har fortsatt under året med stöd från Länsstyrelsen. Projektets syfte har bl.a. varit att stärka och vidareutveckla samarbetet mellan länets kommuner respektive olika samverkande myndigheter, utveckla tillsynsmetodiken samt öka kunskaperna om alkohollagstiftningen inom handel och restaurang. Effekter av arbetet i projektet är att samverka mellan kommuner och berörda myndigheter har ökat. Alkoholhandläggaren vid Länsstyrelsen samt länets kommunala alkoholhandläggare har under året haft några nätverksträffar. Länsstyrelsen har under 2007 haft begränsade möjligheter att ge kommunerna råd och stöd vid tillämpningen av alkohollagens bestämmelser. Under hösten har dock länsstyrelsens nya handläggare, i samverka med Folkhälsoinstitutets tillsynsenhet, kunnat lämna konsultativt stöd i några frågor.

Länsstyrelsen, polismyndigheten och samtliga kommuner i länet skapade i september 2004 en Initieringsgrupp för samordnad alkoholtillsyn. Gruppen har samverkat vid två gemensamma tillsynstillfällen under året. Pressmeddelanden och kontakter med media har varit en viktig del efter genomförd tillsyn. Initieringsgruppen för samordnad alkoholtillsyn anordnar årligen en tvådagarskonferens. Syftet är att via utbildning, analys av tillsynsbehoven i länet samt utveckling av den länsgemensamma tillsynen skapa en länsgemensam standard för tillsynen. I samband med att kommunerna distribuerat Folkhälsoinstitutets redovisningsblanketter till restauranger, har information om diskrimineringslagen bifogats.

- *vilka åtgärder som har vidtagits för att införa riktlinjer för egentillsynsprogram för detaljhandel med, eller servering av, öl.*

Länsstyrelsen har inget att rapportera

Mål 5: (tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen)

Länsstyrelserna skall verka för att metoden ansvarsfull alkoholserving eller annan likvärdig evidensbaserad metod sprids i länens kommuner så att arbetet skall kunna ingå i den ordinarie strukturen.

Återrapportering 5

Länsstyrelserna skall redovisa hur de har arbetat för att stödja kommunerna i arbetet med att införa metoden ansvarsfull alkoholserving, eller annan likvärdig evidensbaserad metod.

Länsstyrelserna skall också redovisa vilka kommuner som arbetar med metoden och vilka av dessa som har integrerat arbetet i den ordinarie strukturen

Länsstyrelsen har sedan april 2006 haft en projektledare för att stödja och inarbeta metoden ansvarsfull alkoholserving i länets kommuner. Under 2007 har Länsstyrelsen följt upp hur metodens fem delar har arbetats in i kommunerna.

Samtliga kommuner har fått flera besök där varje del i metoden har granskats för att säkerställa att arbetet pågått enligt konceptet ansvarsfull alkoholserving. Det har konstaterats att sex av länets nio kommuner helt har uppfyllt kriterierna för ansvarsfull alkoholserving. Tre kommuner har inte helt klarat alla delar, men med stöd har de närmat sig metodens samtliga delar.

Länets alkoholhandläggare har under året, tillsammans med Länsstyrelsens projektledare, haft tre heldagar med genomgångar av syfte och mål med metoden samt anpassningar till lokala förhållanden. Utbildning för restaurangpersonal utgör en del av metoden. Den har genomförts i fem kommuner under året. Att Länsstyrelsen genomfört en kunskapskontroll har varit nytt för året. Den genomfördes vid de två sista utbildningstillfällena och kommer fortsättningsvis att ske vid varje utbildningstillfälle i länet. Syftet med detta har varit att kontrollera att utbildningarna berör det som kan anses vara viktigt utifrån alkohollagen och ansvarsfull alkoholserving. Länsstyrelsen har också utfärdat diplom till dem som godkänts.

18 krogar/restauranger har besökts av länsstyrelsens projektledare tillsammans med resp. kommuns alkoholhandläggare. Anledningen var att titta på kösystem vid entréer, ordning vid bardisk samt möjlighet för serveringspersonal att ha uppsikt över lokalerna utifrån alkohollagens krav. Brister har dokumenterats och senare diskuterats mellan krögare och alkoholhandläggare.

För att metoden ansvarsfull alkoholserving ska bli hållbar i länets kommuner görs bedömningen att en fortsatt kontroll bör ske samt att Länsstyrelsen kan fortsätta ge det stöd som kommunerna behöver i arbetet mot restaurang- och krogverksamheter.

Verksamhetsgren Miljötillsyn

Tabell 2.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Miljötillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Miljötillsyn (exkl. OH)	8 204	15
<i>varav</i> Fornminnen (431)	2 312	4,3
<i>varav</i> Byggnadsminnen (432)	52	0,11
<i>varav</i> Kyrkliga kulturminnen (433)	94	0,21
<i>varav</i> Byggnadsvård (434)	673	0,59
<i>varav</i> Fornminnes- och kulturlandskapsvård (435)	132	0,06
<i>varav</i> Tillsynsvägledning (503)	112	0,26
<i>varav</i> Överlåtelse av beslut och operativ tillsyn till kommun (504)	0	0
<i>varav</i> Tillsyn av områdesskydd (515)	22	0,05
<i>varav</i> Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0
<i>varav</i> Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (525)	886	2,01
<i>varav</i> Tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd (526)	45	0,1
<i>varav</i> Tillsyn av skydd för djur- och växtarter (527)	0	0
<i>varav</i> Tillsyn av övrig prövning avseende naturskydd (528)	1	0
<i>varav</i> Tillsyn av vattenverksamhet (535)	139	0,32
<i>varav</i> Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön (537)	1 815	3,13
<i>varav</i> Tillsyn av undersökning och bearbetning av torvfyndigheter (546)	0	0
<i>varav</i> Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	707	1,6
<i>varav</i> Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer (565)	0	0
<i>varav</i> Tillsyn av avfall och producentansvar (566)	36	0,08
<i>varav</i> Tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd (567)	0	0
<i>varav</i> Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	577	1,3
<i>varav</i> Tillsyn över lantbruk (605)	319	0,34
<i>varav</i> Tillsyn rennäring (613)	0	0
<i>varav</i> Tillsyn över fiske (623)	282	0,54
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	3 048	4,1
Tot. kostn. VG Miljötillsyn (inkl. OH)	11 252	19,1

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår.

Kommentar:

537 avser den totala kostnaden för förvaltning av vattenmiljön kopplat till EU:s vattendirektiv.

546 avser kostnad för ett område där Södermanland inte har någon verksamhet.

555 avser tillsyn av Länsstyrelsens totala tillsyn av all miljöfarlig verksamhet.

565 avser tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer (ingen tillsyn har bedrivits).

566 avser tillsyn av specifikt avfall och producentansvar (en marginell tillsynsuppgift).

567 avser övrig miljötillsyn (ingen tillsyn under året).

575 avser tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden. Här har Länsstyrelsen med hjälp av riktade medel påbörjat en mer aktiv tillsyn.

623 avser den totala kostnaden för fisketillsynen i Mälaren, Hjälmaren och utefter Sörmlandskusten. För sjöarna är tillsynen gemensam med Västmanland och Örebro län.

Tabell 2.2.1 - tillsyn inom Naturvård och Miljöskydd	Antal tillsynsobjekt i länet¹⁾	Antal tillsynsobjekt som varit föremål för tillsyn	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som inte åtgärdats²⁾
Sakområde och del av sakområde			
Naturvård och miljöskydd totalt (5)			
<i>varav</i> tillsyn av områdesskydd (515)	151	21	0
<i>varav</i> tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	20
<i>varav</i> tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd (526)	38	8	2
<i>varav</i> tillsyn av skydd för djur- och växtarter (527)	162	0	0
<i>varav</i> tillsyn av övrig prövning avseende naturskydd (528)	47	2	0
<i>varav</i> tillsyn av vattenverksamhet (535)	Ca 1 300	15	7
<i>varav</i> tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	35	³⁾ 35	⁴⁾ 5
<i>varav</i> tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer (565)	35	0	0
<i>varav</i> tillsyn av avfall och producentansvar (566)	35	0	0
<i>varav</i> tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd (567)	0	0	0
<i>varav</i> tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	Ca 100	10	0
Summa	> 1 900	91	34

Definitioner till tabell 2.2.1:

1) med tillsynsobjekt avses verksamheter, produkter eller anläggningar, dvs. de enheter som är föremålet för tillsyn enligt av staten fastställda normer. I de fall där tillsyn görs över andra tillsynsorgan (vanligtvis kommuner) kan tillsynsobjekt avse kommun. I övriga fall skall tillsynsobjekt EJ avse kommun eller kommunedel, då denna är att betrakta som objektansvarig, dvs. den som ansvarar för att tillsynsobjektet uppfyller statens krav.

2) brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i tillsynen där länsstyrelsen beslutat att rikta kritik.

3) om miljörapporter räknas annars 25-30

4) 4 åtal och 1 miljösanktionsavgift

Kommentar:

515 I summan för tillsynsobjekten ingår naturreservat, naturminnen, interimistiska reservat men inte strandskyddsområden (kustområden, sjöar och vattendrag), skogliga biotopskyddsområden och djur- och växtskyddsområden. I antalet objekt som varit föremål för tillsyn ingår de reservat där viss tillsyn utförs av de naturbevakare Länsstyrelsen förordnat.

526 Definitionen av tillsynsobjekt är oklar. Länsstyrelsens tolkning är att det som avses är antalet beslut om dispenser och tillstånd under 2007.

527 Avser antalet fågelskyddsområden i länet, där efterlevnaden av fågelskyddet utövas av de särskilda naturbevakare som Länsstyrelsen förordnat. Någon övrig tillsyn förekommer inte.

528 Avser antalet vilthägn.

535 Det finns ca 1300 verksamheter med någon form av tillstånd. I antalet objekt som varit föremål för tillsyn har samtliga tillsynsärenden redovisats inklusive tillsyn av tillstånds/anmälningsskyldig vattenverksamhet som påbörjats utan tillstånd/anmälan.

555-575 Under året har tillsynsverksamheten varit begränsad och främst varit inriktad mot händelsestyrd tillsyn. Under 575 har även så kallad skrivbordstillsyn riktats mot de verksamheter där Länsstyrelsen fortfarande har tillsyn.

Tabell 2.2.2 svarar mot de krav på återrapportering som avser verksamhetsgren Miljötillsyn.

Tabell 2.2.2 – länsfakta inom miljötillsyn - rennäring	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
Faktiskt antal renar i förhållande till tillåtet antal (%)	0	0	0
Antal slaktade renar/år	0	0	0
Produktion av renkött/år (ton)	0	0	0
Antal renskötsel företag	0	0	0
Antal samebyar	0	0	0

Kommentar:

Gäller inte Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Mål 1: Länsstyrelsernas tillsynsarbete skall bidra till att nå miljö kvalitetsmålen och till att miljöskador inte uppkommer. Genom en effektiv tillsynsvägledning skall länsstyrelserna förbättra förutsättningarna för det operativa tillsynsarbetet hos kommunerna. Länsstyrelserna skall i samråd med kommunerna bidra till genomförandet av Naturvårdsverkets vägledningsplan

Återrapportering 1

Länsstyrelserna skall redovisa viktiga insatser i vägledande syfte och effekter av tillsynsarbetet. Mot bakgrund av redovisningen i bilaga 3 och i relation till tillsynsplanen skall tillsynsverksamheten kommenteras. Vidare skall även redovisas på vilket sätt miljömålen inverkar på planeringen och genomförandet av tillsynen och tillsynsvägledningen. Länsstyrelserna skall ange hur resurserna fördelats mellan å ena sidan regel- och utifrånstörd tillsyn och å andra sidan egeninitierad tillsyn. Av redovisningen skall framgå hur prioriteringar sker med hänvisning till miljömålen och vilka tillsynsmetoder som används för att nå syftet på bästa sätt.

Länsstyrelsen har under året medverkat i handläggartreffar regionalt och nationellt. Länsstyrelsen har även deltagit i nationella e-postnätverk och vid behov vidarebefordrat information till kommunerna. Länsstyrelsen har dessutom ansvarat för två möten där länets miljöhandläggare, miljöåklagare och miljöpolis träffats för att diskutera olika ärenden för att försöka nå en samsyn. Därutöver har bl.a. följande tillsynsvägledande aktiviteter anordnats för kommunerna:

- Energieffektivisering, två dagars utbildning med extern kursledare.
- Miljödag om REACH, nya FMH-bilagan (ändringar vad det gäller tillståndsplikt enligt miljöbalken) och vattenförvaltningen. Föreläsare från Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Jönköpings län medverkade.
- Miljöskyddshandläggartreff där bl a FMH-bilagan, avfall för anläggningsändamål och tillsyn av förorenade områden togs upp.
- Inom tillsyn förorenade områden har två träffar för Mälardalslänen hållits (en där Länsstyrelsen arrangerade och en där Länsstyrelsen var medarrangör), fyra träffar för länets handläggare och en utbildning i geo- och miljöteknik.

Handläggartreffarna och utbildningarna har anordnats för att länets miljöinspektörer ska kunna träffas, få information och diskutera gemensamma tillsynsfrågor.

Ett tillsynsvägledande besök på en kommun har förekommit med anledning av kommunens bristande personella resurser på miljöförvaltningen.

En arbetsgrupp bestående av tjänstemän från kommuner och Länsstyrelse har tillsatts för att arbeta med egenkontroll och kopplingen till recipientkontroll/miljöövervakning. Målet med arbetet är att få med fler företag i den samordnade recipientkontrollen. Hur detta ska hanteras har skickats vidare till Miljösamverkan Sverige, med förslag att ta upp frågan i ett projekt.

Tillsynsresurserna läggs huvudsakligen inom regel- och utifrånstörd tillsyn med tyngdpunkt på anmälningsärenden, granskning av miljörapporter och klagomål. En målsättning för årets

verksamhet har varit att uppdatera tillsynsutredning och tillsynsplan enligt den så kallade TIM-modellen (tillsyn och miljömål), men detta har inte kunnat genomföras p.g.a. resursbrist. Tid för egeninitierad tillsyn finns inte avsatt i tillsynsplanen mer än för Seveso-anläggningar och förorenade områden. Handläggare för tillsyn förorenade områden kunde, på grund av fördröjningar i fördelningen av medel, tillsättas först vid halvårsskiftet. Viss egeninitierad tillsyn har bedrivits, största delen av tiden har lagts på hantering av ärenden.

Konsekvenser: Denna begränsade tillsyn medför risk för att miljön och människors hälsa kan komma att påverkas negativt och att syftet med miljöbalken inte kan säkerställas fullt ut. Möjligheterna att uppnå miljömålen med tillsyn är begränsade med de resurser som avsatts. Miljömålen beaktas i de tillsynsärenden som Länsstyrelsen handlägger.

Katrineholms kommun har tagit över tillsynen av B-verksamheterna i sin kommun

Mål 2: Länsstyrelserna skall inom sitt verksamhetsområde ta initiativ till omprövning av tillstånd för att se till att villkoren för miljöfarliga verksamheter är anpassade till miljöbalkens krav. Alla tillstånd som meddelats med stöd av miljöskyddslagen (1969:387) skall, om de är av särskild betydelse ur miljösynpunkt, vara anpassade till miljöbalkens krav 2009 och i övrigt senast 2015.

Återrapportering 2

Länsstyrelserna skall redovisa genomförda insatser och effekter av omprövningsarbetet i enlighet med regeringsbeslut den 13 juli 2006 "Förtydliganden av redovisningskrav för arbetet med att anpassa gamla miljötillstånd till miljöbalkens krav (dnr M2006/3074/R-M2006/3094/R). Redovisningen skall även beskriva vilka prioriteringar som gjorts.

Under året har Länsstyrelsen prioriterat arbetet med att pröva och ompröva de verksamheter som omfattas av IPPC-direktivet (Integrated Pollution Prevention and Control). De verksamheter som ansökt om omprövning samt de verksamheter som efter diskussioner med tillsynsmyndigheten själva kommit fram till att en omprövning behövs.

När det gäller omprövningen av verksamheter såsom det beskrivs i målet är Länsstyrelsens slutsats att det inte är möjligt att öka inflödet av omprövningsärenden så länge som det finns begränsade resurser att hantera omprövningar hos miljöprövningsdelegationen (MPD). Dessutom har Länsstyrelsen inte tillsyn över merparten av de verksamheter som i FMH-bilagan (förordningen 1998:899 om miljöfarlig verksamhet och miljöskydd), är tillståndspliktiga efter ändringen från och med 1 januari 2008.

Under 2008 kommer länsstyrelsen som att påbörja ett arbete med att riskbedöma de verksamheter som har tillstånd enligt äldre miljölagstiftning.

Mål 3: Tillsynen över naturreservat, strandskyddsområden och andra skyddade områden, kulturhistoriskt värdefulla miljöer, byggnader och fornminnen m.m. skall bidra till bevarandet samt förbättrade förutsättningar för hållbar förvaltning av naturmiljön och kulturarvet

Återrapportering 3

Länsstyrelserna skall redovisa viktiga insatser i vägledande syfte och effekter av tillsynen som rör natur- och kulturmiljön

Länsstyrelsens tillsynsvägledning inom naturvårdområdet har av resursskäl begränsats till strandskydd under året. Inom detta område är Länsstyrelsens målsättning att alla kommuner som delegerats befogenheter inom strandskyddsområde även ska överta den operativa tillsynen enligt miljöbalken. Två kommuner, av återstående tre, har under 2007 på Länsstyrelsens förfrågan anhållit om Länsstyrelsens delegation av befogenheter, däribland tillsynen, inom

strandskyddsområde. Länsstyrelsen har kontinuerligt följt upp kommunernas beslut om strandskyddsdispenser och i vägledande syfte kontaktat kommunal nämnd vid ofullständiga och/eller tveksamma beslut.

Blanketter för samråd och dispenser har tagits fram och lagts på hemsidan under året. Informationen på hemsidan har förbättrats.

I vägledande syfte har Länsstyrelsen medverkat i seminarier kring samrådsfrågor för Vattenfalls ledningsprojektörer. Vidare har Länsstyrelsen deltagit i Skogsstyrelsens seminarium om dikningsfrågor i skogen och träffat Vägverket angående samråd vid vägåtgärder. Dessa insatser har bidragit till en viss effektivisering av samrådsärendena.

Länsstyrelsen har inte bedrivit någon egeninitierad tillsyn inom naturvårdsområdet under året. Enbart händelsestyrda tillsynsinsatser har gjorts och dessa har bland annat rört vattenverksamheter där tillstånd saknats eller inte anmälts, låga vattennivåer, otillåtna byggnationer i strandskyddade områden. I några fall har dessa resulterat i anmälning till miljöåklagaren. Några påtagliga effekter på naturmiljön i länet har dock dessa ”punktinsatser” inte medfört.

Inom kulturmiljöområdet har Länsstyrelsen för att bevara länets hällristningar startat ett projekt som omfattar metodutveckling genom stenkonservator och kunskapsöverföring till länets kulturmiljövårdare.

I samband med planer på bostadsbyggande i centrala Nyköping har Länsstyrelsen genomfört en förstudie för att kunna vägleda kommunen när det gäller hantering av urbana kulturlager. Efter en samordnad provborring för kontroll av både kulturlager, stabilitetsförhållanden inför grundläggning av bostadshus samt provtagning för miljöföroreningar har Länsstyrelsen utarbetat riktlinjer för att så långt möjligt bevara kulturlager från stadens äldsta historia.

Länsstyrelsen deltar i ett nationellt projekt som drivs av Energimyndigheten. Projektet behandlar energifrågor - bl.a. installationer och användning av nya värmekällor i kulturhistoriskt intressanta byggnader. Ludgo kyrka är ett av studieobjekten, där två luftvärmepumpar har monterats. Kontinuerlig utvärdering och mätningar sker under en årscykel för att följa effekter på värmeekonomi, värme, relativ luftfuktighet och för att bedöma hur väl installationerna har kunnat anpassas till de kulturhistoriska värdena utom- och inomhus.

Verksamhetsgren Djur- och Livsmedelskontroll

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår.

Tabell 2.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelskontroll (exkl. OH)	1 692	3,75
varav Livsmedelskontroll (281)	270	0,58
varav Djurskydd (282)	932	2,04
varav Smittskydd (283)	348	0,8
varav Veterinära frågor (284)	142	0,33
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	628	1
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelskontroll (inkl. OH)	2 320	4,8

Kommentar:

Djur- och livsmedelstillsynen har resursmässigt stärkts från föregående år från 3,0 till 3,75 åa. En biträdande länsveterinär anställdes under hösten 2007.

Tabell 2.3.1 svarar mot de krav på återrapportering som avser verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn.

Tabell 2.3.1 – länsfakta inom Djur och livsmedelstillsyn	2007-12-31		2006-12-31		2005-12-31	
Antal statligt anställda veterinärer	16		17		15	
varav män/kvinnor	4	12	5	4	12	5
Antal inspektörer inom djurskyddstillsynen, st/åa	7,15		7,07		6,40	
varav män/kvinnor	6	10	2	12	10	22

Kommentar:

De statliga veterinärerna i länet är anställda som distriktsveterinärer (12), besiktningsveterinärer (2) och länsveterinärer (2). Antalet statliga veterinärer ligger på samma nivå som de närmast föregående åren. Könsfördelningen är liksom tidigare år ojämn där andelen kvinnor utgör 75 procent.

Antalet årsarbetskrafter är något stigande under de tre senaste åren vilket är positivt. En nyligen genomförd resursinventering visar dock att behovet enligt författningskrav ligger på 9,23 årsarbetskrafter. Även för djurskyddsinspektörer dominerar kvinnliga befattningshavare (63 procent) men snedfördelningen är, jämfört med veterinärer, mindre uttalad.

Mål 1: Djurskyddskontrollen skall bedrivas effektivt och likvärdigt i hela landet. En god djurhälsosituation, en fungerande veterinär samverkan och ett gott djur- och smittskydd skall uppnås. Länsstyrelserna skall särskilt verka för att

- den veterinära verksamheten är ändamålsenlig med bl.a. en väl fungerande samverkan mellan olika veterinära kategorier,
- djurhälsosituationen och djurskyddet bevakas och hålls på en hög nivå genom uppföljning av ställda smitt- och djurskyddskrav,
- djursjukdata rapporteras fullständigt och korrekt samt insamling och transport av animaliska biprodukter sker på ett säkert sätt.

*Återrapportering 1***Redovisas separat till Jordbruksverket 1 februari 2008**

Rapport: "Återrapportering avseende animaliska biprodukter enligt regeringens regleringsbrev"

Dnr: 283-741-2008

Rapport: "Länsstyrelsens rapport över utförd tillsyn och arbete för veterinär regional samverkan under året 2007"

Dnr: 284-1321-2008

Rapport: "Rapport Offentlig Djurskyddskontroll D-län 2007"

Dnr: 282-841-2008

Mål 2: En effektiv och likvärdig livsmedelstillsyn i hela landet genom:

- att utföra revisioner av kommunernas livsmedelskontroll, samt
- att verka för ökad resurseffektivitet i tillsynen i syfte att optimera konsumentskyddet i förhållande till inspektionskapaciteten

*Återrapportering 2***Redovisas separat till Livsmedelsverket 1 februari 2008**

Rapport: "Återrapportering av utvecklingen av livsmedelskontrollen i D-län"

Dnr: 281-1426-2008

Mål 3: En förstärkt och förbättrad lokal livsmedelstillsyn, bl.a. genom utbildning för berörda yrkesgrupper.

*Återrapportering 3***Redovisas separat till Livsmedelsverket 1 februari 2008**

"Återrapportering av utvecklingen av livsmedelskontrollen i D-län"

Dnr: 281-1426-2008

Verksamhetsgren Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar, tillsyn över plan- och byggnadsväsendet samt övrig tillsyn

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen.

Fakta i tabellen skall redovisas för 2007.

Tabell 2.4 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn	Kostnad (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn (exkl. OH)	1 618	3,62
varav Stiftelser (206)	211	0,47
varav Kameraövervakning (211)	160	0,37
varav Bevakningsföretag (212)	387	0,89
varav Lotterier (215)	48	0,11
varav Jakt och viltvård (218)	700	1,52
varav Yrkesmässig trafik (243, 244)	12	0,03
varav Tillsyn av plan- och byggfrågor m.m., tillsyn över planväsendet (404)	15	0,03
varav Tillsyn av plan- och byggfrågor m.m., tillsyn över byggnadsväsendet (404)	16	0,04
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	69	0,16
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	602	1
Totala kostnader VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn (inkl. OH)	2 220	4,6

Kommentar:

Inom tillsynen enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljningar kommunernas krishanteringssystem är kostnaderna desamma från föregående år. Antalet årsarbetskrafter har däremot minskat från 0,18 till 0,16.

Tabell 2.4.1 - tillsyn enligt plan- och bygglagen	Antal tillsynsobjekt i länet	Antal tillsynsobjekt som varit föremål för tillsyn	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som inte åtgärdats¹⁾
Sakområde och del av sakområde			
Tillsyn över planväsendet enligt PBL (404)	9	9	0
Tillsyn över byggnadsväsendet enligt PBL (404)	9	9	0
Summa	9	9	0

Definitioner till tabell 2.4.1:

1) Brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i tillsynen där länsstyrelsen beslutat att rikta kritik.

Kommentar:

För kommentarer hänvisas till separat redovisning till Boverket 2007-11-30, Dnr: 400-7833-2007.

Mål 1: (Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar.)

Länsstyrelsernas tillsyn över kommunerna, inom ramen för området skydd mot olyckor, skall bedöma och främja kommunernas förmåga att leva upp till de nationella målen, de verksamhetsmål och de särskilda skyldigheter som framgår av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Tillsynen enligt lagen om skydd mot olyckor skall inriktas så att den kan samordnas med den uppföljning som skall ske av kommunernas uppgifter i samhällets krishanteringssystem enligt avtalet mellan staten och Svenska kommunförbundet.

Återrapportering 1

En sammanfattande bedömning av kommunernas arbete enligt lagen om skydd mot olyckor skall redovisas.

Länsstyrelsen har enligt fastställd tillsynsplan följt upp kommunernas efterlevnad av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Lagens krav på fastställande av handlingsprogram för kommunernas räddningstjänst och förebyggande verksamhet väntas ske under första halvåret 2008 i samtliga kommuner.

Under året har Länsstyrelsen avslutat sin tillsyn i kommunerna där temat varit kommunens förebyggande verksamhet enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Bedömningen är att implementeringen av nämnd lagstiftning tar tid att genomföra. Den enskildes ansvar klarnar för allt fler i samhället och den tidigare detaljstyrda lagstiftningen är nu mer målstyrd.

Mål 2: (Tillsyn över planväsendet)

Länsstyrelsernas tillsyn över planväsendet enligt PBL skall bidra till en effektiv, ändamålsenlig och enhetlig tillämpning av lagen i syfte att medverka till en hög kvalitet i planeringsprocessen och planläggningen.

Återrapportering 2**Redovisas separat till Boverket 2007-11-30**

Rapport: "Redovisning till Boverket 2007-11-30"

Dnr: 400-7833-2007

Mål 3: (Tillsyn över byggnadsväsendet)

Länsstyrelsernas tillsyn över byggnadsväsendet skall medverka till en effektiv, ändamålsenlig och enhetlig tillämpning av PBL, lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. samt Boverkets föreskrifter i syfte att uppnå en god kvalitet i byggande och förvaltning

Återrapportering 3**Redovisas separat till Boverket 2007-11-30**

Rapport: "Redovisning till Boverket 2007-11-30"

Dnr: 400-7833-2007

Mål 4: (Övrig tillsyn)

För tillsyn som inte omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

VO Ärendehandläggning

Mål 1: Länsstyrelsernas verksamhet skall kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt en snabb och korrekt handläggning.

Återrapportering 1

Länsstyrelserna skall redovisa

- *de viktigaste insatserna som genomförts för att utveckla service*

Inom social tillsyn finns en telefonjour varje vardag mellan kl. 8.30 – 12.00. En socialkonsulent svarar då på frågor samt ger råd och stöd till socialtjänsten i länets kommuner samt till allmänheten. Alla genomförda verksamhetstillsyner inom social tillsyn, såväl offentlig som enskild verksamhet, dokumenteras och läggs ut i form av en rapport på den externa hemsidan. Effekterna av denna insats är att medborgare och socialtjänstpersonal kan ta del av vår tillsyn på ett lätt tillgängligt och enkelt sätt.

Länsstyrelserna har gemensamt planerat och genomfört kundtjänst för Körkortsfrågor. Den gemensamma kundtjänsten (telefon) finns placerad vid Länsstyrelsen i Örebro med ett 020-nummer. Samtalen som eventuellt kommer till respektive länsstyrelse kopplas till kundtjänsten. Här kan allmänheten både få manuell service och talsvar för frågor inom hela körkortsområdet.

Vidare finns en gemensam helpdesk för 24-timmars IT-relaterade frågor (körkort, stiftelser, väktare och yrkestrafik).

- *de viktigaste insatserna som genomförts för att utveckla information*

Information har lagts ut på den externa hemsidan om hur tillståndsansökningar kan lämnas för att förenkla hanteringen av miljö- och naturvårdsärenden. En kontinuerlig uppföljning görs av informationen på den externa hemsidan.

Körkortsportalen, ett samarbete mellan Länsstyrelserna och Vägverket, har driftsatts under året. Portalen innehåller gemensam information om all körkortsverksamhet och ersätter länsstyrelsernas tidigare egna information på sina respektive hemsidor.

Se även ovan om kundtjänst och helpdesk i Örebro.

- *de viktigaste insatserna som genomförts för att utveckla handläggning av ärenden*

Se ovan om kundtjänst och helpdesk.

Inom området landsbygdsutveckling har handläggningen utvecklats med hjälp av en processkartläggning för att tydliggöra flöden och höja kvaliteten. Inom området för jordbrukarstöd har ett kvalitetsarbete genomförts enligt modellen ständiga förbättringar.

Länsstyrelsens utvecklade rutiner för samråd enligt miljöbalken och lagen om kulturminnen har bidragit till att effektivisera handlägningsrutinerna. Det har i sin tur kortat ned tiderna för handläggning och förenklat för allmänheten/sökanden. Vidare har Länsstyrelsens naturvårds- och kulturmiljöfunktioner informerat och utbildat verksamhetsutövare av ledningsdragningar m fl. i samrådsförfarandet enligt miljöbalkens 12 kap 6 §. Syftet har varit att förenkla såväl anmälningar om samråd som Länsstyrelsens handläggning av dessa ärenden.

Verksamhetsgren Omställning av energisystemet

Tabellen 3.1 och 3.1.1 skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall redovisas för 2007.

Tabell 3.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Omställning av energisystemet	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Omställning av energisystemet (exkl. OH)	1 243	2,8
varav Bidrag till energiåtgärder (413)	1 243	2,8
varav Övriga ärenden inom omställning av energisystemet (429)	0	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	461	0,8
Totala kostnader VG Omställning av energisystemet (inkl. OH)	1 704	3,6

Kommentar:

Arbetet med stöd till energiåtgärder har ökat under 2007. Både informationsinsatser och ärendehantering har intensifierats. Framst avser arbetsinsatserna stöden till fönsterbyte i småhus, konvertering från oljeuppvärmning i småhus samt energiåtgärder i offentliga lokaler.

Tabell 3.1.1 – Kostnader för området energiomställning	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader energiomställning (exkl. OH)	1 265	2,8
varav Bidrag till energiåtgärder (413)	1 243	2,8
varav Allm. och övergr. inom omst. av energisyst (420)	22	0
varav Övriga ärenden inom omställning av energisystemet (429)	0	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10+11)	469	0,8
Totala kostnader energiomställning (inkl. OH)	1 734	3,6
varav Kompetensutveckling inom område 42 (4209)	0	0

Kommentar:

Se kommentar tabell 3.1

Mål 1: Länsstyrelserna skall verka för god hushållning med energi i bebyggelsen och en ökad andel förnybar energi samt för att uppnå det nationella planeringsmålet för vindkraft. Länsstyrelserna skall även verka för en minskad användning av el och olja för uppvärmning av bostäder och lokaler.

Återrapportering 1

Länsstyrelserna skall särskilt redovisa insatser för att främja de stöd för energiomställning som länsstyrelserna administrerar och andra stödformer som syftar till en omställning av energisystemet. Länsstyrelserna skall även redovisa andra väsentliga insatser utifrån målet.

För att främja de aktuella stöden har Länsstyrelsen lämnat informerat om dessa, bl.a. vid träffar med energirådgivarna i länet, vid möten med samtliga kommuner samt vid möten med detta tema anordnade av t.ex. bank eller fjärrvärmebolag.

Under år 2007 har nästan 200 småhus beviljats stöd för att konvertera från olja. Därefter tog avsatta medel slut. Stöd till konvertering från uppvärmning med direktel har beviljats till 63 småhus och 156 lägenheter i flerfamiljshus samt till två lokaler. Fönsterbyte har beviljats till 139 egnahem samt till ytterligare 70 småhus i bostadsrättsform. För stöd till energiåtgärder avseende offentliga lokaler har medel beviljats till 26 lokaler. Stöd till solfångare har kunnat beviljas till 49 småhus.

Oljeuppvärmningen bedöms fortsätta minska i både bostäder och lokaler. Nästan 50 procent av dem som konverterar från olja har dock övergått till värmepump. Det antyder ett ökat elbehov för uppvärmning av dessa byggnader.

Installerad småskalig solvärmeproduktion med solfångare har ökat kontinuerligt. Installation av solceller i större skala har planerats av Nyköpings kommun. Stöd har beviljats med cirka 4,7 miljoner kronor till detta projekt.

Verksamhetsgren EU-stöd

Tabell 3.2 skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen.

Fakta i tabellen skall endast redovisas för 2007.

Tabell 3.2 - Kostnader för VG EU-stöd	Kostnader (tkr)	Års- arbetskrafter
Totala kostnader VG EU-stöd (exkl. OH)	9 102	17,9
<i>varav</i> EG:s strukturfonder (304)	28	0,03
<i>varav</i> Stöd till jordbruket (601)	5 949	13,14
<i>varav</i> Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder exklusive kompetensutveckling (602)	549	1,39
<i>varav</i> Stöd till kompetensutvecklingsåtgärder inom lantbruket (603)	2 544	3,27
<i>varav</i> Stöd till fisket (622)	32	0,07
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	3 383	4,9
Totala kostnader VG EU-stöd (inkl. OH)	12 485	22,8

Kommentar:

Kostnaderna för VG EG/EU-stöd har stigit. Det beror framför allt på ökade kontrollfrekvenser, merarbete i samband med införandet av nytt landsbygdsprogram, fler stödformer och kontrollpunkter samt ett oväntat komplicerat arbete med åtagandeplaner.

Tabell 3.2.1 och 3.2.2 svarar mot återrapporteringskrav 2 som avser verksamhetsgren EG-/EU-stöd.

Tabell 3.2.1 - Kostnader för strukturfondsadministrationen (tkr)	Ramanslag (32:1)	Övrig finansiering	Årsarbets- krafter
- beredningssekretariat	0	0	0
- förvaltningsmyndighet	0	0	0
- utbetalande myndighet	0	0	0
- urvalskontroll	0	0	0

Kommentar:

Ej aktuellt för länsstyrelsen i Södermanland.

Tabell 3.2.2 – länsfakta inom EG-/EU-stöd Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2007	2006	2005
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
<i>varav Artikel 33 (inom mål 1-området)</i>	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	382 819	376 598	338 576
<i>varav Mål 1</i>	0	0	0
<i>varav Leader +</i>	0	0	6190
<i>varav miljöersättningar</i>	79 673	79 043	77 690
<i>varav kompensationsbidrag</i>	0	183	229
<i>varav startstöd</i>	50	2328	1095
<i>varav investeringsstöd</i>	1435	12 100	3780
<i>varav gårdsstöd¹⁾</i>	300 862	270 268	244 079

Kommentar:

De utbetalade beloppen är svåra att jämföra från år till år. 2007 gjordes för första gången en delutbetalning av samtliga miljöstöd i oktober, samtidigt försenades arbetet med slututbetalning av miljöstöden av det oväntat komplexa arbetet med åtagandeplaner för miljöstödet till betesmarker och slåtterängar. Den summerade bedömningen av administrationen av stöden är att utbetalningen av gårdsstöd 2007 är den hittills bästa medan utbetalningen av miljöstöd är ungefär som tidigare år. Utbetalade stödbelopp framgår av tabellen.

Mål 1: Länsstyrelserna skall i egenskap av förvaltningsmyndighet, utbetalande myndighet, beredningssekretariat och inom övrig handläggning säkerställa en effektiv handläggning av EU-stöden samt förbereda för ett smidigt och korrekt avslutsarbete för programperioden 2000-2006.

*Återrapportering 1**Länsstyrelserna skall redovisa*

- *hur arbetet med att avsluta programperioden 2000-2006 genomförs, samt*
- *de fall där finansiella korrigeringar/skadestånd enligt artikel 39 i EG:s förordning 1260/99 förekommer.*

Avslutningen av programperioden 2000-2006 har under 2007 haft tyngdpunkt på utbetalningar av stöd inom miljöersättningar som sluthandlagts och utbetalats efter årsskiftet 06/07. Många femårsåtaganden som ingåtts under föregående programperiod fortsätter dessutom in i den nya programperioden. En särskilt uppföljning av miljö- och landsbygdsprogrammet planeras under 2008 och kommer att projekteras i februari.

Inga fall av finansiella fel eller korrigeringar har upptäckts.

Verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning

Tabellen 3.3 skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen.

Fakta i tabellen skall endast redovisas för 2007.

Tabell 3.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning (exkl. OH)	10 059	22,14
<i>varav</i> Medborgarskap (202)	81	0,19
<i>varav</i> Överförmyndare (203)	429	0,96
<i>varav</i> Begravningsfrågor(204)	25	0,06
<i>varav</i> Näringsrättsliga frågor och konkurrens (205)	0	0
<i>varav</i> Lönegaranti, deponeringar m.m. (207, 208)	80	0,14
<i>varav</i> Kampsport (216)	0	0
<i>varav</i> Ärenden enligt ordningslagen, delgivning, m.m. (213, 214, 219)	87	0,17
<i>varav</i> Yrkesmässig trafik (241, 242, 249)	464	1,08
<i>varav</i> Körkortstillstånd m.m. (251)	2 345	5,27
<i>varav</i> Villkor och körkortsingripanden (252, 253)	2 104	4,46
<i>varav</i> Trafikföreskrifter m.m. (258, 259)	315	0,7
<i>varav</i> Överklaganden av kommuns beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser enligt PBL (403)	239	0,55
<i>varav</i> Överklaganden av kommuns beslut om bygglov och förhandsbesked enligt PBL (403)	955	2,19
<i>varav</i> Markanvändningsfrågor m.m. (405-407, 409)	259	0,54
<i>varav</i> Stöd till boende (41) exkl. 413	332	0,65
<i>varav</i> Kulturmiljö (436, 439)	36	0,08
<i>varav</i> Ärenden inom naturvård och miljöskydd (505, 509, 521-523, 529, 531, 539, 543, 549, 551, 559, 561-563, 569, 571, 579)	2 261	4,99
<i>varav</i> Jordbruksfastigheter m.m. (606, 609)	47	0,11
<i>varav</i> Stöd inom rennäring (612)	0	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	3 737	6,2
Totala kostnader VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning (inkl. OH)	13 796	28,3

Kommentar:

Inga nämnvärda förändringar har skett sedan 2006.

Tabellen 3.3.1 - 3.3.9 svarar mot de krav på återrapportering avseende verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning.

Tabeller 3.3.1 – länsfakta inom trafikområdet	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
Antal fordon i trafik (enligt bilregistret)	184 772	182 202	181 404
Antal körkortsinnehavare	169 974	168 358	167 388
Antal innehavare av taxiförarlegitimation	1 746	1 676	1 627
Antal taxitillstånd	143	144	150
Antal busstillstånd	21	20	20
Antal godstillstånd	450	432	413

Kommentar:

Antal fordon i trafik, körkortsinnehavare och innehavare av körkortstillstånd samt busstillstånd och godstillstånd har ökat något sedan 2006.

Tabeller 3.3.2 – länsfakta inom trafikområdet						
Ärendetyp (avser endast de ärenden som finansieras via Vägverket)	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende (kr)	
					inkl. OH	exkl. OH
Taxiförarlegitimation, 244	75	26	17	9	227	151
Körkortstillstånd i annat fall, 25100, 25101	5 924	973	633	340	107	71
Körkortstillstånd efter återkallelse, 25102	158	230	374	-144	2 365	1 577
Förlängning enl. 3 kap. 12 § kkl (1998:488), 2513	478	95	22	73	46	31
Utbyte av utländska körkort, 2512	96	32	17	15	179	119
Summa	6 731	1 356	1 063	293	0	0

Kommentar:

Antalet beslut om körkortstillstånd har nästan fördubblats under detta verksamhetsår, från 3 726 år 2006 till 5 924 under år 2007. En marginell ökning av antalet beslutade ärenden avseende ansökningar om högre behörighet samt utbyte av utländska körkort kan även ses liksom en marginell minskning av antalet ansökningar efter återkallelse.

Tabeller 3.3.3 – länsfakta inom trafikområdet						
Försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader tkr (inkl. OH)	Netto, Tkr	Kostnad per ärende (kr)	
					inkl. OH	exkl. OH
Sökande (25311)	13	2	2	0	153	110
Deltagande (25312)	19	42	38	4	200	144
Summa	32	44	40	4		

Kommentar:

Antalet sökande och deltagande i försöksverksamheten med villkorlig körkortsåterkallelse har under året 2007 ökat från 9 till 13 respektive 16 till 19. Av tidigare deltagare har 6 uteslutits från projektet under året och 6 har godkänts (klarat den tvååriga villkorstiden).

Tabeller 3.3.4 – länsfakta inom trafikområdet						
Prövning av ansökan om handledarskap	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende (kr)	
					inkl. OH	exkl. OH
Prövning av ansökan om handledarskap	6 529	742	788	-46	121	87
varav bifall	5 937					
varav avslag, avvísningar m.m.	592					

Kommentar:

Antalet ansökningar om handledarskap har ökat med drygt 2 000 ärenden från 3 479 år 2006 till 6 529 under 2007. Arbetet med hanteringen av ansökningsavgifter och utbildningsbevis har inneburit ett stort merarbete för personalen eftersom ansökningarna sällan är kompletta när de lämnas in.

Tabell 3.3.5 – länsfakta stöd till boende			
Bidrag för vilka länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2007	2006	2005
Boverket: Engångsbidrag	53 843	40 240	10 045
Boverket: Periodiska bidrag totalt	20 398	28 686	28 726
Totalt	74 241	68 926	38 771
<i>varav Boverket: Nyutbet. periodiska bidrag (2007)</i>	<i>2 712</i>	<i>2 881</i>	

Kommentar:

Arbetet med engångsbidrag har åter ökat. Under år 2007 ökade utbetalningen av dessa engångsbidrag med 34 procent jämfört med år 2006. De periodiska bidragen, där löpande utbetalning sker automatiskt, har minskat med nästan 30 procent.

Tabell 3.3.6 – länsfakta stöd till boende		
Genomsnittlig genomloppstid för första beslutet	2007	2006
Kompletta		
Nybeviljade bidrag för ny- och ombyggnader enl. 1993 års regelsystem (dgr)	59	45
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	47	24
Nybeviljade investeringsbidrag till hyresbostäder (dgr)	0	175
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	-	100
Nybeviljade investeringsstimulans till hyres-/studentbostäder (dgr)	6	14
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	0	0

Kommentar:

Genomloppstiden för räntebidragsärenden avseende ny- och ombyggnad blev 59 dagar på grund av en stor inströmning av dessa ärenden under maj och juni 2007, strax innan sista ansökningsdatum för dessa stödformer och i samband med semesterperiod.

Tabell 3.3.7 – länsfakta stöd till boende		
Beslut om stöd (antal första beslut)	2007	2006
Reguljära stöd		
Räntebidrag nybyggnad, 1993 års regelsystem	25	24
Räntebidrag ombyggnad, 1993 års regelsystem	30	19
Radonbidrag egnahem	94	74
Tillfälliga stöd		
Konvertering från direktverkande elvärme	73	96
Konvertering från oljevärme	176	891
Bidrag till solvärme	51	32
Investeringsstimulans till studentbostäder	1	5
Solvärme till kommersiella lokaler	0	0
Investeringsbidrag till hyresbostäder	0	13
Investeringsstimulans till hyresbostäder	2	14
Källsorteringsbidrag	0	34
Stöd för energieffektivisering m.m. (OFFROT)	29	100
Investeringsstöd äldreboende	1	
Stöd för installation av energieffektiva fönster och biobränsleeldade uppvärmningssystem i småhus	141	
Övriga beslut		
Beslut om omprövning	85	191
Beslut om avslag/avskrivning	255	150
Beslut om återkallande	43	20
Beslut om utbetalning	905	863
Beslut om omprövning efter utbetalning	22	20

Kommentar:

Sammanlagt har 1 933 beslut fattats under år 2007 avseende stöd till boende för Södermanlands län

Tabell 3.3.8 - Avgifter och andra inkomster i övrigt						
Avgifter m.m. resultatområde/ärendegrupp	Ingående balans	Utgående balans	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr
Ärenden enl. stiftelseförordningen	29	21				
- tillsyn			130	93	145	-52
- registrering			180	90	145	-55
Ärenden enl. förordning om bevakningsföretag			337	80	531	-451
Kameraövervakning			65	122	220	-98
Pantbanksärenden			0	4	4	0
Lönegarantiärenden			40	113	98	15

Kommentar:

Under 2007 har samtliga bevakningsföretag omprövats. I samband med dessa prövningar har tillsyn i form av inspektioner genomförts. Denna verksamhet har under 2007 krävt avsevärt mer tidsåtgång än ett s.k. normalår. Ansökningar om kameratillstånd har ökat. Mer komplicerade och/eller kontroversiella ärenden har hanterats under året såsom vissa skolgårdar och Skavsta flygplats.

Tabell 3.3.9 - Prövning enligt plan- och bygglagen (PBL)										
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Del av sakområde	Ingående balans 07-01-01	Antal inkomna/initierade ärenden under 2007	Antal beslutade ärenden under 2007	varav upphävda beslut enligt PBL 12:3	Utgående balans 07-12-31 (F=B+C-D)	Antal överklagade ärenden under 2007	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans	varav antal ändrade	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ¹	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Prövning av kommunens beslut enligt PBL 12:1 (402)										
Överklagande av beslut om detaljplan och områdesbestämmelser enl. PBL (403)	2	62	35		29	13	4	0	53	0
Överklagande av beslut om bygglov och förhandsbesked enl PBL (403)	67	164	225		41	50	101	14	100	0

Kommentar:Överklagande av beslut om detaljplan och områdesbestämmelser enl. PBL

Av redovisningen framgår att antalet överklaganden av beslut om detaljplan har dubblerats jämfört med 2006. Ärendegruppen är prioriterad. Antalet avgjorda ärenden har varit något färre jämfört med förra året och den utgående balansen var relativt hög vilket hänger samman med att ett stort antal överklaganden kom in i slutet av året. Den genomsnittliga genomströmningstiden har synbart sänkts under 2007 från 124 dagar till 53 dagar.

Överklagande av beslut om bygglov och förhandsbesked enl. PBL

Antalet inkomna överklaganden har minskat något jämför med förra året. Fler ärenden har avgjort än som kommit in, vilket medfört att den utgående balansen vid årsskiftet sjunkit till nästan hälften jämfört med årsskiftet 06/07. Det framgår även att överrätterna kraftigt ökat antalet avgjorda mål. Den genomsnittliga genomloppstiden för Länsstyrelsens handläggning av dessa ärenden har sjunkit från 157 dagar år 2006 till 100 dagar år 2007.

Mål 1: För ärendehandläggning som inte omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

Åtterrapporing 1

Länsstyrelserna skall kommentera den lämnade redovisningen

Kommentarer är lämnade till tabell D.

Övrig åtterrapporing

Länsstyrelserna skall redovisa intäkter och kostnader för trafikärenden

Intäkter och kostnader för trafikärenden är redovisade i tabell 3.3

Övriga mål och återrapporteringskrav**Organisationsstyrning inom Politikområde Regional samhällsorganisation****Mål 1:**

Länsstyrelserna skall integrera ett jämställdhetsperspektiv genom att i all sin verksamhet belysa, analysera och beakta kvinnors respektive mäns villkor i förhållande till de jämställdhetspolitiska målen.

Återrapportering 1

Länsstyrelserna skall redovisa

- *gällande handlingsplan för sitt arbete med jämställdhetsintegrering*

Arbete med jämställdhetsintegrering har pågått enligt fastlagd handlingsplan 2005-2007. Det övergripande målet anger att arbetet ska leda till att så goda förutsättningar som möjligt skapas för att jämställdhet ska genomsyra Länsstyrelsens hela verksamhet. Fyra områden har stått i fokus: styrning/beslutsprocesser, utbildning/kunskap, metoder/analyser och samordning. Enligt uppdrag i regleringsbrevet har handlingsplanen lagt särskilt fokus på regional utveckling, landsbygdsutveckling och social tillsyn samt hållbar samhällsplanering och boende. Ett gemensamt långsiktigt mål för dessa verksamhetsgrenar har varit att handläggarna ska ha tillräcklig kunskap om jämställdhet för att i sitt ordinarie arbete kunna utveckla handläggningen.

Därutöver har ett antal delmål för de prioriterade verksamhetsgrenarna formulerats. Det har bl.a. inom social tillsyn handlat om att utveckla checklistor och att genomföra konferenser för kommunanställda om jämställdhetsperspektiv. Ett av delmålen inom området för regional utveckling har varit att utveckla en plattform för hållbar tillväxt, med fokus jämställdhet. Ett annat har varit att utveckla indikatorer för jämställdhet. Ett tredje delmål har varit att arbeta med jämställdhetsintegrering för nyckelpersoner i andra statliga myndigheter i länet. Ett fjärde har varit att fortsätta arbeta med utvecklingsprogrammet Lika Villkor.

Utifrån det övergripande målet har fyra effektmål formulerats som omfattar Länsstyrelsens hela verksamhet.

- Jämställdhet har genomslag i beslutsprocesserna genom att jämställdhetsperspektivet på ett konkret och konsekvent sätt är integrerat i beslutsprocesserna.
- Länsstyrelsens handläggare och chefer har goda kunskaper om vad jämställdhet innebär, om de jämställdhetspolitiska målen och de centrala jämställdhetspolitiska frågorna inom det egna området.
- Jämställdhetsanalyser baserade på bland annat könsuppdelad statistik och de jämställdhetspolitiska målen ingår i Länsstyrelsens beslutsunderlag.
- Inom Länsstyrelsen finns en väl fungerande samordning av de jämställdhetspolitiska frågorna, vilket omfattar stöd för medarbetarna och utveckling av enheternas arbete med jämställdhetsintegrering.
- *med utgångspunkt i handlingsplanen redovisa genomförda insatser och omfattning,*

För att uppnå verksamhetsgrenarnas gemensamma och långsiktiga mål har en grundläggande utbildning i jämställdhetsintegrering genomförts för anställda i de prioriterade verksamheterna för social tillsyn, regional utveckling, landsbygdsutveckling och samhällsplanering. Utöver dessa

prioriterade områden har utbildningar genomförts i verksamheterna för naturvård och körkort samt i Länsstyrelsens ledningsgrupp. En fördjupad utbildning i metoder för jämställdhetsintegrering har också genomförts för kontaktpersoner i alla verksamheter.

Enligt handlingsplanen har ett årligt seminarium om jämställdhet genomförts för alla medarbetare i Länsstyrelsen. Årets seminarium handlade om jämställdhet och ledarskapsutveckling.

Med utgångspunkt i handlingsplanen har ett omfattande och målmedvetet arbete pågått med de ovan nämnda delmålen, framför allt inom verksamhetsgrenarna för regional utveckling och social tillsyn, med projektverksamhet och utvecklingsarbete. Projektet Genväg Sörmland har fungerat som plattform. Det gäller bl.a. projekten Lika Villkor, Verka Jämställt, Jämställd äldre- och handikappomsorg och Jämställda kommuner.

Genom att utveckla olika former av checklistor som stöd i handläggningen har insatser genomförts för att uppnå effektmål 1.

Genom de utbildningsinsatser som pågått enligt ovan, har arbete med att uppfylla effektmål 2 genomförts. Likaså har arbete pågått för att uppfylla effektmål 3. Det har bland annat handlat om att göra jämställdhetsanalyser i beslutsunderlag och att synliggöra kvinnors och mäns villkor och förutsättningar.

Den särskilde sakkunnige i jämställdhet har under året framför allt arbetat med och samordnat utbildningar i jämställdhetsintegrering och i övrigt fungerat som stöd för verksamheten i jämställdhetspolitiska frågor. Insatserna har därmed handlat om att uppfylla effektmål 4.

Utöver arbetet med handlingsplanen för jämställdhetsintegrering har Länsstyrelsen arbetat med det fjärde jämställdhetspolitiska delmålet "Mäns våld mot kvinnor skall upphöra" genom länsprojektet "Sörmland för Barn- och Kvinnofrid".

- *uppnådda resultat.*

För resultatredovisning av delmålen för de prioriterade verksamhetsgrenarna, se avsnitt Verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete, återrapportering 4.

- *eventuella svårigheter i arbetet*

När det gäller arbetet med att uppfylla de fyra effektmålen i handlingsplanen kan konstateras att svårigheter i arbetet främst är kopplade till effektmål 2, att ge jämställdhet genomslag i beslutsprocesserna på ett integrerat sätt. Olika administrativa rutiner, exempelvis checklistor är relativt enkla att genomföra, men de kräver också en utvecklingsprocess för att bli användbara och hållbara. Denna process handlar om att långsiktigt förändra förhållningssätt vilket i sin tur kräver tid/resurser, kompetens och ett tydligt ledarskap.

Länsstyrelsens arbete med övriga mål i handlingsplanen, framför allt med jämställdhetsintegrering och könsuppdelad statistik, har ökat insikten och medvetenheten om dessa utvecklingsprocessers betydelse.

Personaluppgifter

Enligt kraven i FÅB 3 kap 3§ skall myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I redovisningen skall det ingå en analys och en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till att nå verksamhetens mål. (F. 2005:797)

Åtterrapporering

Länsstyrelsen övergripande inriktning och mål för kompetensförsörjning för perioden 2007-2009 är att genom kompetensutveckling öka medarbetarnas flexibilitet i organisationen samt skapa incitament för processtyrning. Rekryteringsinsatser och kompetensutveckling ska bidra till att uppställda mål för enheterna nås.

Under 2007 har gemensamma kompetensutvecklingsinsatser genomförts för att stärka Länsstyrelsens chefer i deras ledarskap och i arbetet med jämställdhetsintegrering. Kompetensutveckling har också genomförts för att stärka medarbetarnas förmåga att arbeta med olika former av datorstöd samt för att förbereda införande av e-handläggning inom flera förvaltningsområden.

I sammanfattning har följande gemensamma kompetensutvecklingsinsatser genomförts:

- Introduktionsutbildning för nyanställda
- Länsstyrelsegemensam (i Mälardalenregionen) projektledarutbildning
- Utbildning för nytt dokumenthanteringssystem (SharePoint) för samtliga anställda samt individuellt konsultstöd vid behov
- Utbildning av ledningsgruppen i jämställdhetsintegrering
- Utvecklingsinsats för chefer och funktionsansvariga påbörjades 2007 och slutfördes maj 2008
- Utbildning för chefer att tillsammans med medarbetarna bearbeta den årliga medarbetarenkäten med hjälp av ett strukturerat uppföljningsverktyg. Syftet är att göra medarbetarenkäten till en naturlig del av kontinuerlig chefs- och verksamhetsutveckling.

Rekrytering

Länsstyrelsen hade vid årsskiftet 187 anställda (varav 74 män och 113 kvinnor). Det är en minskning med 10 procent jämfört med föregående årsskifte. Ca 15 procent hade någon form av tidsbegränsad anställning. 36 personer slutade (28 kvinnor, 8 män) varav 13 var tillsvidareanställda (3 pension) och 23 tidsbegränsade.

Länsstyrelsen rekryterade 18 personer (11 kvinnor, 3 män) varav 4 tillsvidareanställdes (3 kvinnor, 1 man).

Uppdrag som skall redovisas i årsredovisningen 2007

Uppdrag från Regleringsbrev 2007

3a. Varje länsstyrelse skall redovisa (i en enhetlig struktur som under hösten 2007 arbetats fram av Länsstyrelsen i Jämtlands län) hur arbetet med att verka för att det finns beredskap och kapacitet hos kommunerna i länet, att ta emot skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd, bedrivits. Vidare skall redovisas hur länsstyrelserna arbetat för att introduktionsplatserna i första hand är i kommuner med god arbetsmarknad inom pendlingsavstånd. Länsstyrelserna skall, avseende andra halvåret 2007, redovisa - hur samverkan mellan myndigheter, kommuner och andra aktörer bedrivits och utvecklats för att genomföra introduktionsprogram som leder till snabbare arbetsmarknadsanpassning,

- om nya angreppssätt eller metoder prövats för att öka engagemanget i länet för att ta emot och introducera nyanlända invandrare,

- hur samverkan mellan länsstyrelserna, Migrationsverket och AMS har utvecklats och eventuella behov av förändringar.

Länsstyrelsen ska med utgångspunkt från sitt samordningsansvar enligt förordningen (2003:595) om regionalt utvecklingsarbete och den särskilda överenskommelse som slutits med Integrationsverket om introduktion av nyanlända invandrare, redovisa den samverkan som utvecklats i länet mellan myndigheter, kommuner, näringsliv och organisationer för att åstadkomma en effektivare och snabbare etablering för samtliga nyanlända. Av redovisningen ska särskilt framgå hur länsstyrelserna bidragit till en ökad samverkan kring sysselsättning, utbildning i svenska såväl som annan utbildning, praktikplatser och boende.

Länsstyrelsens sektorsamordning avseende introduktionen av nyanlända flyktingar har huvudsakligen förts inom Partnerskapet för Integration i Sörmland inom ramen för den Regionala överenskommelsen (RÖK) kring utveckling av introduktionen i länet. Arbetet med framtagandet av en ny Regional överenskommelse slutfördes vid halvårsskiftet och överlämnades till politiker i länets kommuner och landsting. Av särskild betydelse har samordning av insatser bland nya aktörer varit. En ambition har funnits att vid sidan av sektorsmyndigheter öka antalet aktörer aktiva i arbetet med introduktionen av nyanlända, i synnerhet företrädare från näringsliv och civilsamhälle. Dialogen med Företagarna Region Sörmland har under året intensifierats och utmynnat i en modell för samverkan med kommuner kring arbete, praktik och integrering av Svenska för invandrare (Sfi) på arbetsplatser. Vidare har två ideella organisationer, Sörmlandsidrotten och Swera (Svensk flyktinghjälp), givits en viktig roll i arbetet med att skapa mötesplatser och att stärka nyanlända som förberedelse i arbetslivet. Det förändringsarbete Länsstyrelsen initierat inom introduktionsområdet förstärktes också i samband med länsstyrelsernas övertagande av arbetsuppgifter från Integrationsverket. Synergier har utvunnits dels genom att Länsstyrelsen överlägger med kommunerna om flyktingmottagande i ett initialt skede och dels genom att Länsstyrelsen leder det regionala arbetet kring introduktionen, ett område som särskilt förankrats i kommunerna under 2007.

A 1 Redovisa antalet kommuner i länet som hade överenskommelse om mottagning av skyddsbehövande vid årets början och årets slut.

Vid årets början hade åtta (av nio) kommuner överenskommelse om flyktingmottagande för 2007.

A 2:1 Redovisa antalet kommuner i länet som vid årets slut har en treårsöverenskommelse med Migrationsverket.

Vid årets slut hade samtliga nio kommuner en treårig överenskommelse om flyktingmottagande 2007-2009.

A2:2 Redovisa de kommuner som under 2007 inte haft någon överenskommelse om mottagning av skyddsbehövande.

Katrineholms kommun hade sedan flera år saknat överenskommelse med staten trots ett årligt mottagande om ca 100 personer. Under senhösten 2007 tecknade kommunen emellertid en treårig överenskommelse om flyktingmottagande. Kursändringen föranleddes dels av den utvecklingsdialog som kommunen fört med Länsstyrelsen och närliggande kommuner, dels av ett för året högt mottagande (både i form av självbosatta s.k. ebos och sekundärinflyttade från övriga länet) i kombination med de förbättrade ekonomiska förutsättningar en treårig överenskommelse innebär.

A 3 Redovisa antalet kommuner som i jämförelse med förra året

- a) **ökat sitt faktiska mottagande**
- b) **har oförändrat mottagande**
- c) **minskat sitt faktiska mottagande**

a) Det faktiska mottagandet har under 2007 ökat i sex kommuner jämfört med 2006- Eskilstuna, Katrineholm, Flen, Nyköping, Oxelösund och Gnesta.

c) Mottagandet under 2007 har minskat i tre kommuner jämfört med 2006- Strängnäs, Vingåker och Trosa.

A 4 Redovisa skälen för en minskad eller oförändrad mottagningskapacitet (i förekommande fall)

- a) **bostadsbrist**
- b) **arbetsmarknadssituationen**
- c) **färre anvisade/placerade än beräknat**
- d) **annan orsak**

a) Mottagningskapaciteten i Strängnäs har påverkats av situationen på bostadsmarknaden. Ett mindre omsättning av hyreslägenheter än beräknat har sänkt det faktiska mottagandet under 2007.

d) Vingåker hade tidigare en tvåårig överenskommelse 2006-2007 om flyktingmottagande. Under 2006 tog kommunen emellertid emot drygt hela tvåårskvoten varpå mottagandet under 2007 varit lägre i jämförelse med föregående år.

Trosa kommun har ett jämförelsevis lågt flyktingmottagande och den marginella minskningen mellan åren 2006 och 2007 var obetydlig (en person).

A 5 Ange de väsentligaste insatserna från länsstyrelsen för att främja beredskapen att ta emot skyddsbehövande som erhållit uppehållstillstånd (konferenser, besök i kommunerna etc)

1. Länsledning och landshövding inbjöd på ett tidigt stadium länets kommunledningar till dialog om det nya integrationsuppdraget. Grunden till ett regionalt utvecklingsperspektiv lades och kommunerna lyfte själva möjligheten att genomföra överläggningar om flyktingmottagande utifrån arbetsmarknadsområden där länets nio kommuner delades upp i fyra grupper av kommuner.

2. Länsstyrelsen har under hösten 2007 genomfört två - tre överläggningar med respektive kommungrupp där mycket tid ägnats dels åt att öka förståelsen för kommunernas förutsättningar och dels åt att finna nya metoder och angreppssätt, främst med inriktning på kommunsamverkan och arbetslinjen, i arbetet med flyktingmottagande och introduktion.

B Redovisa hur samverkan mellan myndigheter, kommuner och andra aktörer bedrivits och utvecklats för att genomföra introduktionsprogram som leder till snabbare arbetsmarknadsetablering

Under 2006 bildade Länsstyrelsen ett Partnerskap för Integration i Sörmland tillsammans med ett stort antal myndigheter, näringslivsaktörer och frivilligorganisationer. Under 2007 har Länsstyrelsen och Partnerskapet slutfört arbetet med att ta fram en ny Regional överenskommelse (RÖK) för en effektiv etablering av nyanlända flyktingar i Sörmland. Styrkan i överenskommelsen är, förutom ett brett angreppssätt och nya metoder som främjar arbetslinjen, en stark förankring bland länets kommuner som också varit aktiva i processen.

C Redovisa om nya angreppssätt eller metoder prövats för att öka engagemanget i länet för att ta emot och introducera nyanlända invandrare

Länsstyrelsen har inom ramen för Partnerskapet för Integration involverat nya aktörer, främst från näringslivet, som ett led i att påskynda nyanländas möjligheter till snabb arbetsmarknadsetablering. Företagarna Region Sörmland, som samlar länets småföretagare samt IFS/ALMI, som arbetar med företagsrådgivning och andra entreprenörsfrämjande insatser, har båda utvecklat en modell för kommunsamverkan inom introduktionsområdet. Länsstyrelsen medfinansierar i detta sammanhang också uppbyggnaden av en struktur för att långsiktigt involvera såväl länets småföretagare som idrottsföreningar som naturliga samverkansparter i arbetet med att introducera nyanlända i kommunerna.

D Redovisa hur samverkan mellan länsstyrelserna, Migrationsverket och AMS har utvecklats och eventuella behov av förändringar. Denna redovisning kan göras gemensam för länsstyrelserna

Arbetet inom länsstyrelserna med det nya uppdraget från den 1 juli 2007 har präglats av rekrytering av nya handläggare, uppbyggnad av den egna organisationen och förhandlingar med kommunerna om nya eller förlängda överenskommelser. De nya reglerna för ersättningar har ställt krav på treårsöverenskommelser varför denna fråga har prioriterats. I denna övergång har många frågeställningar varit aktuella som berör främst Migrationsverket och länsstyrelserna.

Länsstyrelserna har därför tillsammans med Migrationsverket och Arbetsmarknadsverket bildat en "samverkansdelegation" på riksnivå för samordning och strukturering av arbetsuppgifter som rör flyktingmottagning och introduktionsplatser.

Länsstyrelserna representeras av Skåne, Stockholms, Västra Götalands, Jönköpings, Västerbottens och Jämtlands län i samverkansdelegationen. Länsråd vid Länsstyrelsen i Jämtlands län är samordnare för länsstyrelserna i integrationsfrågor. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har adjungerats till samverkansdelegationen med en representant. Länsstyrelserna har delat in sig internt i fyra områden som överensstämmer med arbetsmarknadsområdena för den nya Arbetsförmedlingen.

Samverkansdelegationen har träffats fyra gånger under hösten 2007. Strukturer för samverkan, informationsutbyte, rutiner, statistik och återrapportering har utarbetats. Formerna för samverkan är under utveckling. Länsstyrelsen anser att delegationen har varit till stor nytta för att få fram gemensamma rutiner och riktlinjer. Det är för tidigt att identifiera eventuella förändringsbehov i detta avseende. Det finns ett ökat behov av att samordna Migrationsverkets anskaffning av platser för anläggningsboende och platser för ensamkommande barn, med Länsstyrelsens arbete för att ta emot flyktingar och andra skyddsbehövande.

Ett tydligt mål för integrationspolitiken är att korta vägen in i den svenska arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsverket har fått ett tydligare uppdrag i denna fråga vilket kräver en ökad samverkan med Migrationsverket och länsstyrelserna. Denna samverkan är ännu i sin linda. Omorganisationen inom AMS/AF har gjort det svårt att inleda en mer strukturerad samverkan på regional och lokal nivå. Detta samarbete måste snabbt utvecklas när Arbetsförmedlingens nya organisation är på plats.

Länsstyrelsen i Södermanland har genomfört två överläggningar kring flyktingmottagande och arbetsmarknadsetablering för nyanlända/utrikes födda med Länsarbetsnämnden. Vidare finns goda förutsättningar till framtida samverkan då såväl länets kapacitet för flyktingmottagande som sektorsamordning av introduktionsinsatser för nyanlända diskuterats och förankrats vid en särskild överläggning mellan Länsstyrelsen och de områdeschefer som tillträder vid årsskiftet och då ansvarar för länets tre arbetsmarknadsområden inom Arbetsförmedlingen.

---

*18. Länsstyrelserna skall utarbeta planeringsunderlag för anläggning och restaurering av våtmarker i odlingslandskapet i enlighet med Nationell strategi för myllrande våtmarker (Rapport från Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket och Riksantikvarieämbetet, december 2005) och Aktionsplanen för havsmiljön (Rapport 5563, Naturvårdsverket). Underlaget skall utarbetas i samråd med kommuner, LRF och andra berörda aktörer. Senast den 31 december 2007 skall ett underlag finnas. Länsstyrelserna kan senast den 2 april 2007 rekvirera medel från Naturvårdsverket att fördela till kommuner för uppsökande och samordnande arbete i områden som i planeringsunderlaget pekats ut som särskilt betydelsefulla och lämpliga för anläggning och restaurering av våtmarker. **Länsstyrelsens anmärkning: I regeringsbeslut 2007-04-12 Fi 5 ändrades detta uppdrag bl a innebärande att någon fördelning av medel till kommunerna för uppsökande verksamhet m.m. ströks.***

Länsstyrelsen har enligt regeringsuppdraget tagit fram ett planeringsunderlag för anläggning och restaurering av våtmarker. Arbetet har bedrivits som ett tvärsektoriellt projekt med representanter från berörda enheter. Information om arbetet har lämnats till kommunerna, LRF och ideella naturvårdsföreningar.

Arbetet har lett till att områden i länet pekats ut som prioriterade för anläggning och restaurering av våtmarker, främst med hänsyn till länets näringsbelastningssituation samt till biologisk mångfald och ur kulturmiljösynpunkt. Ett flertal nya digitala underlag har tagits fram som underlättar det kommande arbetet inom landsbygdsprogrammet (LBU) och som kommer hela Länsstyrelsen till godo framöver. Gemensamma värderingsgrunder för prioriteringar av anläggning och restaurering av våtmarker, är framtagna i ett länssamarbete inom Norra Östersjöns vattendistrikt. De kommer att användas av länsstyrelserna runt Mälaren. Länsstyrelsen har till viss del påbörjat arbetet med uppsökande verksamhet i de prioriterade områdena som pekats ut i planeringsunderlaget. Arbetet beräknas komma igång på allvar först nästa år.

Enligt regleringsbrevet har avrapportering skett den 30 nov 2007 till Naturvårdsverket i särskild ordning.

---

22. Länsstyrelserna skall senast den 1 februari 2008 till Jordbruksverket redovisa hur smittskyddsläget i länet har utvecklats under 2007. Av rapporten skall framgå antal smittskyddsärenden (fördelade på besättningar, typer av sjukdomar och tidsomfattning) samt en översiktlig beskrivning av åtgärder och eventuella problem vid sanering.

Rapport "Utveckling av smittskyddsläget i Södermanlands län 2007"
Dnr: 283-1319-2008

---

23. Länsstyrelserna skall senast den 1 februari 2008 till Jordbruksverket redovisa hur arbetet med samordning av den regionala krisberedskapsplaneringen vid eventuella epizootiutbrott fortskrider. Redovisningen skall översiktligt beskriva de prioriteringar och åtgärder som genomförts under 2007 samt eventuella problem.

Rapport ”Redovisning av samordning av den regionala krisberedskapsplaneringen i Södermanlands län 2007”

Dnr: 283-1325-2008

---

24. Länsstyrelserna skall senast den 1 februari 2008 till Jordbruksverket redovisa hur tillsynen har bedrivits under 2007 enligt förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m. inklusive hälsokontrollprogram, seminverksamhet och avelskontroll. Redovisningen skall översiktligt beskriva hur förordningen har efterföljts, eventuella skillnader i jämförelse med tidigare år samt eventuella problem.

Rapport ”Redovisning av tillsyn av husdjur/djurhälsoprogram i Södermanlands län 2007”

Dnr: 283-1318-2008

”Rapport om tillsyn av seminverksamheten i Södermanlands län 2007”

Dnr: 283-1608-2008

=====

27. Tillämpningen av landsbygdsprogrammet 2007—2013 skall, till dess att slutliga beslut om programmet fattas av EU-kommissionen och av regeringen, grunda sig på det av regeringen beslutade programförslag som förelagts EU-kommissionen inom ramen för rådets förordning (EG) nr 1698/2005 och andra aktuella EU-regelverk. Länsstyrelserna skall tillsammans med andra berörda myndigheter följa upp genomförandet av åtgärder, resultat och effekter enligt det system för uppföljning och utvärdering som föreslagits för programmet och rapporteras i enlighet med riktlinjer från Jordbruksverket. Länsstyrelserna skall även vid förfrågan bistå Jordbruksverket, i verkets roll som ansvarig för att fullgöra de uppgifter som åligger förvaltningsmyndigheten, med nödvändiga uppgifter om programmets genomförande. Vid behov skall länsstyrelserna samråda med andra stödmyndigheter.

Tillämpningen av programmet har försenats eftersom programförslaget av naturliga skäl inte innehållit tillämpningsföreskrifter. Vissa stöd har inte kunnat handläggas förrän tillämpningsföreskrifter beslutats. De övergångsföreskrifter som reglerade handläggningen av nya miljöersättningar har fungerat bra. Länsstyrelsen har bistått Jordbruksverket vid förfrågan enligt vad som avses i regleringsbrevet.

=====

31. Länsstyrelserna skall kommentera andelen beviljade medel under anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder som avser medfinansiering av de regionala tillväxtprogrammen och EU:s strukturfondsprogram. I förekommande fall skall annan användning av anslaget 33:1 kommenteras och motiveras.

Den totala andelen av bemyndigandebesluten som avsåg medel för insatser kopplade till RTP uppgick under 2007 till 95,9 procent. Länsstyrelsen avsatte totalt 970 000 kr av regionala projektmedel till medfinansiering i EU:s strukturfondsprogram varav 850 000 avsåg jämställdhetsprojektet Plattformen Genväg Sörmland.

---

32. Länsstyrelserna skall redovisa grunderna för gjorda prioriteringar inom anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder. Detta skall avse dels prioriteringar mellan regionala företagsstöd och regional projektverksamhet, dels prioriteringar mellan olika regionala företagsstöd och mellan insatser inom den regionala projektverksamheten. I redovisningen skall även ingå en beskrivning av hur jämställdhets-, integrations- och miljöperspektiven har beaktats

Grunden för Länsstyrelsens prioriteringar av regionala utvecklingsinsatser inom anslaget 33:1 återfinns i *Policy för användning av regionala utvecklingsmedel för perioden 2006-2008* (dnr 303-2402-2006). Policyn innehåller även riktlinjer för införlivning av jämställdhets- och integrationsperspektiv såväl som konsekvensbeskrivning för hållbar utveckling – främst inom insatser som rör områdena Kluster och innovationssystem, Bostadsförsörjning och storstadsfrågor samt Entreprenörskap. Perspektiven har beaktats i samtliga regionala utvecklingsprojekt.

=====
42. Länsstyrelser i län med regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan skall vid förfrågan från länens programansvariga (för RTP) redovisa beslutade och utbetalade belopp samt vilket eller vilka av myndighetens anslag som utnyttjats inom ramen för RTP avseende 2006. Medel från andra myndigheters anslag som fördelats till länsstyrelser och som använts i RTP för medfinansiering skall redovisas för respektive anslag. Länsstyrelserna skall bistå Nutek med underlag vid uppföljningen av regionala tillväxtprogram avseende 2006 enligt närmare anvisningar från myndigheten.

Rapportering sker i samråd med Regionförbundet Sörmland.

=====
47. Länsstyrelserna i län med regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan skall lämna en redovisning för projekt som fått bidrag inom anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder. I redovisningen skall en fördelning göras på kategorierna samordning av de statliga insatserna i det regionala utvecklingsarbetet, jämställdhetsinsatser samt insatser för samordnade servicelösningar i glesbygd

Anslag 33:1 – Utbetalade medel 2007 (Tkr)Sektorsamordning

Bostadsmarknad och bebyggelse	268
Regional Systemledning	43
Integration – Företagarna Sörmland	100
Integration – Sörmlandsidrotten	100
Framslyn Stockholm-Mälarenregionen	100

Jämställdhetsinsatser

Genväg Sörmland	850
Lika Villkor	483
Kvinnors Företagande	54

EU-Projekt/Strukturfondsprojekt

Interreg III A Skärgården	74
Tower – Innovativa åtgärder	20

Övriga regionala utvecklingsinsatser

Partnerskapsfonden Vestra Partnerinvest	3 000
Landsbygdsstöd	163
Landsbygdsutveckling	716
Exportkontor Portugal	100
Klusterinitiativ	600
Övrigt Klusterarbete	349
Fordons Komponent Gruppen	285
Teknikcollege Strängnäs	190
Föreningen Mälsäckers Framtid	200
Idea Impact	50
Uppföljning, Utvärdering	<u>300</u>

8 045

=====

50. Enligt delmålet om skydd av marina miljöer och kust- och skärgårdsområden under miljö kvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård (prop. 2004/05:150, bet. 2005/06: MJU3, rskr. 2005/06:48) skulle senast 2005 ytterligare fem, och senast 2010 därutöver ytterligare fjorton marina områden, vara skyddade som naturreservat och tillsammans utgöra ett representativt nätverk av marina naturtyper.

Länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län skall vidta erforderliga åtgärder för att målet skall nås. Länsstyrelserna skall efter samråd med Naturvårdsverket och Fiskeriverket kartlägga de mest skyddsvärda marina områdena i varje län och utifrån denna kunskap, samt med stöd av miljöbalken, inrätta ytterligare sammanlagt fjorton marina naturreservat senast 2010. Reservaten skall vara fördelade längs hela kusten och spegla den variationsrikedom som finns. I de marina naturreservaten skall de regleringar av fisket som bedöms som nödvändiga från bevarandesynpunkt för respektive område genomföras med stöd av miljöbalken.

För att fiskets samlade effekter på biologisk mångfald inom olika väsentliga ekosystem skall kunna fastläggas bör inrättandet av reservaten samordnas med den etablering av områden med totalt fiskeförbud som Fiskeriverket har i uppdrag att genomföra med stöd av fiskerilagen.

En lägesredovisning skall lämnas till regeringen (Miljödepartementet) senast den 28 september 2007. (Förtydligande av tidigare lämnat uppdrag).

Länsstyrelsen lämnade 2007-09-24 till Regeringen en lägesredovisning över arbetet med den marina reservatsbildningen. Av denna framgår sammanfattningsvis att Länsstyrelsen beslutade den 27 juni 2007 att det tidigare Askö naturreservat i Trosa kommun ombildas till ett marint naturreservat. Det gränsar till Fifångs och Revskärs naturreservat i Stockholms län.

Askö ingår som en del i nätverket för kust- och marina livsmiljöer (Coastal and Marine Baltic Sea Protected Areas – s k BSPA-området) i Östersjön. Övriga delar av det sammanhängande BSPA-området i länet utgörs av Persö, Lacka, Sävö, Långö, Ringsö och Hartsö, alla naturreservat. Totalt omfattar Askö-Hartsö en areal på knappt 28 000 ha. Länsstyrelsen avser närmast att gå vidare med att ombilda de två statliga reservaten Persö och Lacka till marina naturreservat.

Vidare kommer frågan om s k hänsynsområden rörande buller och andra störningar (jfr uppdrag 51d i länsstyrelsernas regleringsbrev 2007) att prövas i samband med det fortsatta arbetet med marina reservat.

=====
56. Länsstyrelserna skall informera kommunerna om sina erfarenheter av arbetet med IT-infrastrukturstöden. Uppdraget gäller inte länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län.

Under 2007 har arbetet med IT-infrastrukturstöd enligt förordningar t.o.m. SFS 2004:619 slutredovisats och i största utsträckning fullbordats enligt reviderade kommunala IT-infrastrukturplaner. Stöd till eftersatta områden enligt SFS 2004:619 har varit prioriterat i detta arbete och skett i samarbete mellan kommuner, regionförbund och länsstyrelse. Utfallet från dessa IT-infrastrukturprojekt har gett kommunerna, regionförbund och länsstyrelsen viktiga erfarenheter som rapporterats till bland annat utredningen "Bredband 2013".

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen skall göras enl. 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

		2007	2006	2005	2004	2003
Låneram	beviljad	4 500	5 000	6 000	4 000	4 000
	utnyttjad	2 581	2 824	2 383	3 028	1 559
Kontokredit hos RGK	beviljad	4 900	4 900	4 900	4 900	4 900
	max. utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto	räntekostnader	112	65	53	54	126
	ränteintäkter	2 473	1 558	357	132	544
Totala avgiftsintäkter (ktogrupp 31-34, 7)	mynd. disponerar	5 690	3 367	3 393	2 543	3 850
	mynd. ej disponerar	3 626	3 678	3 812	3 920	4 131
Jämförelse med beräknade avgiftsintäkter (ktogrupp 31- 34, 7) enl. regleringsbrev		1 815	3 880	2 864	3 154	4 000
		3 860	4 170	4 000	3 720	3 722
Anslagsskredit	beviljad	3 788	2 273	0	2 101	1 002
	utnyttjad	0	0	0	205	0
Summa utg. reservationer (anslag)		0	0	0	0	0
Summa anslagssparande 32:1		869	410	933	-205	100
Summa anslagssparande 32:2		0	0	0	-	-
Summa anslagssparande övriga anslag		1 014	1 426	12 329	23 941	34 588
- därav in-tecknat av åtaganden med stöd av reservationer och anslagssparande		0	680	0	23 941	2 339
Bemyndiganden	tilldelat	11 000	15 000	39 016	14 000	40 692
	summa åtaganden	7 217	5 465	13 354	24 016	10 883
Årsarbetskrafter (åa)*		178,4	188,5	154,5	145	141
Medelantalet anställda*		199	174	166	173	175
Driftkostnad per åa		721	631	666	722	731
Årets kapitalförändring		-1 156	1 937	207	-3 448	-1 556
Balanserad kapitalförändring		-7 431	-9 368	-9 574	-6 125	-4 560

* Mätmetod skall finnas dokumenterad.

Finansiell redovisning

Under 2007 har sjukfrånvaron sjunkit ytterligare - från 4,0 procent 2006 till 3,6 procent. Detaljer framgår nedan.

Sjukfrånvaro i %	2007	2006
Anställda – 29 år	1,1	1,7
Anställda 30-49 år	1,9	1,9
Anställda 50 år	5,4	6,1
Totalt	3,6	4,0
Andelen långtidssjuka (60 dgr eller mer)	66,5	75,2

Kvinnor		
Anställda – 29 år	1,5	2,2
Anställda 30-49 år	1,9	2,6
Anställda 50 år	5,4	6,1
Totalt	4,8	4,2
Andelen långtidssjuka (60 dgr eller mer)	69,2	73,8

Män		
Anställda – 29 år	0,0	0,0
Anställda 30-49 år	0,9	0,8
Anställda 50 år	2,7	6,2
Totalt	1,8	3,6
Andelen långtidssjuka (60 dgr eller mer)	54,7	77,7

Antal anställda uppdelat på kön 2007	Män	Kvinnor	Samtliga
Anställda – 29 år	5	14	19
Anställda 30-49 år	37	55	92
Anställda 50 år	38	63	101
Alla	80	132	212

Antal anställda uppdelat på kön 2006	Män	Kvinnor	Samtliga
Anställda – 29 år	4	12	16
Anställda 30-49 år	38	53	91
Anställda 50 år	37	63	100
Alla	79	128	207

RESULTATRÄKNING (TKR)			
RESULTATRÄKNING 2007-01-01--2007-12-31	Utfall 070101- 071231	<i>Jämförelsetal 060101- 061231</i>	Not.
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	78 898	82 396	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	5 690	3 367	2,3
Intäkter av bidrag	42 188	32 077	4
Finansiella intäkter	1 698	760	5
<i>Summa</i>	128 474	<i>118 600</i>	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-89 943	-82 195	6
Kostnader för lokaler	-6 228	-5 973	6
Övriga driftkostnader	-32 534	-30 903	6
Finansiella kostnader	-112	-65	7
Avskrivningar och nedskrivningar	-813	-962	
<i>Summa</i>	-129 630	<i>-120 098</i>	
Verksamhetsutfall	-1 156	<i>-1 499</i>	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	3 626	3 678	
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet	-3 626	-3 678	
<i>Saldo</i>	0	<i>0</i>	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	7 016	15 614	8
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	25 310	37 050	8
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	4 580	7 568	8
Finansiella intäkter	775	798	5
Upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	22	-42	18
Lämnade bidrag	-37 703	-57 553	9
<i>Saldo</i>	0	<i>3 435</i>	
Årets kapitalförändring	-1 156	<i>1 937</i>	10

BALANSRÄKNING (tillgångar)			
BALANSRÄKNING (Tkr) 2007-12-31	071231	061231	Not
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	546	327	11
Summa immateriella anläggningstillgångar	546	327	
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2 535	2 778	12
Summa materiella anläggningstillgångar	2 535	2 778	
Fordringar			
Kundfordringar	276	227	
Fordringar hos andra myndigheter	4 112	5 450	
Övriga fordringar	352	342	
Summa fordringar	4 740	6 019	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	452	1 583	13
Upplupna bidragsintäkter	6 952	4 343	13
Övriga upplupna intäkter	207	69	13
-			
Summa periodavgränsningsposter	7 611	5 995	
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	-1 597	268	
Summa avräkning med statsverket	-1 597	268	14
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	66 514	63 571	15
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	3 194	3 214	16
Summa kassa och bank	69 708	66 785	
Summa Tillgångar	83 543	82 172	

BALANSRÄKNING (kapital och skulder)

BALANSRÄKNING (Tkr) 2007-12-31	071231	061231	Not
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	-7 431	-9 368	17
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-1 156	1 937	10
Summa myndighetskapital	-8 587	-7 431	
Fonder			
Fonder	84	107	18
Summa fonder	84	107	
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	330	134	19
Summa avsättningar	330	134	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	2 582	2 824	20
Skulder till andra myndigheter	3 709	4 504	
Leverantörsskulder	6 188	8 842	
Övriga skulder	1 595	2 151	
Depositioner	3 226	3 237	
Summa skulder	17 300	21 558	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	7 052	5 923	21
Oförbrukade bidrag	67 364	61 881	21
Summa periodavgränsningsposter	74 416	67 804	
Summa Kapital och Skulder	83 543	82 172	
Ansvarsförbindelser:			
Övriga ansvarsförbindelser			
- Omvända ansvarsförbindelser (avskrivningslån)	616	680	22

ANSLAGSREDOVISNING (TKR)**REDOVISNING MOT ANSLAG 2007-01-01--2007-12-31**

Anslag/Anslagsbeteckning	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl regleringsbrev	Fördelade anslagsbelopp	Omdisp. anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
01:32:01003 Länsstyrelsens (ramanslag)	410	75 755		145		76 310	-75 441	869
01:32:02 10 Kommunala samverkansorgan/ Regionförbundet Sörmland (ramanslag)		1 789				1 789	-1789	0
19:33:01003 Allmänna regionalpolitiska åtgärder (ramanslag)	270	7 800				8 070	-8 046	24
13 10 01 021 Integrationsåtgärder				390		390	-390	0
22:37:07:003:001 IT-infrastruktur: Regionala transportnät mm				82		82		82
22:37:07003002 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m. (ramanslag)	1 156					1 156	-248	908
SUMMA ANSLAG	1 836	85 344	0	617	0	87 797	-85 914	1 883

Not
23

--

Finansiella villkor**01:32:01003 Länsstyrelsens ramanslag**

- Utöver tilldelat belopp disponerar länsstyrelsen en räntekontokredit på 4 900 tkr. Räntekontokrediterna har ej utnyttjats.
- Länsstyrelsen disponerar en låneram på 4 500 tkr. Av ramen har 2 581 tkr utnyttjats vid budgetårets slut.
- I anslagsposten ingår 1 715 tkr för att underlätta länsstyrelsernas kommande generationsväxling.
- Länsstyrelsen disponerar ett anslagskredit som uppgår till 3 788 tkr.
- Länsstyrelsen har enligt uppdrag 1 i regleringsbrevet lämnat utgiftsprognoser för anslaget i system Hermes enligt angivna datum.

01:32:0210 Kommunala samverkansorgan/Regionförbundet Sörmland

- Enligt regleringsbrevet för 2007 skall länsstyrelsen betala 1 789 tkr av anslaget till Regionförbundet Sörmland. Av dessa medel har 1 650 tkr betalats ut med en tolfedel per månad med undantag för januari månad då 139 tkr utbetalades till Regionförbundet Sörmland.

19:33:01003 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

- Av tilldelade medel får högst 300 tkr användas för uppföljning och utvärdering. Länsstyrelsen har använt hela det beloppet (300 tkr) av anslagsmedlen för uppföljning och utvärdering under år 2007.

22:37:07003002 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m.

- Medlen avses användas till stöd till kommuner för IT-infrastrukturuppbyggnad m.m. i enlighet med förordningen (2001:350).
Genom särskilt regeringsbeslut 2004-12-22 stoppades utbetalningar från detta anslag under år 2005. Regeringsbeslutet upphävdes dock (2005-11-03; 2005-12-08)
Länsstyrelsen har under år 2007 utbetalat 248 tkr i bidrag från detta anslag.

Bemyndiganderedovisning (tkr)

Anslag/Anslagsbeteckning	Tilldelad bemynd.ram	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år			
				2008	2009	2010	2011
19:33:01003 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	11 000	5 465	3 980	3 135	423	423	0

Kommentar:

Skillnad föreligger mellan redovisad ”utestående åtaganden” i årsrapporten och i länsstyrelsens redovisning till NUTEK. Årsredovisningens siffror gäller och kommer att korrigeras i kommande rapportering till NUTEK.

REDOVISNING MOT INKOMSTITTEL (TKR)**REDOVISNING MOT INKOMSTITTEL 2007-01-01--2007-12-31**

Inkomst-titel	Benämning	Inkomster	Beräknat belopp enligt regl. brev 2006	Not 24
2511	Expeditions- och ansökningsavgifter	508	400	
2537	Miljöskyddsavgifter	2 470	2 750	
2539	Täktavgifter	261	200	
2552	Övriga offentligrättsliga avgifter	235	370	
2714	Sanktionsavgifter m.m.	132	120	
9455	Lotteriavgifter	20	20	
SUMMA TOTALT		3 626	3 860	

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER TILL RESULTATRÄKNING, BALANSRÄKNING, ANSLAGSREDOVISNING OCH FINANSIERINGS-ANALYS.

(Belopp anges i tkr om inget annat anges. Belopp inom parentes avser jämförelsebelopp från närmast förgående år).

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Vår redovisning följer god redovisningssed enligt ESV:s föreskrifter till förordningens § 5 respektive allmänna råd till § 6 Förordningen om myndigheters bokföring (2000:606).

Redovisnings- och värderingsprinciper

Vi följer de redovisnings- och värderingsprinciper som gäller för statliga myndigheter enligt Bokföringsförordningen, Anslagsförordningen, Kapitalförsörjningsförordningen och Förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

Bokföringsförordningens krav på löpande redovisning av fordringar och skulder samt tillgångsredovisning med utgångspunkt från anskaffningsvärdet oavsett finansieringsform tillämpas.

Fordringar och skulder hos andra statliga myndigheter särredovisas och är i tillämpliga delar avstämda med berörd myndighet i enlighet med Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter om motpartsavstämning.

Undantag från EA-regler

Länsstyrelsen har inte upprättat delårsrapport 2007 enligt regeringsbeslut Fi 2006/4431 m.fl. Regeringen har meddelat dispens från att redovisa jämförelsetal i resultatredovisningens tabeller avseende kostnader per verksamhetsgren. Undantag görs också från 3 kap. 2 § första stycket, förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Länsstyrelsen har inte upprättat finansieringsanalys i årsredovisningen i enlighet med regeringsbeslut 2008-01-10. Kravet på att lämna finansieringsanalys har begränsats till myndigheter som under de senaste två åren har haft både en balansomslutning och kostnader om minst en miljard kronor. Eftersom länsstyrelsen inte uppfyller dessa kriterier upprättas ingen finansieringsanalys i årsredovisningen för 2007.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar för förvaltningsändamål med ett anskaffningsvärde över 10 tkr exkl. moms och avsedda för stadigvarande bruk samt med en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Objekt utgörande en fungerande enhet vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till mer än 10 tkr klassificeras som anläggningstillgång.

Avskrivningar av anläggningstillgångar sker linjärt. Bokfört värde för materiella anläggningstillgångar är redovisat utifrån anskaffningskostnad exkl. moms minskat med ackumulerade avskrivningar enligt avskrivningsplan.

Länsstyrelsen tillämpar följande avskrivningstider:

Inredning	10 år
Sambandsutrustning	10 år
Övrigt, fastighetsnät	7 år
Kontorsmaskiner (t ex kopiatorer)	5 år
Presentationshjälpmedel	5 år
Larm- och porttelefonanläggningar	5 år
GPS-mätare	5 år
Transportmedel	5 år
Immateriella anläggningstillgångar (program-licenser m.m.)	3-5 år

Fr.o.m. 2000-01-01 lånefinansieras ej längre inköp av persondatorer och bildskärmar, utan dessa kostnadsförs direkt enligt beslut 1999-12-20 (dnr 040-9549-1999).

Avskrivning sker efter varje halvårsskifte från den månad tillgången tagits i bruk.

Pensionsavsättningar avseende delpensioner redovisas i balansräkningen fr.o.m. bå 2003. Korrekt delpensionsskuld erhålls från SPV halvårsvis, i samband med pensionens början bokförs en uppskattad skuld.

Brytdag

Löpande redovisning och anslagsavräkning avseende bå 2007 har gjorts till och med 2008-01-10.

Övriga värderingsprinciper

I samband med utbetalning av lönegarantiersättning sker en värdering av hela beloppet. Värderingen har bedömts utifrån ett medeltal från de utdelningar som länsstyrelsen har erhållit de senaste fem åren. Värderingsprincipen innebär att värdering görs för 2007 med 100 % av fordran.

Kundfordringar som överlämnats till kronofogdemyndigheten för indrivning respektive fordringar som bevakats i konkurs har i de flesta fall bedömts som osäkra och nedskrivits med 100 %.

I särskild not lämnas upplysningar om beslutade men ej utbetalade bidrag avseende regionalpolitiskt stöd och stöd till jordbrukets rationalisering m.m. Inom linjen i balansräkningen har redovisats omvända ansvarsförbindelser avseende avskrivningslån.

Periodiseringsprinciper

Periodavgränsningsposter har upprättats för upplupna ränteintäkter och räntekostnader, löne- och semesterkulder, förutbetalda hyreskostnader, övriga upplupna kostnader m.m. samt upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter enligt ESV:s anvisningar.

Intäkter och kostnader överstigande 10 tkr har periodiserats i årsredovisningen.

Likvida medel/betalningar

Länsstyrelsen har två separata betalningsflöden, räntebärande samt icke räntebärande. För verksamhet inom ramanslaget och för externa medel används det räntebärande flödet. För sakanslag (transfereringsanslag) och inkomstitlar används det icke räntebärande flödet. I enlighet med regleringsbrevet används statsverkets checkräkning för lönegarantiersättningar.

Eftersom inget undantag finns i regleringsbrevet för att använda statsverkets centralkonto för externa bidrag avseende transfereringar, används räntekontot.

Medel som deponerats hos Länsstyrelsen har i enlighet med länsstyrelsernas regleringsbrev satts in på ett separat räntekonto i Riksgäldskontoret.

Ersättningar och andra förmåner

Till styrelseledamöter, landshövding, länsråd och biträdande länsråd har under räkenskapsåret utbetalats ersättningar och andra förmåner enligt följande:

Uppgifter enligt 7 kap. 2 § i Förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605) för år 2007.			
Styrelseledamot	Skattepliktig ersättning (kr)	Bilersättning enligt schablon (kr)	Uppdrag som styrelseledamot m.m.
Ekström, Anna	3 120	396	1)
Ekström, Hans	4 350		2)
Finstorp, Lotta	1 450		3)
Hagberg, Liselott	4 590		Inga uppdrag
Jönsson Lena	1 563	203	Inga uppdrag
Mattsson Christina	2 900		4)
Olovsson, Fredrik			Inga uppdrag
Sandqvist Gunilla			5)
Söderström, Magnus	4 350		6)
Summa	22 323	599	

Ledande befattningshavare vid länsstyrelsen: (tkr)

Könberg, Bo	1 008		Länsarbetsnämnden, ordf. t.o.m. 070331 Styrelsen för Statens pensionsverk
Ekelund, Kurt	762		Mälardalens Högskola Övervakningskommittén för Östra och norra mellan Sverige samt Stockholm ALMI Företagspartner Sörmland AB
Möllegren Caj	387		Inga uppdrag
Agneta Wikblom	130	3	Inga uppdrag
Summa	2 287	3	

1) Ekström, Anna	AMS Första AP-fonden Uppsala universitet
2) Ekström, Hans	Mälardalens Högskola Länstrafiken Sörmland Länstrafiken Mälardalen Mälalab
3) Finstorp, Lotta	Flens Industrihus AB
4) Mattsson, Christina	Björksavsprodukter i Åre AB
5) Sandqvist, Gunilla	Kasernen Fastighets AB Totalförsvarets Pliktverk Svenska Spel AB
6) Söderström, Magnus	Centrum för Hållbar Skolutveckling (CHS)

Inga framtida åtaganden om ersättningar eller förmåner har avtalats, varken med ledande befattningshavare vid länsstyrelsen eller styrelseledamöter.

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN		<u>2007</u>	<u>2006</u>
Not 1	Intäkter av anslag		
	Verksamhetens intäkter		
	- 01: 32:01003 <i>Förvaltningsanslag Länsstyrelsen i D - län</i>	75 207	76 294
	- 19: 33:01003 <i>Allmänna regionalpolitiska åtgärder</i>	3 301	6 102
	- 13.10.01.021 <i>Integrationsåtgärder</i>	390	0
	Summa	78 898	82 396
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	- <i>Förvaltningsanslag Länsstyrelsen i D-län varav § 4 Avgiftsförordningen 681 tkr</i>	816	590
	Avgiftsbelagd verksamhet 2007 där inkomster disponeras (eget resultatområde)		
	- <i>Vägverket (prövningsavgifter), m.fl.</i>	2 627	1 775
	- <i>Naturvårdsverket (arrenden m.m.)</i>	2 167	973
	- <i>Övrigt</i>	80	29
	Summa	5 690	3 367
Not 3	Redovisning avgiftsinkomster		
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen och 15a § kapitalförsörjningsförordningen som länsstyrelsen disponerar. Avgifternas andel av totala kostnader är ca 2 procent.		
	Inomstatliga avgiftsinkomster		
	Utbildning, konferenser och kurser	64	10
	Rådgivning och annan liknande service	1 626	230
	Övrigt	140	0
	Utomstatliga avgiftsinkomster		
	Utbildning, konferenser och kurser	455	211
	Uthyrning av lokaler	153	84
	Övrigt	92	122
	Summa	2 530	657

	<u>2007</u>	<u>2006</u>
Not 4		
Intäkter av bidrag		
Intäkter av inomstatliga bidragsgivare		
Arbetsmarknadsverket	5 447	3 166
Naturvårdsverket	19 739	15 193
Krisberedskapsmyndigheten	1 728	1 645
Jordbruksverket	3 181	3 781
NUTEK	1 815	1 882
Regeringskansliet	1 239	975
Socialstyrelsen	1 150	218
Riksantikvarieämbetet	1 325	380
Övriga	588	1 989
Summa	36 212	29 229
Intäkter av utomstatliga bidragsgivare		
Regionförbundet Sörmland	366	34
Sörmlands kommuner	50	50
OECD, EU-länder	129	222
Summa	545	306
Bidrag inbetalda till anslag		
Statens Räddningsverk	10	110
Statens Jordbruksverk	2 679	80
Kammarkollegiet	653	739
Naturvårdsverket	1 474	620
Länsstyrelserna	167	500
Arbetsmarknadsverket	123	412
Boverket	325	0
Övriga	0	81
Summa	5 431	2 542
Totalt summa	42 188	32 077
Not 5		
Finansiella intäkter – förvaltningsverksamheten		
Ränteintäkter från RGK - förvaltningsverksamheten	1 696	759
Övriga ränteintäkter	2	1
Summa	1 698	760
Finansiella intäkter – transfereringsverksamheten		
Ränteintäkter från RGK – transfereringsverksamheten	775	798
Summa	775	798
<i>Jämförelsetal för ränteintäkter 2006 har justerats med hänsyn till 2006 års räntefördelning i transfereringsavsnittet.</i>		
Totalt summa ränteintäkter från RGK	2 471	1 557

Not 6	Verksamhetens kostnader	<u>2007</u>	<u>2006</u>
	* Personalkostnader, varav	89 943	82 195
	- lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter m.m. (S-kod 4111 och 4119)	58 989	54 523
	* Lokalkostnader	6 228	5 973
	* Övriga driftkostnader	32 534	30 903
	<i>Större driftkostnader är bl.a.:</i>		
	- Tryckning, publikationer och pappersvaror	1 599	826
	- Köp av tjänster (bl.a. vård/förvaltning av naturreservat)	19 196	18 396
	- Telefon, telex, mobiltelefon	580	495
	- Portokostnader	685	670
	- Leasing (bilar 1 114 tkr, kopiatorer 435 tkr)	1 648	1 658
	- Biljetter, hotell och logikostnader	1 220	1 450
	- ADB-tjänster, datorprogram, kommunikation	2 642	2 785
	- Korttidsinvesteringar (främst IT-utrustning)	876	1 128
	- Övriga varor (främst varor för vård och förvaltning av naturreservat i länet)	1 815	1 728
Not 7	Finansiella kostnader		
	- räntekostnader leverantörsskulder m.m.	3	1
	- räntekostnader till RGK	100	64
	- övriga räntekostnader	9	0
	Summa	112	65
Not 8	Transfereringar		
	Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		
	- 01: 32:01003 Rampost Länsstyrelsen i D-län	2 023	1 789
	- 19: 33:01003 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	4 745	2 891
	- 22:37:070030 IT-infrastruktur	248	10 934
	Summa	7 016	15 614

		<u>2007</u>	<u>2006</u>
Not 8	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av		
forts	bidrag		
	- Regeringskansliet	4 730	2 633
	- Fiskeriverket	45	1 013
	- Socialstyrelsen	5 864	2 597
	- Kammarkollegiet (lönegarantiersättningar)	6 705	9 490
	- Statens Naturvårdsverk	7 895	20 152
	- Övriga	71	1 165
	Summa	25 310	37 050
	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		
	- älgvårdsfonden	66	136
	- lönegaranti (utdelning från konkursgäldenärer)	4 514	7 332
	- medel från övriga	0	100
	Summa	4 580	7 568
Not 9	Lämnade bidrag		
	Lönegarantiersättningar	-11 218	-16 821
	Medel för återställning av förorenade områden (NV)	-8 670	-16 808
	Övrigt	-17 815	-23 924
	Summa	-37 703	-57 553
Not 10	Årets kapitalförändring enligt resultaträkning		
	Årets kapitalförändring består av periodiseringseffekter i den anslagsfinansierade verksamheten och resultat från körkortsadministrationen m.m.		
	Förändring semesterlöneskuld	-436	-1 250
	Avskrivningar	-813	-962
	Amorteringar	813	962
	Övriga periodiseringar	-883	3 046
	Vägverket, körkortsadministration	160	128
	Alkolås	0	1
	Djurskydd	0	2
	Älgjakt	0	9
	Kopior allmänna handlingar	3	1
	Totalt summa	-1 156	1 937

Kort analys av Resultaträkningen mellan åren 2007 och 2006.**Verksamhetens intäkter**

Finansieringen av verksamheten från intäkter av anslag har år 2007 minskat med 3 498 tkr bestående av:

Minskning från ramanslaget	-1 087 tkr
Minskning från anslaget för allm. regionalpolitiska åtgärder	- 2 801 tkr
Ökning av anslaget för integrationsåtgärder	390 tkr

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har ökat med 2 322 tkr jämfört med föregående år. Det är främst intäkter från Naturvårdsverket och Vägverket som har ökat.

Intäkter av bidrag

Intäkter av bidrag från andra myndigheter har ökat jämfört med tidigare år. Det är främst förbrukningen av bidrag från Naturvårdsverk och Arbetsmarknadsverket som ökat.

Finansiella intäkter

Finansiella intäkter har ökat på grund av att mer bidragsmedel finns i ränteflödet. Se även tidigare tilläggsupplysningar.

Verksamhetens kostnader

Personalkostnaderna har ökat med cirka 8 milj. kr under 2007 främst med anledning av flera nyanställningar. Lokalkostnaderna har ökat med anledning av indexuppräkning enligt avtal samt nytt arkivutrymme sista kvartalet 2007.

Uppbördsverksamheten

Uppbördsverksamheten ligger kvar på i stort sett oförändrad nivå jämfört med tidigare år.

Transfereringar

Lämnade bidrag har minskat väsentligt jämfört med föregående år, främst avseende bidrag för återställning av förorenade områden finansierat av Naturvårdsverket, samt minskade utbetalningar av lönegarantiersättning pga. färre konkurser. Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag har minskat på grund av mindre bidrag som finansierats av Naturvårdsverket. Jämfört med förra året har övriga erhållna medel för finansiering av bidrag ökat. Detta beror på större utdelning från konkursgäldenärerna år 2007 jämfört med tidigare år.

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

	<u>2007</u>	<u>2006</u>
Not 11		
Immateriella anläggningstillgångar		
Anskaffningsvärde – IB	1 684	1 583
Årets anskaffningar	364	101
Årets avskrivningar	-146	-215
Ackumulerade avskrivningar	-1 357	-1 142
Bokfört värde	546	327
Not 12		
Materiella anläggningstillgångar		
Anskaffningsvärde – IB	6 598	5 256
Årets anskaffningar	424	1 462
Årets avyttringar	0	-120
Korrigerings av tidigare års avskrivningar	0	120
Årets avskrivningar	-667	-746
Ackumulerad avskrivningar	-3 820	-3 194
Bokfört värde	2 535	2 778
Avskrivning sker efter varje halvårsskifte från den månad tillgången tagits i bruk.		
Not 13		
Periodavgränsningsposter		
Förutbetalda hyreskostnader, inomstatliga	99	1 015
Förutbetalda hyreskostnader, utomstatliga	305	319
Övriga förutbetalda kostnader		
- inomstatliga	0	135
- utomstatliga	48	114
Upplupna bidragsintäkter, inomstatliga	6 952	4 343
- varav Arbetsmarknadsverket	3 107	3 198
- varav Naturvårdsverket, naturreservat	1 230	0
- varav Statens Jordbruksverk, UID program	2 230	979
- varav Verket för Näringslivsutveckling, NUTEK	375	0
- varav Länsstyrelserna	4	0
- varav Riksantikvarieämbetet	6	0
Övriga upplupna intäkter, inomstatliga	207	69
Summa	7 611	5 995

	<u>2007</u>	<u>2006</u>
Not 14		
Avräkning med statsverket		
Ingående balans	268	-5 931
Avräknat mot statsbudgeten		
- Anslag	85 913	98 011
- Inkomstitlar	-3 625	-3 678
Avräkning mot statsverkets centralkonto		
- Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-78 079	-77 561
- Uppbördsmedel m.m.	29 947	40 305
- Transfereringar m.m.	-36 021	-50 878
Utgående balans	-1 597	268
Not 15		
Behållning räntekonto, Riksgäldskontoret		
Saldots sammansättning:		
Anslagsmedel	869	410
Avgifter	-2 113	-2 275
Bidrag från andra statliga myndigheter	67 382	65 178
Övriga icke statliga bidrag	376	258
Summa behållning på räntekonto	66 514	63 571

Det kortfristiga likviditetsbehovet avseende utbetalningar den närmaste månaden bedömer vi till 6,5 miljoner kronor. Ökningen av räntekontot beror främst på ökade statliga bidrag. Övrig faktor som påverkar saldots utveckling är anslagssparande på myndighetens förvaltningsanslag.

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret

Länsstyrelsen har tillgång till en kredit på räntekontot med 4 900 tkr. Krediten har ej ianspråktagits.

	<u>2007</u>	<u>2006</u>
Not 16 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		
Deponerade medel	3 194	3 214
Summa behållning	3 194	3 214
Not 17 Balanserad kapitalförändring		
Balanserad kapitalförändring består av periodiseringseffekter samt resultatet i den avgiftsfinansierade verksamheten		
Ingående balans	-9 368	-9 575
Kapitalförändring från föregående år	1 937	207
Utgående balans	-7 431	-9 368
Periodiseringseffekter i anslagsfinansierad verksamhet	-5 155	-6 951
Resultat avgiftsfinansierad verksamhet	-2 276	-2 417
Summa	-7 431	-9 368
Not 18 Älgårdsfonden		
IB 2007	107	64
Intäkter		
- fällavgifter	213	283
- övriga	0	8
Summa	320	355
Kostnader		
- arvoden m.m. länsviltnämnd	-48	-55
- bidrag Kammarkollegiet	-60	-81
- bidrag övriga	-29	0
- administrationskostnad	-100	-112
Summa	-236	-248
Totalt summa	84	107
Upplösning av fond 22 tkr.		
Not 19 Avsättningar för pensioner (delpension)		
Ingående avsättning	133	57
Årets pensionskostnad	349	144
Årets pensionsutbetalningar	-152	-68
Utgående avsättning	330	133

	<u>2007</u>	<u>2006</u>
Not 20		
Lån Riksgäldskontoret (RGK)		
Länsstyrelsen disponerar en låneram på 4 500 tkr i RGK för investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål.		
IB lån RGK per 2007-01-01	2 824	2 384
Lån bå 2007	571	1 402
Amorteringar	-813	-962
UB lån RGK per 2007-12-31	2 582	2 824
Not 21		
Periodavgränsningsposter		
Upplupna kostnader		
- Löner, arvoden, semesterlöner inkl soc. avg.	6 234	5 798
- Övriga upplupna kostnader	658	0
Upplupna kostnader avseende andra myndigheter	160	125
Summa upplupna kostnader varav	7 052	5 923
<i>Kompetensutvecklingsmedel</i>	<i>109</i>	<i>130</i>
<i>I periodavgränsningsposter i jämförelsetal 2007 ingår rättning av ej periodiserade kompetensutvecklingsmedel från 2006.</i>		
Oförbrukade bidrag		
Inomstatliga		
- Naturvårdsverket, länsstyrelserna m.fl.	66 988	61 623
Utomstatliga		
- Kommuner, landsting m.fl.	376	258
Summa	67 364	61 881
Summa totalt periodavgränsningsposter	74 416	67 804
Not 22		
Uppgifter inom linjen		
<i>Omvända ansvarsförbindelser</i>		
Glesbygdsstöd, landsbygdsstöd		
IB 2007	680	534
Avskrivning	-227	-175
Utbetalda lån	163	321
Summa	616	680

Vår bedömning är att det troligtvis inte kommer att bli aktuellt med någon återbetalning från ansvarsförbindelserna.

Kort analys av Balansräkningen mellan åren 2007 och 2006**Immateriella och materiella anläggningstillgångar**

Anläggningstillgångarnas bokförda värde har minskat under 2007 på grund av att nyanskaffningarna har varit mindre än årets avskrivningar.

Fordringar

Fordringar hos andra myndigheter har minskat jämfört med 2006, främst avseende lönegarantifordran.

Lönegaranti

Länsstyrelsen är utbetalningsmyndighet för den statliga lönegarantiersättningen. Under bå 2007 har 11 218 tkr utbetalats i ersättning till löneborgenärer i konkurser. Inbetalningar avseende utdelningar i konkurser respektive företagsrekonstruktioner har erhållits med 4 534 tkr och 0 tkr i ränta.

NOTER TILL ANSLAGSREDOVISNINGEN**Not 23 Anvisade medel**

Anslag som får disponeras av länsstyrelsen framgår av regleringsbrev för 2007. Länsstyrelsen har bemyndigande att disponera vissa anslag för utgifter under kommande budgetår.

01:32: 01003 Länsstyrelsens ramanslag

Länsstyrelsen hade vid räkenskapsårets slut ett anslagssparande på 869 tkr.

Länsstyrelsen har enligt angivna datum i uppdrag 1 i regleringsbrevet lämnat utgiftsprognoser för anslaget i system Hermes.

**01:32: 02010 Kommunala samverkansorgan/
Regionförbundet Sörmland**

Enligt regleringsbrevet får 2007 skall länsstyrelsen betala 1 789 tkr av anslaget till Regionförbundet Sörmland. Dessa medel har betalats ut med en tolfedel per månad med undantag för januari månad då 139 tkr betalades ut. Detta efter överenskommelse med Regionförbundet Sörmland.

19:33: 01003 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

Länsstyrelsen hade vid räkenskapsårets slut ett anslagssparande på 24 tkr.

22:37: 07003002 IT-infrastruktur Regionala transportnät m.m.

Länsstyrelsen hade år 2007 utgifter på 248 tkr. Utgående överföringsbelopp vid räkenskapsårets slut utgjorde 908 tkr.

Not 23 forts	Anslagsbeteckning/nomenklatur	Datum	Nummer	Belopp
	01:32: 01003 Länsstyrelsens ramanslag			
	Regleringsbrev	2006-12-21	Fi 2006/474 m.fl.	75 900
	Regeringsbeslut 25	2007-05-07	Fi 2006/4431 m.fl.	
	Regeringsbeslut 8	2007-10-11	Fi 2007/5028	
	Regeringsbeslut 22	2007-11-22	Fi 2007/8545 mfl	
	01:32:0210 Kommunala samverkansorgan/Regionförbundet Sörmland			
	Regleringsbrev	2006-12-21	Fi 2006/4474 m.fl.	1 789
	13.10.01.0 Integrationsåtgärder			
	Regeringsbeslut 6	2007-06-20	IJ2007/2029/IM mfl.	390
	19:33: 01003, Allmänna regional- politiska åtgärder			
	Regleringsbrev	2006-12-21	N2006/11521/RUT m.fl.	7 800
	Regeringsbeslut I 30	2007-01-11	N2006/11560/RUT mfl.	
	Regeringsbeslut I 4	2007-04-26	N2007/4016/ENT	
	Regeringsbeslut I 16	2007-06-28	N2007/5878/ENT m.fl	
	Regeringsbeslut I 2	2007-10-18	N2007/6953/ENT m.fl.	
	22:37:07003001 IT-infrastruktur Regionala transportnät m.m.			
	Regleringsbrev	2006-12-24	N2006/10930/ITFoU	82
	Regeringsbeslut II 5	2007-02-22	N2007/1862/ITP	

Not 23 forts

Anslag	Anslags- kredit	Kredit ränte- konto	Låne- ram	Uppfölj- ning/Ut- värdering	Utvecklings eller lands- bygdslån	Bemyn- digande
01:32: 01003 Länsstyrelsens rampost	3 788	4 900	4 500			
- varav utnyttjat	0	0	2 581			
19:33: 01003 Regionalpolitiska Åtgärder	780	0	0	300	0	11 000
- varav utnyttjat	0	0	0	300	0	3 608

Not 24 Inkomstitel – större förändringar mellan bå 2007 – 2006

Inkomsterna år 2007 ligger på i stort sett samma nivå som 2006.

Den väsentligaste posten utgörs av miljöskyddsavgifter (2 470 tkr).

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län